

העולם הזה

אביצעו חסר-התקדים של שלום כהן בבידה הסובייטית

ה"יית"

ערב"

במסקבה

בכתבתכם האחרונה (העולם הזה 1037) פרסמתם כמה דברים ביידיש, שאני אסרתי את פירסומם וכן חמונות שצולמו ללא רשותי. אני מקווה כי תבינו את הנוהג שיש בו, ופירסומם אלה לנרדם ילדיו, וכן תמלאו להבא אתר בקשותי.

רבה שלום, תל אביב

המערכת מביעה את צורה על שבחך מ' הנגזרות שהופצו לא הושמטו הדברים ש' נמחקו על ידי הגברת שלום.

שורת המתנדבות

חבר משך לשעבר אני חושב שישיתם קצת עוול למשך דגניו ב' שפנה אליכם בעזרת לניסיונות בנות (העולם הזה 1037). בעית חוסר הכנות במשקים היא לא חרשה וידועה זה מכבר. לדעתי חייבת המדינה לתקן פגם זה על ידי ארגון עליה מארצות הסובלות מפרשיות נשים (כנו בלגיה) ואני חושב שגור פורטי כנו עתונכם, יכול לפ' תור את הבניה.

א. לשם, ירושלים

קראתי את מאמרם על נדעיו נחשול וכמס' שבכתי. ישי ניהול'ה וכמס' כן אני הייתי פעם בנרעיו ואחבני אותי מאור, אלא שאבא ואמא אכרו עלי להני' שום בקבוק ולכן התגייסתי לצבא. עכשיו אני מתחרטת על זאת. אני קצת מתביישת לפנות אליכם, כי מזמן לא פגשתי ולכן אבקש שתעבירו אליהם בלי הרבה קיש' קושים שאני רוצה לחזור לנרעיו.

ניצה, אי שם

במקום שבעלות תשובה עומדות, שם אין חלוצות גמורות יכולות לעמוד.

משהו בוער

הדועעתי למקרא הידיעה (העולם הזה 1037) לפיה דרשו אנשי מכבי האש תשלום עבור הוצאת גופתו של סבוע מקרקעית הירקון. קשה לי להאמין שהם מסוגלים להגיע לכל מצב כזה. אני תורם קבוע למסור זה, וברצוני שתאשרו שנית עובדה זו ואת פיקס הצבור את המסכנות לגבי גיש' חם של אנשי מכביהאש.

אהרון שדה, תל אביב

מזחמת תניפה

בכור כתב של תנופה לשעבר, ברצוני להעלות את הקטורת הבאות בקשר לר' ישיהו שפירסמתם על העתון (העולם הזה 1037). רוב חברי המערכת והעתון לא ידעו כלל שישתתפו מומן על ידי תנועת החירות. ברנע ישיהו לי ולקור מספר חברי מערכת, מי עומד מאחורי השבועון הפסקנו את פעילותנו בו. למרות כשלון תנופה, אנן סבורים ש'לנעור מתכנן דרוש עתון משלו — עצמאי, בלתי תלוי וא-מפלגתי.

משה גוטר, חיפה

רודן בקרית-שמונה

וראי יעניין אתכם לרע' שבקרית שמונה מצאו השבוע נימסריה מוצלחת לאהור אבריאלי, עם נכיעתו לגאנה. אהור אבריאלי (200) = רודן (200).

יוסף אחילוי, קרית שמונה

התעדרות

אם יש איהו צורך בהוכחה נוספת שה' מממש הצבאי בישראל נועד להציק ולהתעלל באזרחים הערביים של ישראל, הרי ההוכחה היא בסירובם של המשרה להרשות לי לנסוע לצרפת כדי להשתתף בהלוויה של הנכרת ג'ורג'רה, אישתו של ראש העיר הנהני.

מכתב זה אינו מהווה תלונה או בקשה לשום סובת הנאה. הוא מכוון לקבוע יחס בלתי-אנושי נוסף, מצד המימשה הצבאי, עו"ד אליאס קוסה, חיפה

היי כלבים

קראתי בעהונכם על הכלבים של הנכרת זיו (העולם הזה 1037). אני עצמי עיסוקי בעל חי מועיל זה, עברתי קורס במשטרה ואנ מסופל בלכלבים הרבה. במהותי שאשם בכלבי הנכרת זיו הוא בזה שהם היו קשורים תמיד ללא תשומת לב מתאימה, וכך התנוונו בקרבם יצרי הפעולה השונים. כאשר למשטרה עצמה, היא עשתה הרבה לסיפוח כלבי שמירה, אלא שהציבור כמ' עם ואינו מכיר בחשיבות הכלב. המשרה עשתה הרבה על מנת להעלות את ערכם של הכלבים בעיני הבריות, הסריטו יומן ובאו בסגע עם אנשי ציבור שונים. אולם העובדה היא שאף למשטרה אין כלבים במידה מספקת. אשר למספרות הפסקניות של הכלבו אורבו, הן נובעות מחמת חילוקי דעות בשטח המקצועי.

המשטרה מעדיפה את השיטות החדישות לאילוף כלבים ואילו מגדלי הכלבים האר' רחיים נוספים לשיטות מיושנות לפי מיס' טמה גרמנית מלפני מלחמת העולם השנייה.

נעם הרחבי, גונן

בת החרמט'ל

בכור אנשים (העולם הזה 1037) פיר' שמתם ידיעה על הענקת סיבת מ'מ' ליעל דיון, ונפלו בה מספר רב של טעויות. סיבת מ'מ' נעדרת על הרש השמאלי ולא על החזה. יעל דיון לא הייתה התניכה המצטיינת בקורס וממלא לא ענד ה' רמסכ"ל את הסיכה על רש בגדה.

עמיצור ליכוביק, נאור עזריאל, צח"ל

האיש שבקיר

רק אתמול היה לי ויכוח סוער עם אחד ממסתנדרים (עכשיו יש לי המון זמן לזה בתור אחד מעובדי אחת) והנה בא לי שבו ירדתי היקר עמוס קינן (העולם הזה 1037) והפר את הקשר על פיה, עם פניני הלשון שלו. אני אחיה הסרחון" א. פאס השתינו על הקיר" אבקשם להודיע לעמקם שלא איכפת לי אם הוא יעשה את זה על הקירות, אבל למען הישם שלא יעשה את זה על העתון.

משה לור, כפר אתא

איש השנה

ההואר פניע לעמקם ב'גוריון, שעמד השנה במרכז ההתענינות הצבורית בארץ. ישר אנשי השנה: מדיניות — שמעון פרס; העולם — בורג'ס מונרו; עתונות — רפי נלסון; תיאטרון — חנא רובינא; קולנוע — יול' ברינה; צבא — משה דיון; אשה — נולרה מאיר.

א. אפרים, תל אביב

... משה דיון, שניהל את כבוש סיני בהצלחה, ומר ב'גוריון, שניהל את הנכניה בהצלחה לא פחותה.

מיכאל פרקש, תל אביב

ללא ספק חלל קלעיליה ירמי בורדנב, המסמל את הקרבתו של הנוער הישראלי בשנה העשירית למדינה, ואת החללים ש' הקריבה המולדת בשנה זו היה מוכח עלי מאותה.

דן עיבל, ירושלים

לרעתי עליכם לבחור כאיש השנה את משה ישראלי, המסמל את כשלון המדיניות הישראלית. מלבדו היו אנשי השנה הכאים: בחסון — משה דיון; מדיניות — דאג המרשלי; אפנות — רנה נלוק; מדע — יגאל דיון; ספרות — ס. וזהר; ספורט — נחום סלמיר; קולנוע — הנרי פונדה.

חנה קמחי, חיפה

הפתרון היהודי

האמת על יהודי רוסיה (העולם הזה 1037) מועזת. אמנם שלום כה הדניש כי המס' שלה הסובייטית אינה מפלה את היהודים, אולם העובדה נשארת שגם במשטר הסוביי' אלמטי לא נפתרה הבעיה היהודית. אני משיכנע שגם יש יתקבל הפתרון היהודי: הציונות.

דוד ברקוביץ, תל אביב

מה יקרה עתה לכל אותם האנשים ש' שלום כה ציטט אותם. בפרסום ש' שם ואת תפקידם? הם בוודאי ישלמו ביוקר עבור זה...

מירה לוין, חיפה

הם לא ישלמו אפילו רובל אחד. השמות יותר הפרטים האישיים שוננו במידה שלא תאפשר זיהוי.

... זה קצת נובל ברמאות. אתם שמים תמונתו של הרב הראשי של מוסקבה על השער, מבלי שישלחם דובר אתו או ציטט אותו בתוך המאמר.

אליעזר ב'צור, ירושלים

הקורא ב'צור חושד בטורים. הרב לין קיבל את שלום כהן לשיחה ממושכת בלש' כתו הפרטית. אולם דבריו, ששימשו חומר רקע לחלק מן הדו"ח, לא נאמרו על מנת שיצוטטו. הרב נתן לשליו העולם הזה תמונה הנושאת הקדשה אישית (ראה להלן).

אזכרת ר' אהרן אשכנזי כהן אשכנזי

אני ואהרן אשכנזי אשכנזי

בקיזור — היהודי הנודד יתחיל לנרוד גם מרסויה...

רם אלטון, חולון

קיצוני בקיצונים

זכור לי המפרה של העתונאי המצרי אשר שהה זמן מסוים בארץ ברשת משרד החוץ. לעתונאי המצרי לא קשר את ה' עניינם, כפי ששעו נלסון (העולם הזה 1036) ולא היכו אותו ארבע מכות נוראות. השתדלו רק להראות לו כי פנינו לשלום ואין באפשרות אויבינו להשמידנו. אני חושב ששליחותו של רפי במצרים הסתכמה בכשלון חרוץ.

מאיר טננבוים, קצין צי הסוחר, חיפה

בניחות שליחותו של רפי אילון למצ' רום, ברישיה, מבט חסור" (העולם הזה 1037). סוער העורר בי עבר אלנאצר שייך לאסכולה המתונה כלפי ישראל. עבר אל' נאצר מופיע כד' רק בראיונות עם עתונאים. אולם כשהוא נושא דברו בפני ההמונים הוא הקיצוני בקיצונים ביחסו כלפי ישראל. אני יכול לסיים ללא ציון התפעלותי ממעשהו של רפי אילון. כל תשבחות לא יוכלו להגיד את אשר ניתן להגיד על מכלעו העתונאי חסר התקדים.

אליהו אמיר, טבריה

שלום לשלום

הרומתכם האחרונה להבעת דיעותיהם של הנכרת והאדון שלום (העולם הזה 1037) כל אחד מקורות ראיות הוא, ויהיה ומ' שיד' להיות תרומה שיש בה משום פקידה עניינים לכל הצעירים אשר בדעתם להכנס לעול' הכשואים. בהזדמנות זו יש ברצוני לשאול מי הוא אותו רב שנוכח בשעת הפריצה ליריית הנכרת שלום. לדעתי היה צריך השופט לננותו אפילו אם לא היה נאשם.

צבי מיכאלי, ירושלים

במשאלים שערכתם בין הנשים והנכרים, אודות פרשת שלום, יוצאים כולם מתוך הנחה מוקדמת שהנכרת שלום בגדה. אך אפילו מסיפור הבעל מכתבת שהוא נמשה מרצונו וסורב בעקשנות לתת לה נט. מה היו עושות משהו אילו בעליו היו מועדים אהבה מתן וזורקים אותם באמצעות מחיטת נט וזלזה?

אליעזר בוכני, חיפה

העורך הראשי:

אורי אכנרי

ראש המערכת:

שלום כהן

עורכי-משנה:

רוב איתן, אורי סלע

עורך כתוב:

מילבי קשת

כתב בכיר:

אלי תבור

צלם המערכת:

אריה סרו

הברי המערכת:

רפי אילון-נלסון, משה ברידיון, שיע נלור, לילי גלילי, דוד חורוביץ, רותי ורד, אברהם חרמון, אוסקר סאבור, אלכס מסיס, אביבה ססו, עמוס קינן, שלמה סרו.

העתון הנקרא ביותר במדינה

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל אביב, טלפון 26785, ת. ד. 136. מען למברקים: "עולמפרט", המוציא לאור: העולם הזה בע"מ. דפוס משה שחם בע"מ, ת"א, טל. 62239. ההפצה: דוד סופל ובניו, תל אביב. המערכת אינה אחראית לתוכן המודעות.

2.6.72

המכתב הבא נשלח אלי באופן פרטי. הוא לא נועד עלידי כותבו לפירסום. בכל זאת אני חושב שכדאי לפרסמו, יחד עם כמה הערות מצדי, כי נראה לי שהטענות והספקות של הכותב — צעיר חיפאי — הן נחלת קוראים רבים.

"עורך נכבד! בתחילת מכתבי הייתי רוצה להציג את עצמי באופן כללי. אני קורא עתונך כבר שנים רבות, אך ממעניין בו רצינית רק מגילון 900 בערך, עד התי' לו להתפרסם פרשיות שטטנר וחושני. אני בדרך כלל אוהד העתון, נלחם בעדו ומשתדל להוכיח צדקתו לחברי.

אך למרות זאת לא תמיד הייתי זהה לחלוטין עמך ועם דעות העתון. אך לא היה באפשרותי להביע דעתי ולהתחכם עמך. אני חניך תנועת-נוער ולומד עדיין בבית ספר תיכון. כעת אני נמצא במחנה-עבודה של תנועתי — התנועה המאוחדת (תנועת הנוער החלוצית של מפא"י). לפני זמן מה נערך ויכוח על העולם הזה, הובעו בו דעות מרעות שונות, שהחזקות והמשכ' געות שבהן היו לטובת העתון (אם כי בגלל דעה קדומה טפשית יתכן ולא כולם שוכנעו בצדקת העתון). על הנקודות היותר ביות לא אתאכנב כאן רבות. אך סבורני שמה שחשוב הן הנקודות השליליות ש' התעוררו. וההזמנות זאת החלטתי לכ' חוב לך אותן ולקבל תשובה עליהן.

נקודה אחת שהועלתה היא ענין הקו הסנסיציוני שנוקט העתון. הצבעים הרע' שניים שבשער, וכל אותן כתורות שמנות מלחמת בכתבות מחפשות סנסציות. ידוע שהעתון אינו סובל מגב מפלגתי כמספר שבועונים אחרים, ולכן עליו להיזהר יותר. האין חושב שצורת כתיבה שקטה יותר תמחה הררשם הולל וההמוני שהן יוצרות בקרב הקוראים?...

לא. אחי היתה רק מגבירה את השעמום. העולם הזה הוא עתון המוני ואין הוא מתבייש בכך. משמע: כל הנכתב בו, ויהיה אף על הנושא המעמיק ביותר, נועד לה' מונים הרחבים ונכתב בסגנון נוח לקריאה. בלעדי המונים אלה לא היה לעתון זה קיום, לא מבחינה ציבורית ולא מבחינה משקית. נוכח פוסט-הרגב המפלגתי והנסינות החתכים של מנגנוני המפלגות להשתיקו.

... בעיה אחרת היא סגנון הכתיבה. דוגמה טובה היא המכתב למר ד. ב'גוריון בענין הש.ב. (דרך אגב, ההזמנות זו: ישר כוחכם במלחמה נגד מוסד שלל ומ' אום זה). אמנם, המכתב כשלעצמו מהלך טיטרי-לחי מצלצלת לגיל, ומבחינת חש' פתיאמת היה זה מאמר מצויין, אך סגנונו היה מעליב וגס. האין סבור שיש להת' נהג בקצת כבוד לראש-הממשלה, ולו אף יהיו היחסים ביניכם גרועים שבגרועים?...

כך, בהחלט. אולם יש למטבע זה שני צדדים: הדבר מחייב קודם כל את ראש' הממשלה עצמו. המאמר הנדון לא הכיל אף לא ביטוי אחד אשר ראש-הממשלה לא הש' חמש בו קודם לכן — בעצמו או באמצעות בלתי-המכירים — נגדי ונגד עתון זה.

המאמר שלי היה הרבה יותר מתון. אין אדם יכול להתחכם בעצמו בסגנון של עתון גותר-שם, ולדורש כי יתחבטו עמו כנאה לראש-ממשלה. האמן לי, אנו נהיה הר' שונים שנשמח על החזרת מינימום של סג' נון תרבותי לויכוח זה.

... עוד נקודה. העולם הזה, אם אינו

בית הנוער

גושים:
● **איגוד המלכים** של סעודיה, ירדן ועיראק, בשותפות עם נשיא הכבוד, בגוש זה שולטת דיקטטורה פיאודלית רופפת, הנתמכת על ידי האימפריאליזם המערבי. מלך בד הכבנון, כל שאר השותפים זה שונאי ישראל קיצוניים, מטבע מהותם הרוחנית והמעמדית.

● **אגודת הקצינים** של מצרים וסודיה, גוש זה מבוסס על דיקטטורה עממית, בעלת סממנים נאשיסטיים. מצרים היא ניטראליסטית ופוללת לעבר הגוש הירדני, נדמה שסוריה עברה עתה את קור האמצע ומתגלגלת לעבר האימפריאליזם הדיסוני, מקומה של סודאן אינו ברור.

● **המערב הערבי** ("אלימערב"), הכולל את מארוקו, טוניס ואלו גם את לוב, יכול כבוא היום גם את אלג'יריה. בהנהגת חביב בורגיבה נוצר כאן גוש המתקרב למערב ולמשטר מערבי, מסתייג ממצרים ומן המלכים, אך קשור מבחינה רגשית לרעיון האומי הערבי ושואף לשיחור אלג'יריה.

זהו שטח הפעולה. השאלה היא: איפה להתחיל?

כמה מנהיגים פקחיים עיניים בתנועה הדיסונית סבורים כי כדאי להתחיל זחאק במקום המרוחק ביותר: בטוניס ובמארוקו. כאן מתגבש גוש ערבי שלישי שעדיין אין בלבו שנהא עיוורת לישראל, הסוגר להגיון הפוליטי יותר מדיירי הדירות הקרובות יר תר. מכאן אפשר להתחיל לבנות גשר — לעבר מצרים, ולעבר המוני האינטיגנציה העצירה במרחב כולו. אך ישנן גם תריסר דרכים אחרות.

★ ★ ★

היה פועלתנו בבית המשותף כאשר תהיה, יש לה שלושה תנאים מוקדמים מצדנו. ראשית, עלינו להחליט באמת ש אנחנו שייכים לבית. שנית, עלינו להחליט באמת לפעול כמדינה עצמאית, תחת יהדות צופים מן הצד, שלישית, עלינו להבהיר לעצמנו מה בעצם אנחנו רוצים.

לא נוכל לדבר אף עם נפש חיה אחת בכל הבית הזה, לא נוכל לבוא במגע אף עם ערבי אחד ממאראקש ועד מוסול, אם לא נרשום על דגלנו, כעקרונות יסוד בלתי משתנים, שני מושכלים ראשונים:

● כבני הבית, נתיחס בחיוב ונשתדל לעזור לשאיפות הלאומיות הצודקות של כל שאר בני הבית, במידה שאינן נוגדות את השאיפות הצודקות שלנו או של דיר חוקי אחר.

● כבני הבית, נשאף לשיחור הבית כולו מפני פורצים זרים — אמריקאים וסובייטים, בריטים ו צרפתים. דיר המפלט עם פור צים מועדים אינו עשוי לרכוש את אמון שכניו.

זוהי התורה כולה על רגל אחת. אם נרשום אותה על לוח לבנו, נוכל לצאת מדי אמותינו ולהתחיל לפעול בדירות הדיסמוכות. כמעט כל פעולה מדינית בתוך המרחב, עדיפה על תפקידנו האומלל הנדי כחי כצופה זר.

★ ★ ★

נשק הסובייטי הורס לסוריה, הדיסוק המערבי הורס לירדן ולעיראק, הוא אות אזהרה.

אין טעם רב להתחבא איזה משני חטאני קים מרגיו יותר. לאם הישראלית השכולה של מחר לא יהיה איכפת כל כך אם הדיסוק שיפלה את לב בנה הוא מתוצרת פייסבורג או לינגרד.

לכן, מוטב שנחל מלשבת בדיסאננות על מרפסת דירתנו, מדיס תכלים בהנאה עמוקה בשכנינו המתקוטטים, המקקקים ביניהם את יסודות הבית כולו.

היה יחיד שהפליג בים ושמע לפתע כי האוניה החלה טובעת. "מה איכפת ליי אמר לעצמו. "הרי היא לא שייכת ליי" זה מצחק מאד — כל עוד אין המדובר בנו עצמנו.

של עולם ערבי מאוחד, בו אין המלחמה בישראל משמשת עוד קלף למאבק פנימי, יוכלו להרשות לעצמם להיות הרבה יותר מתונים והגיוניים ביחס לישראל. אולם הם יהיו מסוגלים גם לפגוע בישראל.

השאלה המכרעת היא: מויאחד, מתי יאחד, תחת איזה דגל יאחד. יכול להיות איחוד שיהיה לטובת ישראל, מפני שישראל עצמה תהיה שותפת לו. אך יתכן גם איחוד שיהיה לרעת ישראל, אם יקום על ברכי השנאה לישראל.

במה יהיה הדבר תלוי? אני סבור: קודם כל בנו.

כל עוד תהיה ישראל פאסיבית לגבי הדיסוק במרחב, כל עוד אינה קיימת במרחב

לפי הכריחה הנושנה, איים טעם פריץ הונגארי על רעהו: "אם לא תפסיק להכות את היהודי שלי, אני אכה את היהודי שלך!" סוכני בריחהמועצות ואמריקה במרחב מאיימים עתה איש על רעהו: "אם לא תפסיק לזין את הערבי שלך נגד ישראל, אזיין את הערבי רבי שלי נגד ישראל!"

לפני חמש שנים הקימו בריטניה ואמריקה את ברית בדאד נגד רוסיה (ונגד ישראל). כתשובה לכך סיסקה בריחהמועצות נשק למצרים, נגד מדינות ברית בדאד (ונגד ישראל). אחרי שנשק זה הושמר בחלקו על ידי בריטניה, צרפת וישראל במלחמת הסואץ, גיבשה אמריקה גוש גדול חדש

יונת השלום באה לסוריה

נגד מצרים (ונגד ישראל). גוש זה כיתר את סוריה, שהחלה מדינית בקצב קרחוני נגד שכנותיה (ונגד ישראל).

זהו המצב כיום. עוד קשה לדעת מה יהיה הסיבוב הבא במישחק זה. רק דבר אחד ברור לגמרי: גם הוא יהיה איכשהו נגד ישראל.

לא הסוכנים הסובייטים ולא הסוכנים האמריקאים מעוניינים במיוחד לחל את מדינת ישראל. אך המדינה בלתיחשובה בעיניהם בהשגחה לשלל העצום שיטול בדי המנצח בקרב על המרחב: השלטון על שורה ארוכה של מדינות עצמאיות, על חלק גדול מן הגוש הנייטראלי בארץ. על רוב אוצרות הנפט הידועים בעולם, על צומת תחבורה חיוני, כל אלה יחד עלולים להחל, באחד הימים, הלשון במאזני המאבק על העולם.

★ ★ ★

הרומאים הקדומים אמרו: "דיבדה הדיסוק אימפרה" — "הפרד ומשול!" האמריקאים והרוסים למדו סיסמה זו היטב. אולם אין היא נכונה לגבי ישראל. מבחינה ישראלית, נכונה יותר הסיסמה ההפוכה: "הפרד ומולד".

לרע המולד, אין פרוש הדבר כי איחוד הערבים מבשר לנו סובות. אמנם, מנהיגיו

שנן נשמות תמימות המסיקות חנאה אינסופית ממקור לארכוב: צרות הערבים. כל דבר רע לערבים מסב להם תענוג עמוק. די לשמוע את השמחה הדיסושה של קרייני קול ישראל בדברים על מספר ההרוגים בין מורדי אלג'יריה, או על נאום ההשמצה של מנהיג ערבי אחד נגד רעהו, כדי לקנא בבועלי שמחה זו.

מכל צרות הערבים, אין להם צרה צרה רה יותר ממכת הפילוג מעולם לא היו המנהיגים הערבים מפולגים יותר, שונאים יותר זה את זה ומשתדלים יותר לקטל איש את רעהו, מאשר ברגע זה.

הרוב המכריע של אורחי ישראל, כולל מעצבי המדיניות של המדינה, סבורים שזה טוב מאד. ההגיון הוא ששטח ומפתח: הערבים הם האויב, מה שטוב לאויב, רע לנו. מה שרע לאויב, טוב לנו.

הנה כי כן, צריך היה להיות לנו טוב מאד ברגע זה. ונשאלת רק השאלה: אם זה כליך טוב, מדוע זה כליך רע?

★ ★ ★

בנאומי האחרון לפני היצחו לעג חיים ארלוזורוב לאותם מחבריו ש האמינו כי "מה שטוב למלשתינה, רע לארץ ישראל", ומה שרע לפלשתינה, טוב לארץ ישראל", בניגוד ליריבו דוד בן גוריון, סבר ארלוזורוב כי מה שרע לערבים, יהיה בטובו של דבר רע גם לישוב העברי. ארלוזורוב, שיתכן והיה באמת אחד בדורו, היה משוכנע כי ארץ ישראל העברית תיבנה במידה שתדאג גם לסובת בני פלסטין הערבית.

דומני כי נחום גולדמן הוא יורשו של ארלוזורוב בתור הוגה דעות מדיני. לא מכבר טען גם הוא כי שמחת ראשי המדינה נוכח הפילוג הערבי היא אחילית מאד. הוא הביא כמה דוגמות מן הימים האחרונים.

למחרת מיבצע ימי, היה נראה לרבים ממנהיגי העולם כי אין למצרים כל חשק לחזור להצוה"ע. מאז ומעולם גרמו הצוה"ע ופליסיה רק צרות למנהיגיה, שהיו מוכנים בהחלט להיטטר משניהם. גמאל עבד אלנאצר נמנע באופן רב משמעי לדרוש את החזרת הצוה"ע לשלטון מצריים. הוא הסתפק לדרוש את גירוש הפולשים הישראלים.

מתי חל השינוי? כאשר פתחו אויבי עבד אלנאצר במדינות ערב במקלה גדולה של צחחות. הרדון המצרי, כך האשימו בדיסיתריסר תחנות שידור, כוגר בעולם הדיסוק. הוא מוכן להפקיר את הפליטים ואת אדמת פלסטין הקדושה לציונים.

התוצאה: מצריים מיתרה לחזור לרצועה, שעה קלה אחרי מפירת הצרועה לירי צבא הארץ.

כעבור כמה חדשים קרה אותו הדבר במהדורה הפוכה. המלך חוסיין, שהתגבר בינתיים על סוכני מצרים, רצה לחסל את מחנות הפליטים במדינתו. מחנות אלה, מדי לכת ההתנחלות האנושית, הם קרקע בתלין לפדאיון, לקומוניסטים ולמערבי גמאל עבד אלנאצר. נשמעו רמזים על שיקום חלק מן הפליטים אלה בעיראק.

למחרת היום פתח קול ערב הקאהירי במנגינת אימים. סוכני האימפריאליזם, כך הרעיו הנואמים, זוממים לסלק את המלך סים מאדמת פלסטין, כדי למסור את הארץ סופית לדי השודדים הציונים. כל מי שיתן ידו למיזמה, יתרוץ את דינו ככוגר.

התוצאה: הרמזים על שיקום הפליטים נדמו מיד.

★ ★ ★

כל עוד קיימת מלחמת האחים בין מדינות ערב, לא יוכל אף מנהיג ערבי אחד להרים את ראשו ולהציע בגלוי שלום עם ישראל, מבלי לתת לאויביו נשק סלגני נגד עצמו. כל עוד נמשכת מלחמה זו, ימשך בין מנהיגי ערב המרוץ לעבר תמר האליסות של שנאטישראל. כל עוד תמשך מלחמה זו, יבקשו סוכני האימפריאליזם הלכן והאדום לנצל את הקלף האנטירישאלי.

רוב אזרחי ישראל אינם יודעים מה זה קואה-ל-מזור — דג נשקה אמריקאי או צמח אכזרי. אולם מה שקרה בחגות-הלילה באחד מימי השבוע בקואה-ל-מזור, בירת המדינה החדשה של מאלאיה, יגע בסופו של דבר בכל ישראל.

הופעתה של ממלכה עצמאית חדשה על פני כדור-הארץ היא מאורע גדול — מאורע אשר ארציה של מדינה צעירה בת תשע שנים עוד יכולים לחוש בחגיגות. אולם לגבי האדם הישראלי, יש מ.מ.ות נוספות למאורע. כי תחת שלטונו של הוד מלכותו טואנקו עבר אל-רחמן, השליט העליון בן ה-61, נולדה אומה חדשה, ש-51% מבין חמשת מיליון תושביה הם בני הרת המוסלמית. במקלה האסיאתית-אפריקאית באו"מ, נוסף קול מוסלמי חדש.

התעצמותה של מאלאיה, וירידת הצבע האדום הבריטי משטח נוסף על המפה העולמית, הן סמל נוסף לתהליך עולמי שקרה עתה של אירופה ועלייתה של היבשת ה-אסיאתית. לגבי ישראל, מדינה המכוננת את קצה היבשת ושל החליטה עדיין סופית בליבה אם היא שייכת לאירופה או לאסיה, וזוהי עובדה חשובה.

המשק

הסוס השחור

לסוס יש שלוש צורות-התקדמות: הליכה, רהיטה ודהירה. הראשונה והאזוונה נרצחת למדי לרכוב. דוקא האמצעית אינה נעימה — בשעת הרהיטה (או "טרוט", בלע"ז) מוקפץ הרכוב בצורה מכאיבה, אם אינו יודע להתאים את עצמו לקצב.

הסוס השחור של האינפלציה בישראל הסתפק בשנים האחרונות בהליכה אטית. הכל עלה, ללא הפוגה. אולם לא היו קפרי צות קיצוניות מדי. המדינה התרגלה לקצב, נדמה באוכף.

החדש התעוררה בצורה בלתי-נעימה. הסוס עבר לפתע לרהיטה. עדיין היה רחוק מאינפלציה זוהרה, מן הסוג המצריך בולרי דואר של מיליונים. אולם המשק כולו החל קופץ ומיטלטל כשיכור על גבי האוכף.

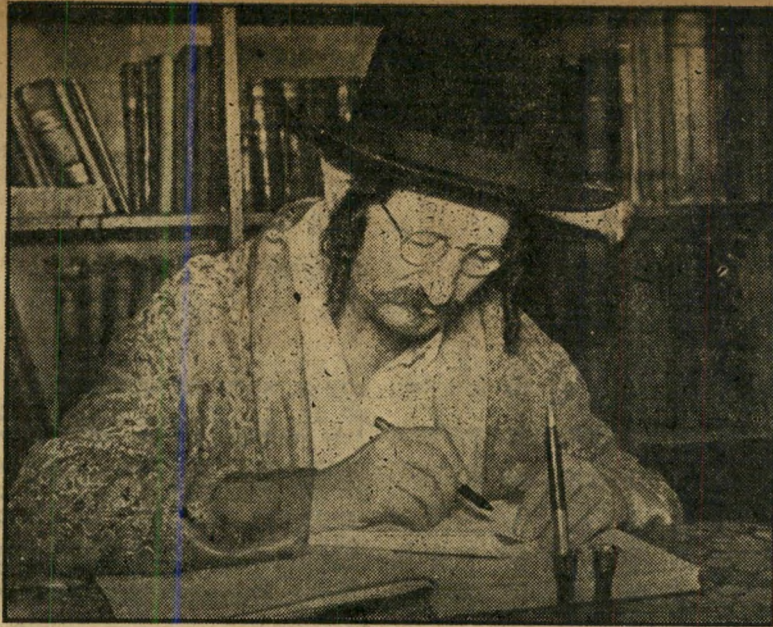
אינפלציה ללא דמעות. אינפלציה ("התנפחות") קורה כאשר יש בשוק יותר כסף מאשר סחורות. זרם הנתון שבא מחוץ-לארץ אחרי מיבצע-סיני, המלחת ש-המשלה לקחה מהבנקים — כל אלה יצרו שפע של כסף במחזור, מבלי שהייצור ה-מקומי יגדל. התוצאה: עלייה גדולה של המחירים, שנבלמה רק בחלקה על-ידי הג-דלה ניכרת של הייבוא.

האינפלציה הקלאסית באירופה חיסלה בין-לילה שכבות שלמות של האוכלוסיה. בארץ לא קרה דבר כזה. אין בישראל אנשים אשר קיומם על חסכוניות, שיכלו לאבד לפתע את ערכם. זוהי ארץ של לחים, לא של מלחים. כל אחד חייב כסף למישהו, נהנה מאבדן ערכו. המלחה הממיתית הר-חידה בתוך הארץ היא הממשלה — והיא לבדה המפסידה.

אמנם, ככל שמפסידה המדינה, מפסידים בעקיפין גם כל האזרחים, כי אין המדינה אלא סכום אורחיה. אולם האזרחים עצמם אינם מרגישים כי מדינתם שוקעת בחובות, נעשית תלויה יותר ויותר בגורמי-חוץ. לגבי האזרח הפשוט אלה שיקולים מופ-סיים. השיקול הממשי לגביו הוא שכמות הליורות בידי עוללה, וכי הוא יכול לקנות בהן דברים. זוהי אינפלציה ללא דמעות.

האחרון הוא הסובל. אמנם, ישנה שכבה אחת הסובלת מרהיטת הסוס. כמו אצל הרכוב, זהו החלק הנמוך ביותר — פועלי-הדחק, העולים החדשים שטרם נקלטו, הפועלים השחורים. מאחר ששכרם של אלה נמוך מאד, הרי הם תוספת תיקור שלהם קטנה מכדי לתת להם פיצוי אמיתי על ההתיקרות בחנות, ביחוד לגבי מצרכים שאינם כלולים במדד הדמיוני. אולם בישראל שכבות אלה חסרות קול. אין להן מיוצגות בכנסת, אין להן מפלגות משלהן. קובעות השכבות החתיקות והקל-רות יפה, איתן השכבות היושבות היטב על האוכף. כל אלה מוגנות יפה:

* בורגון הכלכלי, מוכת כ-4 בנוסחה $PV = MV \cdot i$ היינו — מותכס על צמחיה. הכסף = רמת-המחירים $\times$ כמות המוצרים. שני הצדדים ע-לים תמיד באופן שווה — כך למשל, עם עליית כמות-הכסף בשוק עולה רמת-המחירים.

רבי יהודה לייבוביץ
נבון בשמים

דת

הרבי הפרולטר

"הרבי שלנו אוכל בקערת של זהב", התפארו חסידיו רוזין במלציה. אבל הרבי שלנו גדול יותר, השיבו לעומתם חסידיו סטרין. "הוא אוכל בקערת של חרס!"

כי חסידיו של רבי יהודה לייבוביץ מסטרין היו שונאי-עשירים בהכרח. רבם היה מסלך כל עשיר מבית-הכנסת, וזה מצדק לתואר ראש החסידים הפרולטרים. מסביב לבית סטרין התקבצו אנשים כל-יבגרים, אנשי עמל שלא יכו להיכנס לחצרם של שאר הרבנים, מקפרי-העשירים. הסיסמה הייתה: "שחזת עניים אתה תשמע!"

מפסן בעד פיאות. יהודה לייבוביץ מת לפני 130 שנה. על שמו נקרא צאצאו, רבי יהודה צבי בראנדווין, האדמו"ר (אזונו-מרמור-ורבנו) מסטרין בתל-אביב, גבר בן 56, ש-זקקונו הדקיק ומשקפיו דק-המסגרת משחים לפניו כמעט הכעה סינית. הגומ"ר עסוק

הנמכת רחוב דיזנגוף ליד "היכל התרבות" — עמוק באדמה

הפיאות יכול היה להיחשב בקלות למאג-דארין מלמד. אולם בנימין לחכמי-סיני, שבזו לעבודה הגופנית, התבלט רבי יהודה לייבוביץ על פני-הבנינים של ירושלים לא כח ת מאשר ליד שולחן החסידות. במשך שנים ארוכות היה הצעיר דמות ידועה בין ספסלי ירושלים, אחד החברים הבולטים ביותר של אגודת פועלי הבנין בעיר. דמותו של הרבי גבהה הקומה ועטרה-הפיאות במכנסיה-החאקי שלה, שכופף ברזלים ליד יציקות-הבטון, לא פעם

* או יהודה לייבוביץ, אך לא יהודה לייבוביץ, מ-חשש פן יישמש הדליה ויכתב בסט ה-מפורש. ** החץ א' מסמל את הגובה הקודם, ח' חץ ב' את הגובה החדש.

עוררה התפעלות בלב העובדים-דשבים.

אחרי שנחש גופו של האדמו"ר, עבר לרחוב הלל הוקן בתל-אביב. התוסר כולו ללימוד תורת-הסוד של מקובלי ניר מולדתו, צפת. השבוע הצליח רבי יהודה לייבוביץ למג את כל נימיות חיו השונות לגינה אחת: החסיד הפרולטר, הספסן וחוקר תורת-הסוד הפך לרב הראשי של ההסתדרות — ראש המחלקה החדשה לעניני דת של הועד הפועל.

ביוזם, לא מונופול. רבי יהודה לייבוביץ עצמו היה סמל לבעיה שיצרה את התפקיד החדש: ידיעתם של ראשי מפא"י כי ב-סתר רות הכללית מאוגדים יותר אנשים דתיים מאשר בשתי ההסתדרויות הדתיות היריבות — ההסתדרות הפועל המזרחי וההסתדרות פועלי אגודת-ישראל. אם בדת היא ביוזם, היררה-בלבם, הרי אין כל צורך שתהיה דוקא מר-גופולין. הם החליטו להכניס לשטח זה את יסוד התחרות והיוזמה החופשית.

ברגע שהתגבשה דעה זו, הקצבו למטרה הקדושה 100 אלף ל"ה, הוטל על שלושה בני-רבנים מפא"יים לתכנן את המיבצע: פנחס לבון (בנו של רב גאליצאי), ראובן ברקת (בנו של רב לטאי) ולורי-צחק הי-ירושלמי (בן ונכד לרבנים ירושלמיים). לא קל היה למצוא רב שלא יהיה משעבד ל-מפלגות הדתיות, ויכן את בעיות הפועלים ויהיה עם זאת אישיות תורנית מעוררת-כבוד. אחרי שהתיאשו למצוא מ-עמד מחוץ להסתדרות, מצאו את האיש האידאלי דוקא בתוך ההסתדרות עצמה: צאצאו של הרבי מסטרין.

כשביקרה השבוע המשלחת בביתו של רבי יהודה לייבוביץ והציעה לו את המשרה, הנושאת מ-כורת של 580 ל"ה נטו לחודש (ככל ראש-מחלק, בועד-הפועל) הסכים הרבי הפרולטר בראון, התנה רק תנאי אחד: שלא יקבל משכורת.

תל-אביב

ההורסים והבונים

עשרות פועלים, נגרים, רצפים, סכנאים ו-שאר בעלי מקצועות עסקי השבוע בקצב קדחתני בהשלמתו של אחד הבנינים ה-מפוארים והיקרים ביותר במדינה — היכל התרבות בתל-אביב.

הבנין, שהוקם על שטח של ששה דונמים ליד בית-הבימה, ושכצמוד לו הולך ומוקם בנין המוזיאון לאמנות חדשה, יכלול בקר-בו את כל חידושי הארכיטקטורה וטכניקת הבנין. הוא יהיה מוקף כולו וזכוכית בעלת מון כחלחל, לשב רת קרני השמש, היו בו מתקני מיוג אוויר, קירות מסדרונותיו היו מרופפים בשיש יקר, ותקרותיהם ב-אסבסט לבן. קירות האולם עצמו יהיו מצו-פים עץ-בהיר, ואלפיים משני המדופפים בכחול הותקנו במיוחד שלא יחרקו.

הקמת הבנין, שמוננה על-ידי קרן נורמן בשיתוף עם עיריית תל-אביב, תעלה בסיכום סכום של חמישה מיליון לירות. הבית ה-מושם יהיה מרכז פעולות התרבות של תל-אביב, ובעיקר ימשש לקונצרטים של התזמורת הפילהרמונית הישראלית.

בחדשים האחרונים, כשהבנין כבר עמד על תילו והוכנסו בו המתקנים האחרונים להשלמתו למעד שנקבע (השני באוקט-בר), הופיעו לפתע עשרות פועלי העיריה, חסמו את רחב דיזנגוף משדרות תרס"ט עד אבן גבירול. תוך ימים מספר הובאו למקום דח-פורים ומכשירי הריסה, והכביש התחסם. ה-עובר בחזית הבית, קועקע כ-לו. עצים נעק-רו, קוי טלפון הוצאו, צנורות ביוב נהרסו. מלאכת ההרס נמשה למעלה מחודשיים.

טעות או תיכנון? מה גרם להרס ה-קדחתני? הסביר כי ריצפת היכל התרבות היתה נמוכה ב-60 ס"מ מעל פני הכביש, ועובדה זו היתה עלולה להרשות את דרכי הגישה להיכל ולפגוע באטימותו מפני ה-רעש. ואם ההיכל לא בא אל הכביש, בא הכביש אל ההיכל. הנמכת הרצועה, באורך של 150 מטר, תעלה 100 אלף לירות מ-כספי העיריה.

טען אוריכל יעקב רכטר: "על הנמכת הכביש הוחלט עוד לפני הקמת הבנין, בש-נת 1952. השיפוע של הכביש לא היה טובו-אין לזה כל קשר עם טעות בתיכנון". ה-אולם המצויאת לא היתה כה בוררה. ה-מכת הכביש חשפה את יסודות ההיכל המגו-פרים בוסת. אם באמת תוכננה הימכת ה-כביש, מדוע לא נבנה הבנין מלכתחילה ב-התאם לכך?

על שאלה זו סרבו המתכננים ומבצעי (המשך בעמוד 8)

* צאצאים אחרים של חסיד-מסטרין ב-ישראל: ר' בנימין, אבא חושי, שיי-עננו, יצחק רפאל.

חקירת „העולם הזה“ מגלה את הרקע המלא של שטרור יית הכרומסקציה בסחר-החוז

מעוז צור = רוזנברג

להקצבות גדולות ביותר, יחסית, של חומרי גלם. הקצבות אלה מאושרות כמובן על-ידי משרד המסחר והתעשייה.

★ ★ ★

„מעוז צור — ישועתי“

אך כל אלה לא היו אלא פוסטים קטנים לעומת עסקי הענק שפתחה בהם בתנופה חברת זורו מייד עם הקמתה, אחרי ביטול כל הקשרים המשפחתיים הנחוצים. העיסקה הכלכלית העיקרית והראשונה שלה נסבה על תלושי המלחה הלאומי משנת 1948. מילחה זה נערך בין בעליההון בארץ עם קום ממשלת ישראל העצמאית, שהיתה זקוקה להון, רוכשי התלושים קיבלו הבטחה, כי לא רק שכספם, הקרן והרביית, יהיה צמוד לערך הדולאר — אלא שגדירותם תשתלם בעתיד על-ידי כך שהם ולא אחרים יזכו לרשימות ייבוא במדינה הקמה.

רשיון ייבוא היה שחה במדינת ישראל תמיד יותר מכסף, מאחר ומעולם לא הגיע השער הרשמי של הדולאר לערכו של הדולאר בשוק הוולפשי, הרי כל מקבל רשיון ייבוא היה יכול לרכוש למעשה סחורות בזול ולמכורן ביוקר. כך קיבל בעל הרשיון במקרים הצנועים ביותר מתנה של 700 פרוטה על כל דולאר, כהפרש בין השער הרשמי והשחור, נוסף על הוחל הרגיל של עצם עסק הייבוא. בידי משרד המסחר והתעשייה היתה נתונה, איפוא, זכות כוח, לחלק מתנות בשחי של מיליוני ל"י, ואין ספק, כי מתנות אלה חולקו דווקא לאנשים שידעו לשייך „מעוז צור ישועתי“.

משרד המסחר והתעשייה החליט איפוא לקיים את הבטחתו הנדיבה והקציה סכום של 390 אלף דולאר לרשיונות ייבוא כבעלי תלושי המלחה הלאומי. אולם הגשמת ההחלטה היתה שונה במצעת מן ההבטחה.

במקום שכל יבואן, אשר בידיו נמצאים התלושים, יוכל לפנות ולבקש רשיון ייבוא, כפי שהבטחה, הונהג ביוזמתו של צור הטרד אחר: כמעט כל רשיונות הייבוא במסגרת זאת, בסכום כולל של 390 אלף דולאר, ניתנו משום מה ליבואן הצעיר והמתחיל ביותר, חברת זורו, שזה אך נוסדה.

הנפגעים, סוחרים שהחזיקו בתלושי המלחה, הקימו שעי רוריה. העניין, שעד אז היה נתון לטיפולו הבלעדי של צור, הובא בפני ישיבה של המנהלים הכלליים של משרד המסחר והתעשייה ומשרד האוצר. מנהל משרד האוצר זיהה בימים ההם פנחס ספיר, כיום שר של צור ומגינו זצ"ל, כשני המנהלים החליטו כי מעתה ואילך תיפסק העושה מורה זאת, והסוחרים יקבלו את רשיונות הייבוא, לפי היקף מסחרם בעבר, במקרה זה, היתה חברת זורו נעלמת מן האופק לחלוטין, כיוון שמימיה לא עסקה בייבוא.

צור התעלם לחלוטין מהחלטת המנהלים, מבלי להגיד עפעף המשיך במצב נחושה לתת לזורו את הוכחות הבר-עדיית כמעט על פניו תלושי המלחה, גם לאחר ההחלטה.

★ ★ ★

מזט לבן, פנים לבנים

עיסקת תלושי המלחה פתחה בפני זורו את דרך המלך לשוק המסחר הישראלי. משום כך ניתנה לה, אחרי שנים אחדות כבדה, הוכח לשמש כבאת-כוחם של עולי ארגנטינה שהעבירו את הונם לישראל, בצורת יבוא סחורות, כדי לממן מושב-עובדים בישראל. זורו בחנה בסחורה מתאימה, מלט לבן, מוצר-מוותר אשר המדינה הקימה נגדו מכס-מגן גבוה במיוחד.

אולם כאשר הביאה זורו סחורה זו, בשחי של 50 אלף דולאר, החליט מי שהחליט במשרד המסחר והתעשייה לבטל לפתע את המכס והיטלה-הקנייה שהיו מוטלים על יבוא של מלט לבן. הוכחה זו, המפסיד: המדינה.

חברה שהוכיחה את עצמה בייבוא של 390 אלף דולאר כבר בראשית דרכה, וב-50 אלף דולאר בהמשך פעילותה, היתה מועמדת טבעית להיכנס לעסקי-ההובא המצויים בישראל בחור-ההובא, היא מדינת גאנה. אולם הפעם פעקה סבלנותה של מאת הסוחרים, שידעו במשך שנים על עסקי זורו וקשריה עם צור. מבקר-המדינה נאץ להתערב, פתח בחקירה.

אולם כל זה לא עשה רושם על פנחס ספיר, שר המסחר והתעשייה. הוא התייצב לימינו של פקידו הבכיר, כשם שזו אשכול התייצב בשעתו לציוס של בהרל וזוברי בצמרת הסוכנות היהודית, כפי ששר-המסחר התייצב מאחורי יחזקאל סרה, מעקף המשטרה שהוא גם מנהל חברת-המיליונים של האחים סחרוב.

אשכול ציטט בימי שמוראק את מצאת התניי: „לא תחסום שור בדישו“ פנחס ספיר התפתח בציטוט חז"ל. אמר הוא השבוע: „הכמינו זכרונם-לברכה אמרו: אי תכינו פני חברך ברבים“.

למחרת היום לקח את מיכאל צור וסע עמו ליפאן, כדי לכבוש קרקע-בתולין חדשה לסחר-החוז של ישראל.

לא היה משגשג ביותר, והאיש עבר לסחור בסקסיל, בבדי-חאקי ובכל עסק הבא ביד.

עבודתו כמזכיר קא"י שימשה לו בזמנים הקשים כמקור הכנסה צדדית קטנה. ההכנסה היתה גדולה יותר, כאשר החליט רוזנברג להתפטר מתפקיד זה, בעיקבות סיכויים כלכליים חדשים שנפתחו בפניו עם מינוי חבריו לתפקידים מרכזיים במנגנון המדינה. הוא דרש — ואף קיבל — מיצוי-פיסיון במטבע זר דווקא, לאחר שאיים כי אם לא תתמלא דרישה מורה ומיוחדת-במינה זאת, יפרסם כמה מן הנסתרות שנתגלו לו בשעת עבודתו המסורה במוסדות הכלכליים של המפלגה.

אחד מידידי רוזנברג שהגיע לגדולה בממשלה, היה דוד צבי פנס, שר-התחבורה. מלבד נסיונותיו להחניק כל תחרות בורה בשבת, עסק פנס גם בעיסוק אופייני ישראלי אחר: חלוקת טובות-הנאה בין כל אלה שסייעו לו בדרך עלייתו הפוליטית. אחד מאלה היה העסקן בן-סיעתו פנחס רוזנברג. הגמול בא בצורה של רשיון-ייבוא נדיר ומיוחד במינו ל-25 מוניות.

רשיון ייבוא כזה הוא מקור-פרנסה בפני עצמו. עם הרשיון ביד, לא היה לרוזנברג כל קושי להתמנות כמנהל

קצירת מיכאל צור עם בן-י

צור מיכאל וגואלו

בחברת המוניות קשר בתל-אביב, בה רשומות על שמו עד היום שתי מוניות.

אבל חברת המוניות לא הסיעה את רוזנברג למרחק מספיק. אומנם נסיונותיו להקים את חברת האוניות קו שבטי ישראל ואת חברת הייבא למכוניות קרייזלר נכשלו, אך לעומת זאת הצליח יפה בקמת חברת זורו. הסבר לכך יש למצוא אולי בעובדה כי שותפו לעסקים הכושלים הנזכרים היה מרדכי אורבך, ושאר-בך זה הוא בן-דודו של מיכאל צור, שבינתיים עבר גילגולים שונים והגיע לבסוף אל המנוחה ואל הנחלה כמנהל חטיבת סחר-חוז במשרד המסחר והתעשייה. אורבך משמש היום כמנהל הכללי של חברת זורו.

★ ★ ★

מרט בהמשכים

אן פעד קשר שדישי בין צור ורוזנברג. נוסף על העבר המשותף במפלגה, והקשר המשפחתי עם בן-הדוד-השותף, הופיעה דמות חדשה בשם יוסף צור-ליברמן, אחיו של מיכאל צור ושותפו בכל החברות הקודמות.

יוסף צור הקים חברת-סרטים כושלת בשם סקופוס פילם. לשותפים שרצה לקרב לעניין הסביר שיש מאחוריו כוח כלכלי גדול, מפני שהוא שותף בחברת זורו.

„זורו“, הסביר איש-הסרטים צור לשותפיו, „אלה הם ראשי התיבות של צור-רוזנברג, בלועזית“. היה זה הסבר הגיוני — הרבה יותר הגיוני מן הגירסה המגוחכת שניתנה השבוע על-ידי רוזנברג, כאילו אלה ראשי התיבות של המלים „זוג רוזנברג“, היינו הוא ואשתו פרומה.

על-כל פנים, עסקי הסרטים של יוסף צור לא סבלו מהעובדה שאזיו הוא ראש החטיבה מיכאל צור. כי החברה החדשה של יוסף צור, המייצר עתה סרטוני-הסברה, זכתה לתרם חשוב: חוזה ליצור סרטים עבור משרד המסחר והתעשייה. חוז זה הוא זוכה, לדברי אנשי המקצוע,

ההשקעה המסחרית הטובה ביותר היא קרוב משפחה במקום הנכון בממשלה. אמנם, משכורתו דלה, אולם ידו נמצאת על הכרז המזרים את מקורות העושר למעוניינים — רשיונות יבוא ויצוא, הנחות-מכס והטבות מסב.

הבעיה אינה ישראלית דווקא. אולם במדינות אחרות מקפיד הציבור לשרש כל גידול ממאיר כזה בעודו באיבו. כך סולק לפני שנתים שר חיל-האוויר האמריקאי בבושת פנים, כשנתגלה כי השתמש בנייר המכתבים של משרדו כדי להמליץ על חברה בה היה פעם שותף. מובן מאליו שגם באמריקה נאלץ כל שר למכור, עם התמנותו, את כל המניות שיש לו בעסק מסחרי פרטי, לנתק את קשריו העסקיים עם שותפיו לשעבר.

בישראל נהוג כמעט הטיפף. לא זו בלבד שפקידים גבוהים נשארים שותפים לעסקיהם הקודמים, אלא שפקיד הווה למשרה הנכונה בממשלה, ממנה לא פעם להקים לו חברה מסחרית משלו — אם בשמו ואם בשם קרוביו — ומתחיל לתת לעצמו את ההודמנות והרשיונות המובילים אל העושר. אנשים כאלה נמצאים בצמרת המשטרה, משרד הבטחון, משרד ראש-הממשלה, ואפילו אנשים יודעים על כך מבלי להיחרד. השבוע נתגלה כי בצמרת משרד המסחר והתעשייה נמצא אדם שהפך שיטה זו לאמנות שלמה.

הדבר נתגלה כאשר גודע כי בחברה החדשה לסחר עם גאנה שותפו לא רק הממשלה וחברת הספנות צ"י, אלא גם שתי חברות פרטיות — אחת בשם זורו, השניה בשם תמיר. מכיוון שהסחר עם אפריקה המערבית קשור, לפי צו ממשלתי מיוחד, בפרמיה של 500 פרוטה על כל דולר של ייצוא, נוסף לפרמיה-הייצוא הרגילה של 850 פרוטה לדולר, היה זה עסק שכל הסוחרים לטשו עליו עיניים.

שערה-חליפין כזה, הוא חלום כל סוחר. מאחר שזה השער אשר הצדיקים הבאים בו מתעשרים במהרה, היה זה מזור שבכל סדום הישראלית נמצאו רק שני צדיקים כאלה. תשומת-הלב הציבורית פנתה באופן סמאומי לחברת זורו המאושרת. הגילוי הראשון הביא בעקבותיו ים של גילויים נוספים, אשר זינעו את חוגי הכלכלה הישראלית, למודי הנסיון המר, יותר מכל שעי רוריה אחרת בשנים האחרונות.

★ ★ ★

„כה אמר מיכאל!“

במרכז השטרוריה עמד לא פחות ולא יותר מאשר מיכאל צור, מנהל החטיבה לסחר חוז במשרד המסחר והתעשייה. כינו לבין זורו קישר סבך של קשרים מסחריים ומשפחתיים מזורים ביותר.

צור עצמו הוא בן למשפחת סוחרים ורבנים מגאליציה, עלה לארץ בעודו ילד, נכנס ללמוד בבית-הספר העממי הדתי בילין והתבלס שם עד מהרה בכשרונותיו. במיוחד, גילה צור הצעיר כשרון מוסיקאי, ניצח על מקהלת בית הספר שהופיעה בפני התלמידים בחגי ישראל.

אך המוסיקה לא היתה בר מתאים לכשרונותיו של צור הצעיר, שהיבב צלילים אחרים. עד מהרה הפך הנער המתבגר לעסקן מפלגתי צעיר, עמד בראש אירגון נוער המזרחי, בו קנה לעצמו השפעה בלתי-מצוייה. עד כדי כך שעל קירות מועדוני-התנועה נכתבו סיסמות בלשון זו: „כה אמר מיכאל: עלה נעלה אם רצה נרצה“.

מיכאל רצה בהחלט לעלות. אירגון הנוער לא היה המקום המתאים לכך. הוא החל עוסק בעניינים פחות רעיוניים, יותר חומריים.

בשנת 1947 היה בן 25 כבר שותף בחברת נעלי-מגן. במהרה נוספו לרשימה העסקית שמות חדשים: חברת פלז למקדרים חשמליים, פלז ידאמן לעבודות בצלאל, חברת „שס"ר, בעלת ההון הרשום של 15 אלף ל"י, לעסקים שונים.

אולם גם זה לא סיפק את צור. הוא שאף לגדולות ולגזירות יותר. הוא נזכר בקשרים רעיוניים ישנים: איש המזרחי הרמן הולנדר, סוחר מצליח שנתמנה למנהל משרד המסחר והתעשייה, וזכר לטובה את העסקן המפלגתי הצעיר, החליט לקרבו אל הקצרה. צור, הפקיד הממשלתי החדש, לא התסגר אף לא מאחת החברות הפרטיות שהיה קשור עמן. אך כשם שצור עצמו נהנה מקשריו המפלגתיים, הגיעה גם שעתו לגמול טובות לחברים מפלגתיים חדשים. במקרה זה, היה זה פנחס רוזנברג, ידיד חתיק מן הממשרת הצעיר, של המזרחי. הקשרים בין השניים היו מלכתחילה כמעט-רעיוניים-סחוריים — שניהם נמנו על סיעתו של דוד-צבי פנס המונח במפלגת המזרחי.

אך מלבד האהדה הרעיונית, תססו השניים גם עמדות מפתח בכלכלת המפלגה. צור היה סגן-הגזבר של המפלגה, ואילו רוזנברג שימש כמזכיר קרן ארץ-ישראל של המזרחי (קא"י). עד מהרה החליטו השניים כי ייתכן להרחיב את ההבנה הכלכלית החזיתית לממדים גדולים הרבה יותר, שהיו לחוללת לשני הצדדים. וכך נוסדה חברת זורו.

★ ★ ★

„קשר“ וקשרים אחרים

רוזנברג החל את הקאריירה הכלכלית שלו כסוחר קטן בחנות של שקים משומשים בתל-אביב. העסק

מה חשוב ומה אינו חשוב במדינה שהכריזה על קיבוץ-גלויות כיעוד חייה

דוד ג'יטאנו

משקה, הקשיבו לשירת זמרת צרפתית שרה שאנסונים. מאחורי דלפק המשקאות, מתחת למפת-ענק של המזרח-התיכון, שר צוירה על גבי לוחות חרסית, עמד הנס גרייבר (41) הממושקף, כשסינור לבן על מותניו, מוג משקאות מתוך שפע הבקבוקים שבבאר. הוא הביט בזוגות הרוקרים, בתדירות המנגנת, בריהוט הכבד והעשיר וב-תקרת-העץ של קפה פילץ.

קפה פילץ אינו בית-קפה סתם. משך שנים רבות היה פילץ סמל של בילוי החברה הגבוהה התל-אביבית, של חיי לוקסוס ושל "גוד טיים". אמנם, כיום אין הקפה מה ש-היה בעבר, אך עדיין הוא נשאר סמל.

כשנפתח קפה פילץ לראשונה בשנת 1938, היה מועדון-הלילה המפואר ביותר בארץ-ישראל. הוא הפך מרכז חייה החברה הגבוהה ונוער-ההוב. מי לא בא לשם באו פקידים גבוהים של ממשלת המנדט, באו קציני צבא בריטיים גבוהים, כאן ביקרו ויויאן ליי ו-פאול מוני שבקיירו בארץ.

באותם הימים היו רק עוד שני מועדוני-לילה בתל-אביב. היה סן-רטו והיה פינת-אור, במקום בו שוכן כיום קפה גינת-הים. היתה בו הגלידה הטובה בעיר, והוא היה פתוח כעשרים שעות ביממה. כאן היתה ממשלת המנדט עורכת את קבלות-הפנים הרשמיות ביום הולדת המלך, כאן היה מרכז המסיבות של כל הסגל הקונסולרי בארץ.

מעל למועדון-הלילה, בדירתו של אריה פילץ, בעל הקפה, היה מקום-סתר לפגישות מיסודת-ההגנה. שם היו יושבים ישראל גלילי ומשה סנה, ולשם היו מביאים קולר נלים בריטיים שתורים כרי לסחוט מהם ידיעות.

גם אחרי קום המדינה, כשהוחזר המקום לתזמורת עולי יוגוסלביה של דודי קרלו, היה זה אחד ממקומות הבילוי היקרים של תל-אביב, מרכז קבע לפגישות האריסטוקרטית הישראלית, ואולם מסיבות לחגיגות סגל הדיפלומטי המטילים בטיילת על שפת הים, לא יכלו שלא להרשות לעצמם להיעצר ליד בית-הקפה, להאזין לנגינות התזמורת, להתבונן בקנאה באלה היכולים להרשות לעצמם לבלות בו.

הנס גרייבר נזכר בכל אלה. הוא ניבב כוסיות במגבת צהורה, חשקף על האולם

ישנן דרכים רבות לתיאור מצבה הכלכלי של מדינה. אפשר לתאר אותו בשורה ארוכה של סטטיסטיקות יבשות, של עקומות מופשטות, של דו"חים גרושי-מספרים.

אך אפשר לתאר אותו גם על-ידי צירוף של מאורעות קטנים ומקרים יומיומיים — מנקודת השקפתו של האיש הקטן.

החודש האחרון היה עשיר מאד במקרים כאלה. כאילו נכתבה העלילה בירי מחזאי גאון, קרו לפתע שפע של מקרים בעלי ערך סמלי עליון. הם הזדקרו לעיני הקורא מבעד לכותרות העתון. הם סימלו בערבוביה מטורפת את המציאות המוזרה של המדינה — את הסתירה המשוועת בין העילאי והמגוחך, בין החיובי וד-נפשע, בין תכונה ומימטום אינסופי.

כתבי "העולם הזה" יצאו לבחון תקריות סמליות אלה. הן מצטרפות לתמונה המעוררת למחשבה.

כונים לעולים. השבוע עמד בבית סוקולוב המפואר בתל-אביב, הודיע כמה דברים ל-עתונאים. דבריו לא היו נעימים ביותר. התלונן נמיר: "קיים פיגור של 35% ביצוע תכניות השיכון לעולים. הפיגור ה-ניכר נגרם בעיקר בשל קשיי-המיון. הממ-שלה הכריזה על מילתה-שיכון. אם המילתה לא ישיג את מטרתה, יש לצפות שכל עברי-דת-השיכון לעולים תופסק. הסיבה: אין כסף." בפי דובר רשמי אחר, חבר הנהלת-הסוכ-נות זלמן שרגאי, היו בשורות עוד פחות נעימות לעתונאים. אמר הוא: "בגלל פיגור בתכניות השיכון צומצמה העליה. במקום שמונת אלפים עולים לחודש לפי התוכנית, עולים ארצה רק חמשת אלפים לחודש. ה-סיבה: אין כסף."

גורלם של סלומון, קלמן ומרים כאורחי-ישראל היה מוטל על כף-המאזניים. הסיבה: אין כסף.

★ ★ ★

מרכזי המותרות

מתוך אולם הריקודים המשקיף על סני הטיילת של תל-אביב, מול כיכר לונדון, בקצו צלילים סוערים של תזמורת גיא. רביעיית דודי קרלו השמיעה את מר-סב מוסיקת-הריקודים. עשרות זוגות בני-כל-הגילים התנועעו בעליזות לצליליה.

ליד הבאר ישבו כמה זוגות, לגמו כוסות

בישראל. אבל האשה דקת-הפנים, אם לילד בן 6, היא מהנדסת-חימאות. בעלה של מרים נימיר, יצחק (40), הנראה צעיר מכפי שנותיו, דיבר עברית שוטפת. עוד לפני מלחמת-העולם למד עברית בגמ-נסיה. יכול היה לעלות ארצה עוד לפני 10 שנים. אולם הוא חיכה לסיום חוק לימודיה של אשתו בסולטכניון. הוא אינו עובד. במקצועו הוא פקיד. אשתו קיבלה עבודה. הם מצפים לילד.

הם בטוחים שעד שיחלו ילדם יהיה להם כבר בית משלהם. גם הם מחכים לשיכון.

סלומון, קלמן ומרים מחכים לשיכון. אמר-רו להם שהוא יבנה בקרוב. כמוהם מחכות אלפי משפחות של עולים, בעלי מקצועות חיוניים למדינה, לארבעה קירות שיתנו להם את ההרגשה של בית חדש. אם לא יקבלו את השיכונים שהובטחו להם, קשה לדעת מה יעשו. הם עלולים להצטרף לתור של מאות המאוכזבים, המתדפקים כבר על שערי-הצירוף הפולנית, מבקשים להתוורם לפולין. עתידם בארץ תלוי בשיכון שיינתן להם.

★ ★ ★

לעליה אין כסף

האיש אשר בידו מופקד עתידם של סלומון, קלמן ומרים הוא מרכזי נמיר, שר-העבודה בישראל, האחראי על בניית שי-

בחדר עמרו שלוש מיטות. מלבדן חיה החדר גדוש מזחלות, חבילות וצעצועי ילדים. היה זה חדר צר ולא כליכך נקי של בית מלון תל-אביבי מדרגה שניה.

ילד יפה-תואר שיחק, לבוש תחתונים, על הריצפה. יוליאן בן ה-4 לא ידע עברית. כשנכנס אביו לחדר, לבוש במכנס-סיגמה וגופייה אמר יוליאן בפולנית: "לאבא יש שתי חולצות ועוד פיגמה", כדי להסיר כל חשש שלאביו אין מה ללבוש.

סלומון ורתופקר (50), מהנדס-בנין גבה-קומה ורחבת-כתפיים, אביו של יוליאן, אינו מתאונן על מחסור בלבוש או באוכל. הוא בא ארצה לפני שלושה חודשים מפולין, עם אשתו ובנו.

בפולין היה סלומון מהנדס של מפעלים גדולים. הוא בנה מפעלי-תעשייה, תחנות כוח חשמליות ובתי-קירור. בארץ אין הוא עוסק במפעלי-ענק. הוא מפקח על חפירת תעלות לצינורות עבור תהי. אך אין הוא מתאונן. הוא מקוה שיגיע היום בו יוכל לבנות מפעלים גדולים גם במדינת ישראל. מה שמדאיג את המהנדס ורתופקר היא בעיית השיכון. הוא מתגורר בחדר צר ב-מלון. כמומחה שהמדינה זקוקה לעזרתו, הובטח לו עם עלייתו שיכון. הוא עדיין לא קיבל אותו.

בחדר אחר בתל-אביב מתגורר קלמן פרייז (57). הוא יושב לפני שולחן גדוש חבילות ביסקויטים מפולין, כשהוא מעיין בעתון פולני המופיע בישראל. הוא ניבב את משקפיו, העביר את ידו על קרחת ה-אני קורא בעתון שמפסיקים את בניית ה-שיכונים לעולים, אמר באידיש. מצחו הת-קמט.

קלמן הוא רופא-טרינר. לישראל עלה לפני ארבעה חודשים עם בתו, רופאת-שיניים, ועם בת אחותו היתומה. הוא הס-תדר צעודה בעיריית תל-אביב. בתו ער-בדת כרופאה מסעם קוסת-חולים בקיבוצים. הם מחכים ליום בו יקבלו שיכון, יוכלו להתחיל בחיים חדשים.

גם מרים נימיר מחכה לחיים חדשים. ב-שמלת-בד פשוטה עשתה מרים את עבודת-הבית בחדרה הצר שבמלון. כשכרסה בין שנייה למראית עין דמתה לכל עקרת-בית

אלה יטיילו במכוניות פאר - ואלה ישלמו את המחיר

היוצאים לחוף-לארץ. האזרחים הפשוטים יצטרכו לשלם 150 לירות נוספות עבור הזכות לצאת מהארץ למטרות ריפוי.

מכונית פאר של סגן המפקח הכללי של משטרת ישראל יקותיאל קרן. מכונית דודי זו היא הראשונה מתוך תריסר מכוניות-פאר שתחלפנה את המכוניות הפחות מפוארות וחפחות נוחות של קציני המשטרה.

למועדוני פאר - יש, לשיכוני עולים - אין

בעצבות מסוימת. אחרי 21 שנות עבודה מאחורי הולקס הוא יצטרך לעזוב את המקום. מועדון הלילה המסואר של תל-אביב עבר לידים חדשות. הוא הוחזר למפא"י. מפלגת טועלי ארץ-ישראל שילמה עבור התבירה סכום של 100 אלף לירות.

★ ★ ★

תשלום בבריאות אברים

כדי להגיע אל ביתו של יעקב לוי צריכים לעבור כבר-דרך, דרך שדות ודערדור, דרך משטחים מכוסייגומות, ש' היו ארבעה פודס. כאן עמדה פעם חושה ערבית, ששימשה אולי אורחה או רפת. ה' יום גר בה יעקב לוי. בחצר מסתובבות כמה תרגולות חומות, מנקרות בין ערימות זבל. ביב-שופכין עובר בדיוק לפני מפתן הדלת.

הדלת עשויה עץ שחור ורקוב. החדר חשוך. כשמתרגלים לאפילה, אפשר להבחין בריהוט החדר. הוא כולל שלוש מיטות ברזל חלודות. שולחן חום ורעוע, סח נפט, שני ארגונים ישנים וארגון קרח ישרן. חוץ מזה יש בו עוד כשמונה ילדים, מגיל 3 עד 12. את יעקב לוי (54) אפשר למצוא באחת המיטות. במיטה שניה אפשר להבי חין באשה זקנה, כבת שמונים, מכוסה בסמרטוטים.

יעקב לוי הוא לקוח קבוע של לשכת ה' סעד במחוז תל-אביב. גם הרופא המחוזי של מחוז תל-אביב אינו מטיב להכיר ממנו את בתיה-חולים הממשלתיים באזור. כי יעקב הוא חולה כרוני. הוא בעצמו אינו זוכר את כל סוגי המחלות שהוא חולה בהם, החל בשבר וכלה בדלקת-פרקים.

כשעלה מתימן, לפני למעלה מעשרים שנה, היה גבר במלוא אוניו. העבודה בפרדסי נס' ציונה התישה את כוחותיו. בעשר השנים האחרונות הוא מבלה זמן רב יותר במיטות בתיה-חולים מאשר ברחוב או בביתו. יעקב לוי הוא נצרך. בכל פעם, כשהוא זקוק לבית-חולים, הוא הולך ללשכת-הסעד, שם ניתן לו פתק לבית-החולים. עבור כל יום אישפוז הוא משלם רק שתי לירות וכמה גרשים. את הכסף גותן בנו הבכור, נשוי ואב לשני ילדים.

לוי חייב ללשכת-הסעד עשרות לירות עבור חודשי האישפוז. שטרם שולמו. אין הוא יודע מניין ישיג את הכסף. הוא אינו קורא עתונים. הוא לא שמע כי החל מהימים הבאים יהיה עליו לשלם עבור יום אישפוז בבית-חולים ממשלתי שבע וחצי לירות, במ' קום שתי לירות. הוא רק יודע: "יותר טוב למות במקום שלם כל כך הרבה".

הוא אינו מבין מדוע הגדילה המדינה את דמיה-אישפוז שלו פירשושה. אין הוא יודע כי משרד-הבריאות נאלץ להגדיל את הסכום בגלל גרעון בתקציבו. אין הוא יודע שלמ' דינה אין כסף. כמו אלפי נצרכים אחרים, האומללים שבאומללים מבני הארץ, יצטרך יעקב לוי לשלם את מחיר הגרעון - ב' בריאות אבריו.

★ ★ ★

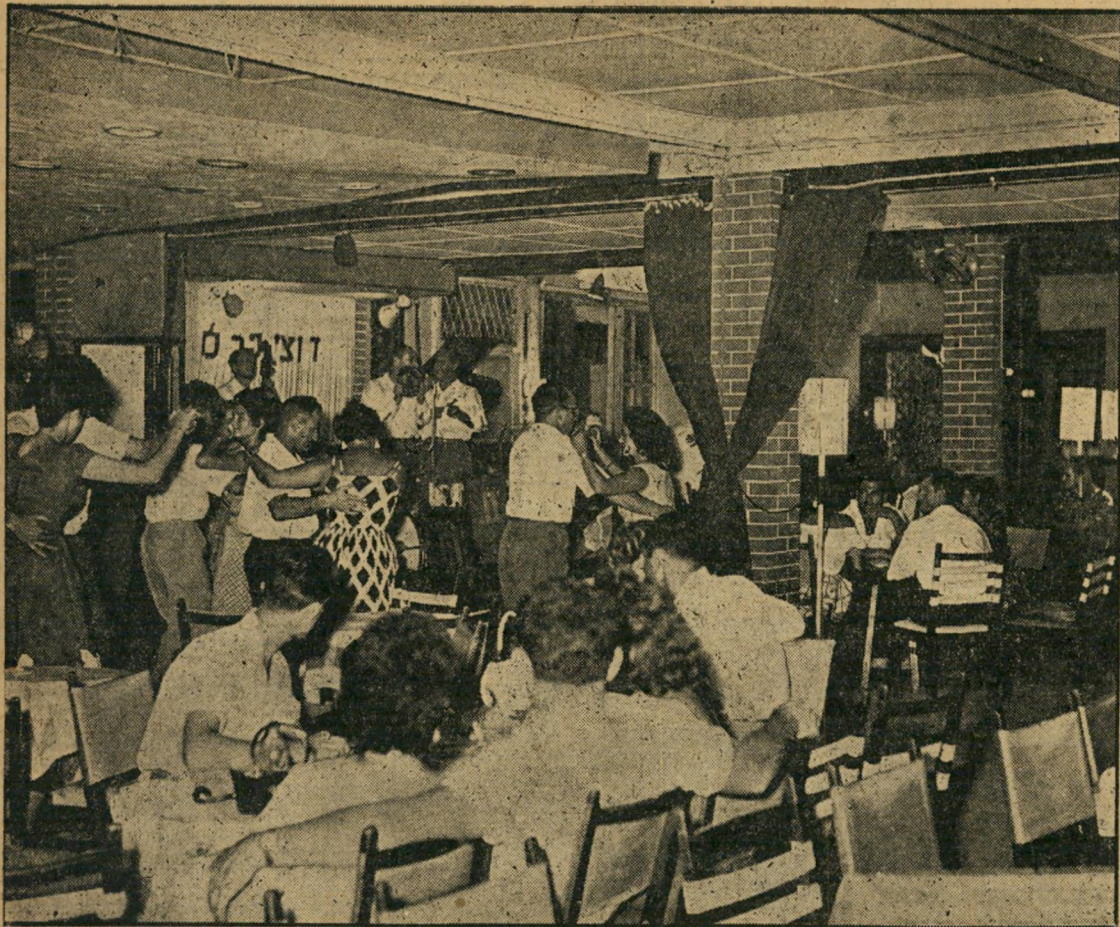
מושב החוג הנוצץ

במרכז תל-אביב, לא רחוק מכיכר דיזנגוף, בבית תלת-קומתי בעל חזית עגולה, מוקף גן-עצים מוריק, ארו השבוע הנריק קליסקי (60) את מזהירותיו. הוא הת' כונן לנסוע לאמריקה, שם הוא מנהל סוכ' נות-ייצוא ישראלית, מרכז בידי את כל ש' חק היינות הישראלים בארצות-הברית.

הנריק קליסקי הוא דמות ידועה ביישוב. בטולין, מקום הולדתו, היה מר קליסקי סוכן יחיד של תעשיית המטוסים הפולנית. הוא עמד בראש קלוב-תעופה. בשנת 1936 בא קליסקי במטוסו הפרטי לארץ. בשרדה-תעור' פה קיבלו את פניו מאיר דיזנגוף ודב הוז. הוא היה חלוץ התעופה העברית. הוא שלח מטוסים מתוצרת פולין לחברת אה"י ורו. מימן בכספו הפרטי את הקניה וה' מישלות. את הכסף לא ראה חורה מעולם. הוא חזר לפולין, אולם מדי שנה היה בא לביקור ב' כמה חודשים בארץ. כשביקר באן בשנת 1937, נפתח ברמת-גן מועדון לילה חדש בשם אואזיס. ביום הפתיחה הסיל מישוה פצצה במקום.

או החליט קליסקי לבנות בית-קפה במרכז תל-אביב, שם לא יפתחו אורחים מפצצות. בעצת דב הוז קנה מגרש בצפון תל-אביב. אולם העיריה סירבה להתיר לו לפתוח שם קפה. הנריק נסע במקום גן, חזר לפולין. כשהחזר ארצה בשנת 1941, אחרי שנמלט בנס מזרועות מכות-המלחמה הנאצית, היה המיליונר-לשעבר חסר כל. היה לו רק המב' רש במרכז תל-אביב.

אחרי שידולים והפצרות נתן לו ישראל

משרשרת מועדונים שעלו 1,100,000 לירות. אותה שעה תובעים מנהיגי המפלגה מהמונים הקרבה עילאית למען שיכוני-העולים.

מועדון-ההיזה "פריק", ימים אחדים לפני העברתו לרשות מפא"י, שחכרה אותו תמורת מאה אלף לירות. זהו רק אחד

מהנרמתי-חימאית מרים ניומי. שיכור' נח עלול לא לחיבנות בשל מחסור בכסף.

מהנרם בנין סלומון והרופק'ר ובנו יוליאן גרים במלון, עד שיקבלו שיכון.

רופא וטרינרי קלמן פרייז, עונה מ' פולין. ללא שיכון לא יוכל להישאר.

המועדונים של מפא"י: מסעל המועדונים מה' יב מאמצים גדולים. חברי מפא"י ואוהדיה נסלו על שכמם עול נוסף, והם נושאים בו. כל שוחר מיוזגלויות והשבחת חיי-החברה במדינה צריך לברך על כך. בעתונים הופיעה ידיעה כי חבר מפא"י דוד בן-גוריון הוציא מכיסו 100 לירות לקרן לרכישת פילץ ובוסתן. בעתונים לא היה כתוב שחבר מפא"י כל שהוא, גם מי שאינו אחראי לגורל המדינה, הוציא מכיסו 100 ל"י להקמת שיכון לסלומון, קלמן ומרים העולים מפולין, כדי שלא יחזרו למולדתם הקודמת, או למניעת סגירתם של בתר החולים בפני יעקב לוי ואלפי הנצרכים ה' אבינוים. זה היה ההגיון של 1957.

★ ★ ★

150 ל"י קנס

בפרדונות מינהל-המחוז של משר' רד-הפנים בתל-אביב מלאים החל משעה מוקדמת בבוקר קהל רב. עשרות אנשים, בני כל העדות והשכבות, מתרוצצים ממשרד (חמשד בעמוד 16)

אלף לירות עבור החזרת המקום לרשות. אולם שוב לא הצליח המקום כבית-קפה מודרני. שוב ביקרה בו שיכבה דקה של אריסטוקרטיה ודיפלומטים. שוב נערכו בו רק מיסב חתונות והתגייגות של עשירי תל-אביב. בשבוע שעבר החכיר קליסקי את בית' הקפה המפואר שלו, כולל ביתו על שלוש קומותיו, למפא"י. מפא"י שילמה עבור ה' מקום 60 אלף ל"י. קליסקי גוסע לאמריקה שם השתקע בנו לפני חמש שנים.

★ ★ ★

חבר בייגוריו נתי

מפא"י קנתה את מועדון-הלילה פילץ. מפא"י קנתה מועדון נוסף ברחוב זמנהוף בתל-אביב, עבור הסוחר הזעיר, בסכום של 10 אלפים לירות. אלה היו רק הראשונות בסדרת הרכישות של מפא"י. לצורך זה הכריזה המפלגה על מגבית בין חבריה ב' סכום של מיליון ומאה אלף לירות. הסביר אברהם האפט, יושב-ראש ועדת

רוקח את הרשיון לפתוח קפה-גן במגרשו. אולם ממשלת-המנדט לא נתנה רשיון. רק כעבור שנה ניתנה לו הרשות לפתוח במקום קיוסק קטן. הוא בנה קיוסק, הרחיבו כעבור זמן, הוסיף עליו קומה ועוד קומה, עד שקם הבית המפואר הקיים שם כיום.

לפני 11 שנה נפתח במקום זה קפה בוס' תן. קליסקי החכיר את הקפה לאדם אחר. היו לבוסתן כל הנתונים להיהפך למקום הבידור המרכזי של העיר. הוא היה במרכז תל-אביב החדשה, מוקף עצים, השתרע על שטח נרחב. היתה בו איריה רומנטית, ש' רות משובת, תומרות. אולם החוכר לא ידע לנהל את המקום.

בוסתן לא היה לטעמם של בני תל-אביב, האוהבים לשבת ברחוב, לראות ולהיראות. הוא הפך מקום בילוי לסנובים, מקום לע' ריכת קבלות-פנים דיפלומטיות, חתונות ל' עשירי תל-אביב, מסיבות החוג הנוצץ.

שבוע שנים נלחם קליסקי בחוכר כדי להוציאו מהמקום. הוא השקיע שבעת אלפים לירות בגיהול משפטים, שילם לבוסתן 20

• אגודת הנוסעים לישראל במפרץ אילת לא ייתקלו בעתיד הקרוב בקשיים. משרד החוץ האמריקאי הודיע, בימים האחרונים, למצרים ולערב הסעודית כי לא ירשה הפרעות לשיט במפרץ אילת. עם זאת, הציע משרד החוץ האמריקאי לישראל למעט בהשגת אגודת הנוסעים דגל ישראלי במפרץ זה, ואף ימשיך בלחצו להוצאת אגודת חיל'הים הישראלי מן המפרץ.

• ישראל תחליש את התנגדותה הפומבית לברית בגדאד. חששותיה של ישראל לחידושה של ברית זאת ולהפעלתה הלכה למעשה התמעטו לאחר שארצות הברית הודיעה, כי במחירת הברית לא ייעשו שום צעדים העלולים לפגוע בישראל, ואף הכייתה כי לא תעבור בשווייץ נחש על התנודות סרית בישראל, אם תחיה כזאת.

• שיחות עם משרד החוץ האמריקאי על אספקת נשק חדש לישראל יתנהלו עלידי אבא אבן, מיד עם שובו לארצות הברית בשבוע הבא. הממשלה דורשת אספקת נוספת ומוגברת של נשק חדש, ללא תשלום או בתנאי אשראי נוחים, כמשקל נגדי למשלוחי הנשק הסובייטי לסוריה. מצד שני, לא תבקש ישראל הצהרה אמריקאית גלויה על נכונותה של ארצות הברית לסייע בהגנת ישראל, אם תותקף עלידי סוריה.

• נסיעת העצים באיזור המפורז בסביבת ארמונה הנציב בירושלים לא תיפסק, למרות דרישות החוזרות והנשנות של המזכיר הכללי של האו"ם דאג האמרשילד. כן לא תקבל ישראל את עמדת האמרשילד בקשר להשלמת ביצוע תוכנית ייבוש החולה.

ממשלת ישראל לא תירע אף מהחזרת יחסים עם מזכיר האו"ם על רקע זה.

• לעומת זאת, תצביע ישראל בעצרת האו"ם בעד בחירתו מחדש של האמרשילד כמזכיר כללי. הממשלה החליטה שלא להפגין, בהצבעה נגדו, את מורת רוחה מן האופן בו סיפק בבעיות ישראל בשנה החולפת. ההצעה ברוח זאת נידחה, נוכח השיקול כי האמרשילד עתיד להיבחר בין כה וכה, ואין להתגרות בו, לקראת תקופת שירותו הבאה.

• הוואטיקאן יחדש מערכה תעמולתית-מדינית אנטי-ישראלית. מערכה זאת תתבסס בראש ובראשונה על הדרישה המחודשת לבני אום ירושלים. כן ידרוש הוואטיקאן יתר עצמאות לכנסיות ולמסדרים הנוצריים, הנמצאים בשטחה של מדינת ישראל.

• לעומת זאת, תזכה ישראל בקלף תעמולתי חזק מן הצד המוסלמי. בקרוב יצא אחד מאנשי הדת המוסלמים חיושבים במדינה למסע הרצאת ופגישות, בו ילמד סניגוריה על ישראל.

• תוכנית חדשה לקירוב לבבות מפלגת תפורסם עלידי דוד בן-גוריון עם תום חופשתו. תוכנית זאת תבוסס עלידי יוצרה על הצורך בכוננות מיוחדת, נורח סיכויי עלייה גדלה של יהודי בריחה-המועצות. המחייבים לדעת ביג, ליכוד מחודש של השורות המפלגתיות. על עניין זה, ירבה בן-גוריון לכתוב ולדבר בחוזשים הקרובים.

• ייתכן כי העלאת מחיר החשמל, בה מתלבטת הממשלה מזה זמן רב, תיפול לבסוף על שכם הצרכן הביתי. חישובים שנערכו במשרד המסחר והתעשייה היכיחו כי לא ייתכן העלאת מחיר החשמל התעשייתי ללא עליית מחירים כללית של המוצרים, דבר העלול לקעקע כליל את יסודות יציבות המחירים היחסית. חישובים אלה גילו גם כי העלאת מחיר החשמל לצריכה ביתית תהיה מסוכנת פחות לחישובי המזד.

• סניפים של הבנקים הגדולים יפתחו בכל איזורי הפיתוח. פעולה זאת תהנה מסיוע ממשלתי נדיד ביותר, בצורה של הלוואות בסכומים גדולים ולמועדים ארוכים.

• ייתכן כי בקרוב יחפשו מועמד אחר לראשית הוועדה להגנת העשור של המדינה. אישיותו של יושב-ראש יד חיים חייצמן מאיר ווייסנאל, שמינויו נתקל בהתנגדות מן הרגע הראשון, עוררה תרעומת רבה עוד יותר עם תחילת הפעולה המעשית. נציגי המשרדים הממשלתיים השונים כבר הודיעו כי לא יוכלו לפעול בשיתוף עם ווייסנאל, שאינו מתחשב בדעתם, מולזל בהם ועושה הכל על דעת עצמו בלבד.

• בתי-החרושת לכובר בישראל יחיו הקורבנות הבאים של התקפת הרבנות הראשית. לאחר שהרבנות איימה בחרם על חלב תנובה, אם לא יחולל גידול החזירים במשקיה, ולאחר שאיימה על בתי-החרושת לגיר כי לא תרשה להדפיס ספרי-קודש על תוצרתו אם לא ישמור על השבת לכל דיקדוקיה, תאייס עתה הרבנות לאסר על יהודים דתיים להמתיק את התה בסוכר מתוצרת הארץ, אם לא ימנעו בתי-החרושת ברמת-גן ועפולה (שניהם עובדים רק ששה שבועות בשנה) לשבות מכל עבודה בימי השבת.

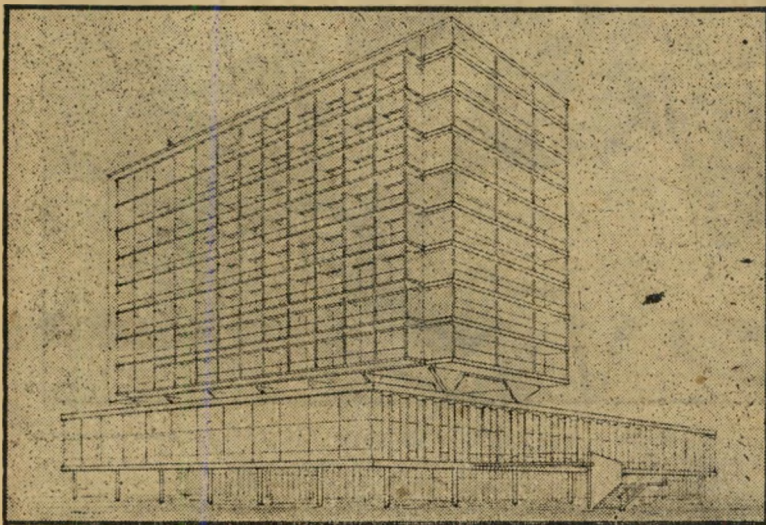
• ייתכן מאד כי „מועדון התיאטרון" לא יפתח עוד. המועדון, שנוסד לפני חודשים אחדים עלידי אנשי התיאטרון הקאמרי יוסף מילוא ויצחק קדישזון, לא קיים את מלוא התקנות הכלכליות שתלו בו מקימיו, ומאזנו במשך חודשי קיומו הסתכם בתוצאות שליליות למדי. לפי שעה, נסגר המועדון לחודש ימים.

(המשך סעמוד 4)

עבודת ההיכל להשיב. הם לא יכלו למחוק את הרושם שאת שגיאת המכשירים ישלם ה' אורח התלאביב מכיסו.

היה היה איש עשיר

אחד האנשים העשירים ביותר בתלאביב, לפני 40 שנה, היה אדם שאיש אינו זוכר את שמו הפרטי. קראו לו ירחו. הוא היה עשיר מאוד. את כספו השקיע ירחו בקניית מגרשים. הוא קנה שטח אדמה עצום ברחוב אלנבי, במקום בו עומדים כיום בנין הפסג' ליד סמטת ישה חפץ ורובע שלם של בנינים מסביבו. שטח אדמה נוסף קנה ירחו בצפון תלאביב, במקום שהיה כולו חולות. כשתלאביב התרחבה, בנה ירחו על שטח האדמה בצפון את קולנוע-הקיק גוריונה. אותו קרא על שם בתו. היה זה בשנת 1921. ירחו, שהיה כלי וקמצן, התגורר בצריף בשטח הקולנוע, התפרנס ממכירת גזוז. זמן קצר אחרי כן היגר ירחו לארצות-הברית, החזיר את אולם הקולנוע הענקי (אלפיים מקומות) ליעקב דודון, כיום יר-

תוכנית מגרדיה-השחקים במגרש „גוריונה", תלאביב
במקום טרזן בין העצים, קפה בקומה ה-14

ש-בראש התאחדות בעלי הקולנוע. טרזן וחבורת-הג'ונגל. תולדותיו של גוריונה הן תולדות תלאביב. בשעתו היה זה מרכז פעולות התרבות של העיר. כאן הופיעה התזמורת הארץ-ישראלית, בי יצאחו של הוברמן, כאן נערכו ההופעות הראשונות של האופרה הארץ-ישראלית של גלינקין. במשך שנים היה גוריונה מקום הבידור העממי של תלאביב. התיקני תלאביב וזכרים את טרזן התל-אביבי. היה זה בחור חסון ומגודל, שהת-גורר ממש כטרזן בין העצים של גוריונה. סביבו התקבצה חבורת הרפתקנים שקראו לעצמם חבורת הג'ונגל, חיו חיי חברה עשיר רים על העצים במקום וסימנו בהתנדבות לשמירת הסדר. טרזן נעלם בעת שנסע להילחם במלחמת האזרחים בספרד. חבורת הג'ונגל לא נעלמה.

לפני 13 שנה התארגנה חבורת צעירי הפקר שנשאה את אותו השם, ואשר קבעה את עצי גוריונה כמקום מפגש ותכנון משעים. **התוכנית החדשה.** תלאביב התפת-חה, קמו בה בניני פאר, בתריקולנוע מי-דרנה ראשונה. גוריונה נשאר כפי שהיה. רק המושבים שבו הוחלפו שלוש פעמים במשך השנים. לפני שנתיים הושקעו 80 אלף ל"י בשיפור המקום. לא היה צורך בזה. גוריונה משך המונים בחודשי החום. היה ברור כי מיתקן קולנועי זה לא יוכל להישאר לעד במצב זה. לפני שבע שנים ביקר יעקב דודון בארצות-הברית. הוא הצליח לגייס כמה בעלי הון, תיכנן להקים במקום — בהסכמת יורשיו של ירחו ש' נפטר בינתיים — גורדי-שחקים במימדים אמריקאיים. אולם ממש ברע האחרון הת-חרט אחר היושרים והתכנית בוטלה.

השבוע גילתה חברת רסקו, המייצגת את יורשיו של ירחו, כי גויס הון של מיליון וחצי דולאר וכי בקרוב יוקם במקום בנין חדש בן 14 קומות. לפי התכנית יהיה ה' בנין מרכז מסחרי, שיכלול קולנוע, קפה ב' גובה של 40 מטר וכבישים מתקדמים. היחידים שלא התפעלו מתכנית זו היו יעקב דודון וחיים סלר, חתנו. כדירים קבועים של המקום, היתה להם זכות חוקה

עליו. הם היו מוכנים להחזיר את חקמת הבנין, בתנאי שיסגרו באולם קולנוע באר-תו בנין, דרישה צודקת לכל הדיעות. רסקו לא ראתה את הדרישה כצודקת. הם הציעו לתת לשוכרי גוריונה אולם ב' בנין, עביר סכום של 350 אלף לירות, סכום בו אפשר להקים בנין קולנוע שלם. כשלא נתקבלה ההצעה, סירבה רסקו לקבל את שכר הדירה, ניסתה לגייס את דעת ה' קהל והעתונות לנישול דודון מהמקום.

חויסמאן

קבלת-גנים מאורגת

תזמורת פועלי שירותי נמל מאוחדים תק-עה בחצוצרות בכל כוחותיה. היא ניגנה מארשים צבאיים למאה לובשי חולצות כחר-לות ועונדי סמל המגורה על תולדותיהם, שהגיעו בשעות הצהריים של יום רביעי ש' עבר באוניה התורכית מורמה, ממסע ששה שבועות לפסטיבאל הגופר במוסקבה. מאה צעירים אחרים עמדו על סיפון ה' אוניה, כשהם מסתכלים בעינים חדרות אל הנעשה ברצף שלפניהם: עשרות פועלי נמל, בבגדי עבודה, התנפלו על קרוביהם של אותם צעירים, היכו אותם באכזריות. הצעירים בחולצות הכחולות, הסתכלו ב' מחזה כאילו אין הוא נוגע להם. הם וקרר-ביהם התאספו באולם המכס הגדול, שחו-גזו והקשיבו לנאום אחר נאום, שהועברו ברמקולים אל התגרה שבחוץ. בנאומים הק-פידו הדוברים, ראשי המשלחת של מסא'י, אחרות-העבודה ומס'ם, להבליט נקודה חסר-בה אחת: „מקיי השמיצה את המדינה ב' חו"ל. חברי המשלחת הקומוניסטית סיפ-רו ליהודי מוסקבה שבקיבוצים יש מחלות מין וסחיתות מינית. אנהנו עוד נרבה לספר על בגידתה של מקיי...". כשנתבקשו לה' צביע על מי שאמר דברים אלה, הבטיחו הדוברים לעשות זאת כעבור שבוע. **„אתה מקיבוצ'?"** בחוץ נמשכו ה' מכות. פועלי המוסך של חברת שירותי נמל מאוחדים שוחררו עוד בשעות הב קר: מאר-גיים הבטיחו להם חמש ל"י לכל שעה, ושחרור מעבודה לכל אותו יום. תמורת כל אלה, היה על הפועלים המוסחים לעסוק במלאכה קלה מאד: להכות בק מוניסטים. הארגון היה קפדני מאוד. ראשי המשלחת הציונית וקרוביהם רוכזו באולם המכס, אליו נכנסו בעזרת רשימות מיוחדות שחולקו להם בידי הנהלת המשלחת. בחוץ, חיכו הכרוונים בקור רוח, עד שהבחי המשלחת הציונית עזבו את הנמל. בכל זאת לא הצליחו לחבויל בכל המקרים בין ציונים לקומוניסטים, התנפלו באכזריות על מזכיר החטיבה הצעירה של מפ"ם בחיפה, אליעזר בוכני, היכורה בידת סוריה. „אתה מק בוק'?" שאל הבריון לפני שהרים את המקל. **„יהיה שמח כאן!"** גם המשטרה, הכפופה בחיפה ישר לאבא חושי ולאמרג, ידעה את תסקידה בדיק. מכוניותיה הגיעו לנמל באיחור של רבע שעה, חנו ברצף מבלי שהשוטרים ירדו אפילו אל התגרה. קצין, בעל מצחית כסף, קרא לשוטרים שדאגו להוריד את מספריהם: „לא לאסור אף אחד. רק להרחיק אותם מן הנמל". לא היה ספק את מי צריך להרחיק. פועלי הנמל נמצאו במקום עבודתם; השוטרים הבינו כי מפיר הסדר הן משפחות המזוירים. כל מי שספג אבן בראשו או ידית של סוריה על פניו, גורש מהנמל בידי ה' שוטרים, הופקר למקלות הכרוונים. יעץ שוטר לא-מספד למילדת הקשישה הדסה מולדברג, רבע שעה לפני שהחלו המכות: „אל תעמדי כאן, תכח יהיה שמח". מארגני המכות נהנו מחסות המשטרה. שני הגברים הצעירים, אחד במשקפי שמש, שני בחולצה תכלת, שהצביעו את מי צריך להכת, הסתובבו בחופשיות בין השוטרים, שוחחו עם הקצנים בידיות. לבסוף, נגמר הכל. אחרוני החוזרים יצאו את הנמל בחסות מכונית של שוטרים. ה' בריונים פנו לקינט באר, בית הקפה ה' מפורסם של חיפה התחת-ת. שם חיכו להם ארוחה, משקאות וחמש ל"י לכל אחד.

משטרה

דוגמת המפקד

פסק-הדין במשפט עמוס בן-גוריון נגד שירות המתנדבים הגיע גם לאוזניו של סמל ב' אפרים אביון, סמל הגנידת של הנפה הצפונית בתלאביב. הוא התרשם כל כך מהופעת מפקדו, המפקח הכללי יחזקאל סהר, באותו משפט, עד שבבאו להעיד בפני שופט השלום דב זוהר לא זכר את האמת

דויד זינו המתין בחושך לשובה של אשתו, כשבִּידו אקדה מעון ובלבו זעם תוסס

מתחת למיטה בקעו יריות

מתנקש זינו בכבלים *
לעצור — קרא הבלש

ציוד הלחימה השלמים חתיכת פלגלית לניקוי האקדה, ושמן בייבי המשמש בדרך כלל למריחת תינוקות. זינו השתמש בשמן לשימון האקדה.

★ ★ ★ ביקור-חוזים שנכשל

בתחנת המשטרה התנהג העצור בשקט. בחקירה התבררה השתלטות העניינים מן הרגע שברח. אחרי היריות פנה הנמלט לכיוון תל-אביב, משם המשיך לחיפה. את מציאותה של תעודת הזהות הורה בכיסו לא ידע העצור להסביר. הוא גם לא ידע לאמר לחוקריו מה חיפש בסבריה, במ בילה שלושה ימים. את האקדה קנה, לדבריו, בבאר-שבע, אך לא היה בידו רשיון לנשק. בכיסו נמצא גם פתק שהעיד על הפקדת תרמיל בתחנת אגד בתל-אביב. תחילה ניסה לטעון שהפקיד שם את תיק הבד. אולם על תיק הבד לא היו שום סימנים של תיבת פקדון. החפץ שהופקד בתחנה היה תרמיל של חייל. התברר שזינו חזר למקצועו הישן, גנב דרך אגב תרמיל מלא חפצים אישיים. מתוך החקירה, הסתבר כי השמירה שהועמדה ליד מיטת פרלה בבית-החולים הייתה מוצדקת לחלוטין. זינו ביקר בבית-החולים הזוהר, חיפש שם את אשתו. בבית-החולים וולך לא הספיק לבקר. הוא נעצר בדרך לשם.

מפקח ראשון יוסף גבאי, שניהל את המצוד בסביבות הרטוב, נקרא לירושלים לקבל לידיו את זינו. בדרך סר לבית-החולים וולך.

באתי להודיע לך שזינו נתפס, אמר לפרלה תגובתה של החולה הביאה במבוכה את השוטר החתיק. פרלה חיבקה אותו והדביקה ללחיו נשיקה מצלצלת. "תודה לאל!" נאנחה. "תשמרו עליו חזק, הוא רוצה להרוג אותי!" נגד זינו הצוהה פקודת-מעצר עד השלמת החקירה. לכשתושלם, יהיה עליו לתת דין על נסיון לרצח, זיוף מיסמך, נשיאת נשק ללא רשיון, וגניבה.

* על הכסא: האקדה, 60 כדורים ושתי תעודות חזרות שנחפסו ברשותו.

שהוא נופל וברחתי החוצה. רצתי קצת ונסלתי בין הקוצים. בעלי יצא אחרי וירה גם בי. הרגשתי מכה ברגל. יותר אני לא זוכרת..."

★ ★ ★

הדרך להרטיב

ליד מיטתה של פרלה בבית-החולים הוצב משמר קבוע של שוטרים, כי היה חשש שדויד ינסה לחזור ולסיים את מלאכת הרצח. חבושה בגבס עד מתניה, שכבה פרלה המרותקת והרהרה בקורות חייה. היא נולדה בספרד. בילדותה עברה משפחתה למרוקו. שם גדלה פרלה והפכה לצעירה בלתי-רגילה ביפיה, יפיה, שהלם את השם שניתן לה (בספרדית: פנינה) משך את תשומת ליבו של דויד השכן.

כאשר נישאה לו, לא ידעה פרלה כי לדויד עבר פלילי ושהוא אחד הגנבים הידועים בקובלוקה. אולם החיים החדשים השפיעו עליו: הוא נהג בה יפה, עזב את עיסוקו הקודם והחל לעבוד בפקידות. לפני שנתיים עלתה כל המשפחה ארצה והתגוררה במעברת הרטוב.

לוגו נולדו שני ילדים ונדמה היה שהכל בא על מקומו בשלום. עד אשר, באחד הימים, ראתה פרלה שכמה חפצים נעלמו מן הבית. היא שאלה את דויד היכן הם. בעלה השיב בגסות: "מכרתי אותם, מה יש?" היתה זו התחלתה של מסכת התנגשויות וסיכסוכים בין השניים.

דויד התחיל להטיח בפני אשתו שהיא בוגדת בו וכעבור זמן מה חדל להביא כסף הביתה. לא פעם גם חזר שיכור והיכה אותה מכות נאמנות. הוא חדל לשים לב לילדים, היה נעלם מן הבית לימים שלמים. פרלה פנתה אל הרבנות, ביקשה גט. בית-הדין פסק לסובתה, חייב את דויד לתת לה גט תוך חודשים ולשלם 70 ל"י מזונות עד שיגדלו ילדיו.

למחרת פסק-הדין עזב דויד את ביתו, ירד לאילת. מאז לא ראתה אותו — עד אותו לילה בחדרה, כשהופיע בחלון ואקדה שלוף בידו.

★ ★ ★

"הרם ירדים!" לחש הבלש

במשך תשעה ימים נמשכו החיפושים אחרי זינו. לפי תאורי הנוכחים בשעת הנסיון לרצח איבד דויד את שיווי משקלו, והיה חשש שהוא מסוכן לציבור. מתוך חקירות המשטרה, התברר שהוא הגיע מאילת בניס גנוב, גנב בתל-אביב מכונית ונסע אתה לחדרה. גם להרטיב הגיע ברכב גנוב.

ביום התשיעי לאחר היריות טילו שני אנשי המדור הפלילי של משטרת ירושלים ברחוב יפו. במרחק מה מהם הסתובב גבר רזה, בלתי-מגולה, שהעיד סביבו מבטים מבוהלים, כאילו מישו עוקב אחריה. שני השוטרים החזירו מבט לבוש מכנסי הדנוגריז וחולצת הטרקו הצהובה, נראה להם מוכר מאד. היה זה דוד זינו.

האיש המבוקש עבר ליד תחנת האוטובוסים, פנה משם לכוון רחוב לונץ. שני הבלשים נעו בעקבותיו. זינו אחז בידו תיק בד כחול. מאחר ותלבושתו ההדוקה מנעה ממנו את האפשרות להסתיר אקדה על גופו, היה ברור לשוטרים כי הכלי נמצא בתיק. היה חשש שישתמש בו.

אחד הבלשים עקף אותו והתנגש בו מלפנים, כאילו במקרה. אותה שעה הצמיד הבלש השני אקדה לגבו של זינו. "הרם ירדים זינו, המשחק נגמר!" לחש לו השוטר.

זינו היה מופתע, בתנועה אינסטינקטיבית הרים את ידיו. מבלי שיתנגד נחטף מידיו תיק הבד. מיד הכנס דויד לחנות נעליים סמוכה, ונעצר חישוש בכליו. על גופו נמצאו שתי תעודות זהות. האחת שלו, חסרת תמונה, הי שנייה של תושב חיפה. על תעודת החיפאי הדביק זינו את תמונתו.

בתיק הבד נמצא אקדה קולט 45 טעון, דרוך ובלתי נצור, מוכן ליריה מידית. זינו התכוון כנראה למלחמה ממושכת, כי הוא נשא עמו גם 60 כדורים נוספים. את

שתי יריות פילחו את דממת הלילה. "מסתננים", הרהרו הפטרולים שהסתובבו בקרבת מעברת הרטוב. גימ משטרתי דהר לכוון היריות. כשהגיעו השוטרים לצירוף 275, התברר שעליהם להזעיק גם אמבולנס. בין הקוצים שכבה אשה; מרגלה קלח דם רב. היתה זאת פרלה זינו. לא הרחק ממנה התגוללה אחיה, דוד פרץ בן ה-30. גם הוא היה פצוע.

שתי היריות נורו מאקדתו של דוד זינו, בעלה של פרלה. הוא ניסה להרוג אותי! גנחה האשה בשארית כוחה. "תיפסו אותו או שהוא יהרוג את כולנו!" גשש המשטרה יצא בעקבות הבעל הקלעי. הן הובילו לאורך פסי הרכבת, למרחק קילומטרים אחדים מן המעברה. שם איבד הגשש את עקבותיו. גם כלבי הגישה לא יכלו למצוא. דוד זינו נמלט, כשהוא נושא עמו אקדה טעון ומחשבות נקם.

★ ★ ★

ביקור-פתע בחדרה

בי יד האדם התחיל מיד. מחסומי משטרה בדקו כל כלי רכב שנע בסביבה, תמונת המתקש העברה לכל התחנות, אנשי המדור הפלילי בירושלים התחילו לסרוק כל מקום-מחבוא אפשרי. לשוא. זינו נעלם.

מסיפורי הקרובים המבולבלים ומדברי הפצועים הצטיירה תמונה ברורה של ההתנקשות. באותו ערב חזרה פרלה מביקור בבית קרובה בחדרה. היא היתה מאד נפחדת. בהיותה אצל משפחת בן-דוד, יום לפני שובה להרטיב, נקרעה לפתע רשת החלון ופני בעלה הופיעו בפניה. בידו אחז אקדה. זינו כיוון את הכלי אל אשתו, אולם היא אחזה בורעותיה את לידה הקטן; זינו היסט. השתיה הקלה איפשרה לקרובים להתאושש מן ההבלה ולצאת אליו החוצה. דוד זינו פתח בריצה, עלה על סנדר והסתלק מן המקום.

את אשר קרה בליל ההתנקשות סיפרה פרלה הפצועה לכתב העולם הזה, שעה ששכבה בבית-החולים וולך בירושלים:

"הייתי עם הורי ואחי בצריף שלהם. אנחנו גרים יחד. בצריף שלהם אוכלים, ובצריף שלי ישנים. הלכתי לסדר את המיטות בשביל הילדים, אבל פחדתי ללכת לבד; אחי בא איתי.

ברגע שנכנסנו לצריף ראה אחי משהו מתחת למיטה. הוא ניסה לרמוז לי שאסתלק, אבל אני לא הבנתי. פתאום ראיתי את בעלי יוצא מתחת למיטה. הוא ירה באחי. ראיתי

פצועה פרלה בבית-החולים

הסתלק — רמז האח

עיקול על כל הרכוש הנמצא בדירתו. אותה תקופה פקד אסון את משפחת דמארי. אביו, הרב מראשון-לציון זכריה דמארי, נפטר (העולם הזה 1027). בעצם ימי האבל השיג דמארי פשרה עם סקדי המס, לפיו ישלם חצי הסכום שנקבע ב"שומא. הוא שילם 250 ל"י במומו, הב"י טיה לפרוע את היתרה בתשלומים חודשיים.

משום מה ראו פקדי מסי-הכנסה את עצמם חופשיים מתנאי ההסכם. כעבור ימים מספר, שעה שסעדיה נעדר מדירתו, הופיעו הפקידים, הוציאו מהדירה מקרר חשמלי, רדיו, פסיפון ומספר רהיטים. אש"ת של סעדיה, שני, ברח להרחיק עם (המשך בעמוד 14)

* שינתה את שמה משושנה לשני כדי ל"היבדל משושנה דמארי, אחותו של סעדיה.

דמארי, כבעל הכנסה של שלושת אלפים ושש מאות לירות. "זה צחוק הגורל", מלמל סעדיה במ"ריות. כי דווקא הוא פוטר לא-זרונה מ"עבודת הקבועה בקול ישראל, הסתובב מחזר סר עבודה במשך חודשים, עד שמצא ל"אחרונה עבודה חלקית בדור-הימי. המצוקה בביתו הגיעה לידיו כך, שהוא נאלץ ללכת כסף מדידיהם, ולקח מצרכים בהקפה ב"איטליז ובחנות המכולת.

עיקול ביום אבל. עובדות אלה לא הגיעו לידיעתם של פקדי מסי-הכנסה. הם החליטו כי על סעדיה דמארי לשלם סכום של שלושת אלפים לירות. מדוע? משום שלפני חמש שנים עבר האמן מדירתו ביראליה ללירה בצפון תל-אביב, דירה צנועה בת שני חדרים.

סעדיה ביקש לערער על השומה, לשוא. פקדי מסי-הכנסה הופיעו בביתו, הטילו

קומה, לבוש מחלוצות מבריקות, עטור ד קן ופיאות, כשצמידו מטבעות לזרועותיה. מיטו שפעו פלפולים מחוכמים, מלחים ב"תנועות קומיות. היה זה סעדיה דמארי — העבד הצידוני בהצגת שולמית של ד"ר רהמי.

איש מבין הצופים לא העלה על דעתו, כי מאחורי דמות הבדחן החיננית הסתת"רה טרגדיה אנושית גדולה, שכמעט והיתה מסתיימת במותם, סעדיה ואשתו. לא היתה זו טרגדיה משפחתית, או דרמה אהבים. צירה של הטרגדיה היה פרוזאי מאוד — מסי-הכנסה.

בין האמנים ששמותיהם נכללו בספר הנישומים החדש, כבעלי הכנסה שנתית של למעלה משלושת אלפים ל"י, לא הופיעו רבים מאמני ישראל שערכו בשנים הא"חרונות סיורים ברחבי תבל. אולם הופיע שם שמו של האמן התימני הצנוע סעדיה

כולה, ממש כמפקדו העליון, יחזקאל סהר. הסמל נקרא להעיד במשפט של קסטל שכינים. "אני י לא דיבר אמת... הוא סתר את דבריו בעדותו." קבע השופט זוהר, ב"ססק-הדין, בו נרשמו כמה הערות חריפות לנוהלי עדויותיהם של סמלי משטרה מסר ימים.

מפקד מחוז תל-אביב, יואב סלג, התל"ט לפעול מיד. בניגוד ליחזקאל סהר, ששיקר מבלי שתיופול אפילו שצעה אחת מראשו, הועמד הסמל אביוף לדין. הוא נידון לניושה שתעבכ את העלאתו בדרגה לשנתיים. יחזקאל סהר אישר את פסק-הדין.

רכי אדם

עבד לשני אדונים

הצופים בתצר הענק של בית ציוני אמריקה התלבלו מצחוק. על הבמה עמד גבר גמון

מה מגלה עתונאי ישראלי כאשר הוא מתחפש לאפנודי ערבי

הייתי ערבי

מאת שלום כהן

שמונה-עשר יום הייתי בברית-המועצות. 17 מהם ביליתי כיהודי מִישראל, שמעתי את דעותיהם של יהודים ולא-יהודים על המדינה ועל המרחב, נתקלתי באהדה סוערת או בחוסר-הבנה בכל-המקרים שיקף היחס אלי את יחסם של האנשים שפגשתי אל מדינת ישראל ואל תושביה היהודיים.

ביום ה-18 החלטתי להיות ערבי. הסיפור המופיע בעמודים אלה הוא סיפורו של יום זה: הפגישות הרבות עם בני עמים שונים, היחס של האיש הפשוט לערבים, ההפתעות השונות שהתנסיתי בהן, וההצלחה שהיתה לי כערבי אצל עתונאים וצלמים (תמונה משמאל).

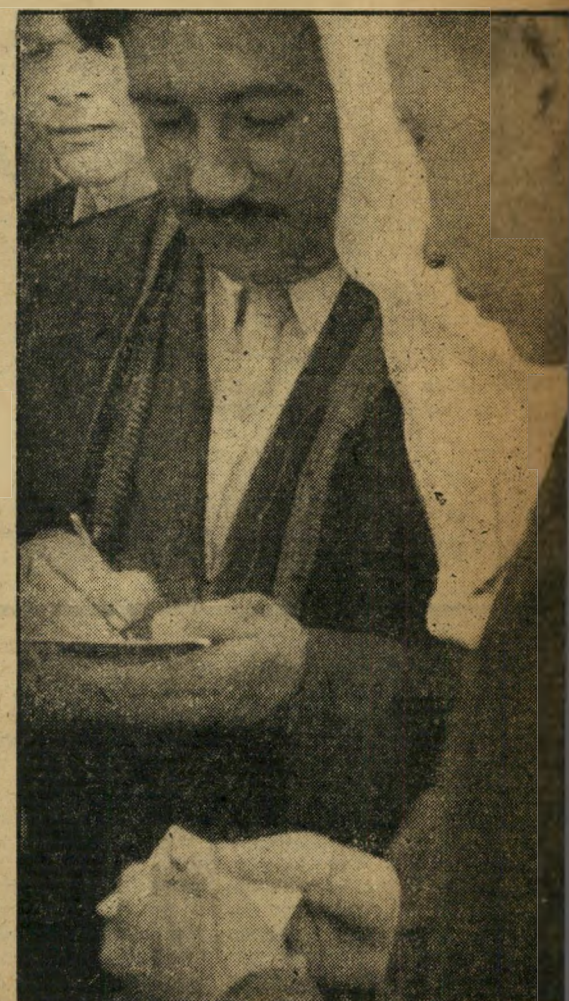
אהלן! תקיעתי כף בכיכר האדומה של מוסקבה. האיש המצלם אתי הוא חני'ה, מחנכס בן 35. "נעזור לכם בכל צורה — רק אל תתחילו במלחמה", אמר.

סינים מלבד האזרחים הסובייטיים, שניגשו אלי מתוך סקרנות או כדי להביע את אהדתם לערבים, ביקשו זרים להצטלם אתי. שלושה בחורים אלה הם חברי המשלחת הסינית, שהביעו את אמונתם כי סוריה תלך בדרכי סין בשיחורה מהקולוניאליזם.

תורכמנים שלושת הגברים בחולצות חלבנות הם בני הרפובליקה התורכמנית הסובייטית, שניגשו אלי בחתרנויות רבה וחודיעו שחם מוסלמים, כסוני. האיש הקיצוני משמאל הוא רוסי שהצטרף לצילום. ברקע: חסאודזליאוס.

אל-סלאם מאות אנשים עמדו בתור, ביקשו ממני חתימה למזכרת. לכל אחד כתבתי גם את חמלה הערבית "אליסלאם" (שלום).

הצלחה בחברה אצל בנות הסין החלש. כאן פעלו שני נורי

מסתובב בין הקהל בבירת ברית המועצות

במוסקבה

אולם המסעדה הגדולה של מלון מוסקבה שקק חיים. לאורכו התמשכו שני שולחנות עמוסי קבארי, מעדנים, חדקה ושמפן. תומורת של נשים יגנה מניגת ג'אז פושרת וכמה זוגות רקדו בהתלהבות רבה. האורחים, עתונאים מכמה עשרות ארצות, אכלו, שתו ושוחחו במרץ. מן המרפסות אפשר היה לראות את כיכר המהפכה המוארת, שלוש קומות מתחתינו, מלאה המון צוהל.

"אילו היית ערבי, לא היית כאן הערב", השמיע באזני קול שדיבר אנגלית כבדה. בעל הקול, גבר בן 35, שתוצאות השתייה והשמחה ניכרו עליו. המשיך: "ראיתי שיש לך סמל ישראלי וחשבתני שהידיעה שיש לי עבורך תעניין אותך".

הוא הציג את עצמי ככתב מוסקו ניוז, היומון הסובייטי המופיע בשפה האנגלית. "אילו היית עתונאי ערבי", המשיך בן-שיחי, בשובו תוך ניפנוף גביע השמפן אל משפט הפתיחה של שיחתנו, "היית בחדאי משתתף הערב במסיבה לכבוד מלך אפגאניסטאן".

"מה לעתונאים ערביים דחאק ולמלך אפגאניסטאן" התעניינתי לדעת. "עם מלך אפגאניסטאן אין להם באמת שום דבר", הסביר בן-שיחי, "אבל עם חאלד אל-עזם יש להם הרבה. הוא הוזמן למסיבה וכל העולם הסתובב סביבו. ניקיטה חרושצ'וב לא עזב אותו כמעט לרגע אחד. הוא היה ממש גיבור הערב — אפשר היה לחשוב שהוא אורח הכבוד ולא מלך אפגאניסטאן. גם העתונאים הערביים התנהגו שם כמו מלכים".

יחס זה של המנהיגים הסובייטיים לשר ההגנה הסורי ולמלתיו היה אופייני ליחסם אל כל המשלחות הערביות בפסטיבל. הערבים היו מלכים. כל מעשיהם הובלטו, הופעותיהם האמנותיות זכו לפירסום נרחב וכאשר ערכו המצרים את הופעתם התגיגית המיוחדת בתיאטרון הכסאנגוב, הוצבו באולם לא פחות משש מצלמות טלביזיה, שהסריטו את התוכנית מתחילתה ועד סופה.

האהדה הרשמית התבטאה גם בעניין חלוקת חומר התעמולה. כאשר הפיצה המשלחת הציונית חומר תעמולה ישראלי בין יהודי ברית המועצות, התערבו השלטונות בדבר, בראותם בחומר זה גורם של תסיסה בקרב היהדות המקומית והתערבות בענייניה הפנימיים של ברית המועצות. ראשי המשלחת הציונית טענו מיד כי זוהי הפליה וכי למשלחות אחרות אין מפרעים לחלק חומר פרובוקטיבי ותעמולתי הרבה יותר. כדוגמה הציגו בפניי החעד המכין העולמי חומר מודפס, אשר חולק עלידי המשלחת המצרית לבאי הפסטיבל.

אחד הכרוזים האלה מראה את מפת ישראל, ועליה, לכל רוחב הדף, האיום המודפס באנגלית: "עוד נשוב!" בכרוז אחר, הציגו המצרים כמה שורות של גזירות, ותחתן ההסבר — בערבית ובאנגלית — "מאות צעירים ערביים חפים מפשע אלה נרצחו עלידי הישראלים, שוחרי השלום כביכול".

את סריט התעמולה האנטי-ישראלית החריף ביותר הביאו המצרים למוסקבה בצורת סרט

שני מלחים אלה משרתים על אניית מלחמה סובייטית ביט השחור. חם שמעו הרבה על סוריה וייתכן שגם הם יפליגו לים התיכון, כשם שפשו זאת כבר אניות אחרות של הצי הסובייטי, משייטת הים הבלטי.

ברכת הצי

עלילתי. ארד אל-סלאם (ארץ חשלוס) מתאר את קורותיו של חייל ערבי פצוע, המחפש מחסה בין תושבים ערביים בישראל. אנשי הכפרים מחביאים אותו, שעה שחיילים ישראלים עורכים חיפושים והורגים ערבים שלווים. על הסרט שמעתי מפי מוחמד עלי, סודאני מקורול-שיער, הלומד בקאהיר מזה עשר שנים. מוחמד עלי בן ה-31, הגיע לברית המועצות, למרות שממשלת סודאן אסרה בסירוש על אורחיה לנסוע לפסטיבל.

פגשתי אותו בטרקלין המלון שלנו, יושב בין כמה מחברי המשלחת הערביים. "אתם מוכרחים לראות את הסרט הזה", הכריז. "הגיבורה שלו, פאתן חמאמה, היא פליטה מפלסטין, והוא מתאר בדיוק את מצבכם ואת ההתעללות בכם. מראים שם איך חייב ערבי ישראלי לקבל רשיון מיוחד, אם הוא רוצה לבקר בתל-אביב".

"כזה?" שאל אחד המאזינים הישראלים. תושב נצרת, בשלפו מכיסו רשיון-תנועה של המושל הצבאי.

הסודאני נשטף בגל של רחמנות על אחיו הישראלים. אולם כאשר ראה גליון של אל-איתחאד, היומון הקומוניסטי הערבי, המופיע בישראל, ושמע כי בעת מערכת סיני הביעו הקומוניסטים — ערבים ויהודים — את התנגדותם הפומבית הנמרצת לפלישה למצרים, נבוכו מעט. הוא לא תיאר לעצמו כי ישנו אפילו קורטוב זה של חופש דימוקרטי לערביי ישראל. שיא השתוממותו בא כאשר אותם ערבים קומוניסטים אמרו לו כי יש להכיר בזכותו של העם היהודי למדינה עצמאית משלו בארץ-ישראל. הוא עצמו דגל בדעה אחרת: במקום מדינת ישראל תוקם מדינה פלסטינית ערבית, אשר בה יורשו להישאר רק אלה מבין היהודים שחיו שם לפני מלחמת תש"ה.

על כל פנים, כאשר הובאו בפניי ועד הפסטיבל דוגמאות אלה של תעמולה מצרית אנטי-ישראלית, הוא הודיע רק כי יבדוק את הדבר, מבלי לנקוט כל פעולה שהיא.

★ ★ ★

נא להכיר: סדים מנצור

היחס האוהד הזה לערבים היה טבעי ביותר. ברית המועצות עושה עתה מאמץ מדיני אדיר כדי לרכוש את העולם הערבי לצידה, במלחמתה נגד המערב. על כן, אי אפשר היה להתפלא שהשלטונות טיפלו בכל ערבי שהגיע למוסקבה כאילו היה האורח החשוב ביותר בבירת העולם המזרחי. במישחק זה הייתה המשלחת הישראלית גורם קטן מאד, נטול כל חשיבות, ותלונותיה על הפליה והעדפה היו מחוסרות כל משקל מעשי.

ידעתי כי דברים אלה אמורים לגבי השלטונות והמוסדות הרשמיים. אולם מה ביחס לאיש הקטן ברחוב? מה גישתו של נהג האוטובוס, המהנדס והשוטר אל הערבים? האם ידע משהו עליהם, מלבד העובדות הרשמיות של מדיניות ארצו לגביהם? ובכלל — מה ידעתי על הסכסוך הישראלי-ערבי? את התשובות לחלק מן השאלות ידעתי כבר. אולם הן ניתנו לי עלידי אנשים שידעו כי אני ישראלי. עתה החלטתי לברר אותן כערבי.

באותם הימים הופיעו בעתוני מוסקבה ידיעות תכופות על המצב המתוח שנתהוה לאורך גבול ישראל-סוריה, על יחידות צבא צרפתי שהתרכזו כביכול בצד הישראלי של גבול זה. עובדה זו ופופולריות הרשמית של חאלד אל-עזם ואנשי המשלחת הממשלתית הסורית, גרעו אותי להחלטתי: אהיה סורי.

לאחד מחברי המשלחת הערביים מנצרת היתה עבאיה נהדרת, עשויה ממש שחור ומקושטת ברקמת-זהב מהדרת. ביקשתי שישאל לי אותה, יחד עם הכפיה והעקל שלו. הוא הסכים ברצון והוסיף: "אתה תיראה בה כערבי אמיתי יותר מכל הערבים האמיתיים". הוריתי לו, שמתי את התחושת במוחדי קטנה ויצאתי למרכז העיר. איתי נסע זאב שיק, כתב חריץ, שהסכים ללוות אותי כצלם-מתרגם. במלחמת מלון מוסקבה לבשתי את בגדי הערביים, לעיניה המשתאות של נצרת-המלחמה,

ביום ומשיכתה של התלבושת האקזוטית. שתי בחורות אלה ניגשו אליי סעצמן, הציגו לי לצאת לטייל איתן, התחבקו עמי, להנאתם של תריסר צלמים מקצועיים וחובבים, שעודדו אותן בהתלהבות רבה. אחת העקרונית לער

הייתי ערבי במוסקבה

שראתה גבר אירופי חנוף בין רגע לשייך ערבי אקוטי. משם לכיכר האדומה, לבה של מוסקבה, הפרידו רק כמה צעדים.

★ ★ ★

פראודל — אבל יריד

כיצר הגדולה, המשתרעת לרגלי חומות הקרמלין, היתה מלאה בני אדם. הם הצטופפו מול פתח המאוזוליאום, קברם של לנין וסטאלין החנוטים, סביב מדלי הבצל הצבעוניים של כנסית בזיליוס הקדוש, או ליד סימנדרון חולפים כמו שליחי גאנה בתלבושתם הסגוגנית. תופעת עוררה את ההתעניינות הציבורית המקתה. אנשים חדלו אפילו להסתכל בשני החיילים המאובנים, ששמרו ברובים מכודנים על הכניסה למאוזוליאום, והצטופפו סביב. "מאיפה אתה? מאיזו ארץ?" רצו לדעת.

"מסוריה", השיב זאב שיף. "זהו השייך סלים מנצור הדיוע". הסקרנות והידידות הגלויה נמהלו מיד ברגשי הערצה. "דרוויבה! דרוויבה! דרוגו" קראו כמה אנשים. "ידידותו ידידות! אתה חברו סיריה חרושו!"

מסביב צצו לפתע עשרות מצלמות ופנסים אוטוגרפים. הרגשתי כמו שחקן קולנוע מוקף מעריצים. זוג צעיר ניגש אלי, ביקש להצטלם אתי. האשה עמדה מצד אחד, בעלה מצד שני והצלם התכוון להנציח את תמונת הידידות הסורית-סובייטית. אלא במקום שלושתנו, עמדה עתה קבוצה של חמישים איש שרצו להצטלם למזכרת, כשכפית מבהיקה במרכז. אחרי הצילומים הוציאה האשה הצעירה, בעלת הצמות הזהובות והעיניים התכולות הביישניות, סמל מארנקה. "זה בשבילך", הסבירה לי בתנועת-ידיים. הקהל מסביב קרא לה שתענוד לי את הסמל. גם בעלה האץ בה. הצעירה נסליה שמה, התקרבה אלי, אחזה ביד שלי מעלי וענדה עליו סמל צבעוני של הפסטיבל. הקהל מסביב פתח בקריאה מרוכזת. לא הבינתי מה אמר. לבסוף דחפו כמה ידיים את נסליה לכיווני. היא כרכה את זרועותיה סביב צווארי והעניקה לי נשיקה ארוכה. הקהל מסביב פרץ במחיאות-כפיים ובצחוק ידידותי. ילדי עמדו הבעל, כשחיוך רחב של הנאה טבוע על פניו.

ההתקבלות משכה אלינו עתונאי מקומי. יחד עם הצלם שלו, ניגש לראיין אותי. "אנחנו רוצים לשמוע משהו על סוריה ידידתנו", פנה אלי, אחרי שזאב שיף הודיע לו באנגלית מנין אני. "אנחנו מדינה שוחרת שלום", הצהרתי. "אנחנו נלחמים בשיעבוד הקולוניאלי

גם תופעה דומה מאד לגילויי הידידות התדירים של יהודי מוסקבה לישראלים. כשם שבהיותי ישראלי היו באים אלי יהודים ומכריזים: "שלום עליכם, אני יהודי!" כן התקרבו אלי עתה מדי פעם כמה אנשים וביכרו אותי: "סלאם עליכם, מוסלמאן".

כי בברית-המועצות חיים מיליונים רבים של אזרחים מוסלמים, בעיקר בריפובליקות המזרחיות. במשך שעה אחת ניגשו אלי לא סתם מתריסר אנשים או קבוצות, שלמראה הכפיה שלי הרגישו צורך לברכני בברכה הערבית הקלאסית ולהתפאר בהיותם בני דת מוחמד. ליד כנסית בזיליוס הקדוש, המשמשת עתה מוזיאון, עמדו שני מלחיצי הסובייטי, כשאחד מצלם את השני על רקע הבניין העתיק. ניגשתי אליהם. השניים נעצו בי זוג עיניים וגררה כי לא יכלו להירגע מהעובדה שהם לוחצים את ידו של סורי אמיתי. הסתבר כי השניים משרתים על אנית מלחמה סובייטית בים השחור, בילו עתה את חופשתם במוסקבה.

"האם הייתם כבר בים התיכון?" שאלתי. לא, הם לא עזבו את הים השחור. "האם הייתם רוצים לבקר בסוריה עם אניתכם?" המשכתי לשאול. "דא, דא", ענו בהתלהבות.

★ ★ ★

"רק בלי מזחמה!"

השיחה המעניינת ביותר שהייתה לי אותו יום התגלה עם מהנדס צעיר, בעל הופעה אינטליגנטית ונמרצת. כמו כמעט כל בני מוסקבה, אשר אתם דיברתי, הראה המהנדס בקיאות מפתיעה בענייני המרחב. אורח אמריקאי רגיל יתקשה בדרך כלל לומר מה הן המדינות הערביות הגובלות עם ישראל והיכן בדיוק נמצא מדבר סיני. אולם במוסקבה גיליתי שאנשים מתעניינים מאד במה שמתרחש בעולם, ומלבד הידיעות השוטפות המופיעות בעיתונות מקבלים הם הרצאות ושיחות-הסבר במקומות עבודתם או במועדונים.

מאחר שענייני המרחב בכלל וסוריה בפרט היו מרכז החדשות באותו זמן, גילו בני שיחי בקיאות לא מעטה בסך המרחבי. את חנייה, המהנדס, החלטתי לשאול שאלות סרובוקסיביות. "מה דעתך על הסיכסוך בינינו לבין ישראל?" שאלתי בפתיחת השיחה.

הוא הרהר מעט והשיב: "כמובן שהמאבק שלכם צודק. אתם רוצים להשתחרר ואילו ממשלת ישראל ממלאת תפקיד בתוכניות האימפריאליסטיות לשיעבוד המזרח התיכון. זהו סיכסוך אשר חייב למצוא את פתרונו בדרך של הגיון".

"בינינו ובין היהודים אין הגיון!" הצהרתי בתוקף. "יש רק עניין של צדק, והצדק עמנו. מדינת ישראל אין לה זכות קיום. מה דעתך על בעיית הפליטים — האם אינך חושב

אותה לענוד לי סמל, לחתנשק איתי ולהצטלם בחברתי. כביטוי לידידות בין העם הסובייטי והסורי. בתופעות ידיו דות כאלה נפגשתי על כל צעד ושעל ברחבי הבירה הרוסית.

שהם רשאים לשוב לבתיהם?" שאלתי אותו בהתרגשות רבה. חנייה נראה מופתע מעוצמת התרגשותי. "כן, כן, בהדאי. גם לבעיית הפליטים צריכים למצוא פתרון. אבל הכל בדרכי הגיון ושלום".

"איך אפשר לדבר על שלום?" המשכתי להתרעם. "כל יום יש תקריות על הגבול. אנחנו לא נשתוק, עד שלא נחשל את ישראל ונשיג את זכויותינו". ושוב שאלתי: "מה יהיה במקרה של מלחמה — האם תעזרו לנו?"

"אנחנו נעזור לתנועת השחרור שלכם בכל הדרכים", השיב חנייה, כשעל פניו ארשת חמורה. "רק לא במלחמה. אל תתחילו מלחמה". הקהל שעמד מסביב נד בראשו, כמסכים לכל מלה שהשמיע המהנדס בן ה-35.

"זה לא תלוי בנו. ישראל היא הרוצה במלחמה. אתם שלחתם לנו נשק — טנקים, מיגים, תותחים. כשיבוא הזמן נודע להשתמש בהם".

"אם תותקפו על ידי כוחות האימפריאליזם, נבוא לעזרתכם", סיכם חנייה. "אבל למען השם, אל תתחילו במלחמות. אנחנו לא רוצים מלחמה".

★ ★ ★

המעם אין בראבו

אב שיף משך את שרשרת העבאיה שלי. "דו", אמר לי. "נלך מכאן. מתחילים להסתובב פה ערבים אמיתיים. לא כדאי לסבך את העניינים". נפרדתי מהקהל הרב ופניתי בורכי חזרה למלון מוסקבה. אולם ההתקדמות היתה איטית מאד. על כל צעד ושעל ניגשו אלי אנשים שביקשו להצטלם איתי, או לקבל חתימה למזכרת.

גבר בלונדי גבוה מאד הרים כלפי את מקל הטיולים שלו, בתנועת ידידות. וקרא: "בראבו ערבסקי! בראבו!" ניפנסתי לו והמשכתי בדרכי. כעבור רבע שעה, עברתי שוב באותו מקום. הפעם הלכתי בצחאון פתוח, בלי עבאיה ובפיה, אך חששתי שמא יכיר אותי אחד ממאות היידיים שנוצרו לי בשעת טיולי הקודם בכיכר.

איש לא הכיר אותי. הבלונדי הגבוה, שעבר עתה בכיוון ההפוך, חלף על פניי הביט בי בחוסר עניין משחזר והמשיך מבלי שיעצור אף לרגע, וכשמקלו מתנווד בקצב אחיד. הוא לא תיאר לעצמו כי הישראלי שהלך מולו היה לפני כמה דקות אותו שייך ערבי מכובד. הוא לא הראה שום חשק לקרוא: "בראבו ישראל!"

תחי הידידות! זאת היא נסליה, רוי כחליפה הכחה, הנראה בצד בעלה של נסליה. יחד עם עוד אנשים מבין הקהל עודד

המערבי. ברית-המועצות היא ידידתנו והיא עוזרת לנו עלידי משלוח נשק ותמיכה פוליטית חשובה. הקהל סרץ בתרועות והחל ממסיר עלי עשרות שאלות. חלקן באנגלית, אני עניתי רק בערבית.

"מה אתה עובדת?" שאל אחד. "עובדת? תמהתי. אני לא עובדת יש לי מספיק אנשים שיעבדו בשבילי", עניתי ולאחר שדברי תורגמו, הוספתי: "יש לי הרבה אדמות. האבא שלי הוא אחד האפנדים הגדולים של סוריה. 23 כפרים שייכים לנו". והוספתי עוד כמה תיאורים של מעמדי הפיאודלי האיתן.

"עכשיו תחדי ייעלמו כל החיזקים", אמרתי לעצמי. "הרי אני אויב המעמד". טעיתי. גילויי הידידות והסולידריות נשארו כמקודם. עתה רק נוספה להם סקרנות כפולה ומכופלת. בני רוסיה, שגדלו במשטר הקומוניסטי ולא הכירו כל מסגרת כלכלית או חברתית אחרת, התעניינו רק לדעת איך פועל אותו משטר שתיארת להם. האם האיכרים מקבלים שכר? האם הם חופשיים לעזוב את הכפר שלהם, האם יש לי טרקטורים רוסים?

ובכלל — האם אני באמת לא עובדת? הרי לא ייתכן שאדם לא יעבוד. שוב הסברתי להם את עובדות החיים הפיאודליים. זה לא הפריע לידידות. "אבל סוריה היא ארץ אנטרקולוניאלית", סיכם העתונאי, "ולכן אנחנו ידידים". ואז שאל אותי מה דעתי על ברית-המועצות. "חאלה, יה סלאם!" השבתי, תוך כדי כך הצמדתי את אצבעות יד ימיני המקובצות אל שפתי, ובמיטב הסגנון הערבי הפרחתי נשיקה-התפעלות. עוד פעם?

עוד פעם! צעקו הצלמים. "שאל אותי עוד פעם מה דעתו!" חזרתי על התנועה האקוטיית.

★ ★ ★

"סלאם עליכם, מוסלמאן!"

גם כשהייתי מטייל ברחובות מוסקבה ומציג את עצמי כישראלי, הייתי נתקל בגילויי אהדה. לא רק יהודים, אלא גם לאריהדים היו נדחקים סביבי ומבקשים לדעת משהו על ישראל. אך כמעט תמיד, היו מוסיפים: "זה לא טוב לעשות מלחמות. אתם צריכים להסתדר עם ברית-המועצות, ולא לעזור לארצות הקולוניאליות".

אולם גם ברגעי ההצלחה הגדולים ביותר שלי כישראלי לא הייתי מושך תשומת-לב ואהדה. כאלו שזכיתי להן אותו בוקר, בכיכר האדומה. הכפיה והעבאיה היו אחראיות לכך לא במעט, אולם אין כל ספק כי עצם היותי ערבי עורר אהדה ספונטאנית. לתמהוני גיליתי

זמרת חנה אהרונה במכסיקו סיטי
פזמונאים ומלחינים כבקשתך

הרבי משחק בגוילים

כאשר הגיעו השבוע לישיבה בחדר הפועל של ההסתדרות שר האוצר לוי אשכול ושר המסחר והתעשייה פנחס ספיר בי אותה מכונית — נאנח אחד הפקידים ש עמד בפתח: "איוה בוכו! שני שרים על מכונית אחת!"... הרב הצבאי הראשי אלוף-משנה שלמה גורן, העומד לצאת למסע המילוח בקנדה, ניצח במחלוקת זעיר רה: הותר לו לנסוע כשהוא לבוש במדיו הצבאיים. לכתחילה הוצע לו לנסוע ללא מדיום, אך גורן התנגד בתוקף. "בלי מדיום", טען, "יש אלפי רבנים כמוני בקנדה".... ח"כ חירות יוחנן בארר טען השבוע לי אבהותו על ביטוי פופלארי בשאלה: "הת פטרתי?" שהומצא, לטענתו, על-ידי טוען אחר להמצאה זאת: ח"כ אהודות העבירה ישראל גרליק, ששעה כנפיים לביטוי זה, כאשר פרש בשלהי מלחמת העצמאות מתפקידו כסגן-שר-הבטחון... ד"ר נחום גולדמן, נשא ההסתדרות הציונית, קורא 15 ספרים בשבוע — כך טוען השבועון האמריקאי טיים. נושאי הספרים: פילוסופיה, אסטרונומיה, היסטוריה וקבלה... הת פאר השבוע בעל-הבית העומד ברחוב יתר דה-הלוי 124: "הרבי מלך משחק אצלי בי גוילים" הכונה היתה לד"ר רוקח, בן התשע, שנבחר כממלא-מקומו של הרב המנוח ויוכתר לתפקידו זה בהגיעו לגיל 18... צורה מרתקת לחוג את יום ההולדת ה-83 של פרופסור יוסף קלוזנר מצאו מקורביו: מאחר שקלוזנר הוא היחיד מ צירי הקונגרס הציוני הראשון החי כיום בישראל, נערכה לו מסיבה על-ידי בניהם של כל צירי קונגרס זה, בה השתתפו 58 בנריסובים.

★ ★ ★

הכוכבת מתרחצת בשמן

לאחר הצלחתה המסחררת בהופעותיה בי תיאטרון ליריקו במסיקוריסטי, זכתה ה זמרת הישראלית חנה אהרונה לכינוי שבח מיוחד במינו בשבועון-עולם-השעשועים

פסוקי השבוע

- ראש הממשלה דוד בן-גוריון, בחג העשור של סירת צבי: בגלל שני נימוקים לא הייתי צריך לדבר כאן — אני אינני דתי וגם לא ציוני, וזהו יישוב של התנועה הדתית-הציונית. אבל בכל זאת יש לי זכות דיבור, כי זהו קיבוץ, וגם אני קיבוצניק.
- פרופסור מארטין בובר, כאשר נשאל בפגישה עם פרזידנט-פלומאטים אמריקאיים מהן לדעתו הזכויות שיש להעניק למיעוט הערבי בישראל: "אני חושב שיש להעניק למיעוט הערבי בישראל אותן הזכויות שהייתי דורש למען המיעוט היהודי בכל מדינה אחרת."
- ח"כ מפא"י ישראל ישעיהו, בהציעו פינכה של עוגות בשעת חיכוך סוער במועצת סניף מפא"י: "רבנותי, במקום לאכול איש את בשר רעהו, מוטב לאכול עוגות."
- מנהל בנק לאומי לישראל ד"ר ישעיהו פדרר, בהסבירו מדוע נטל על עצמו תפקיד זה: "במשך שנים הייתי דומה למורה לשחייה העומד על היבשה ומורה להניכין כיצד שוחים, ולא פעם נתקלו עצותי בחיך רב-משמעות. עתה התלמתי להדגים את עצותי מתוך שחייה בתוך המים — וקפצתי."
- שחקנית "דריחה" שרה רובין, כאשר נשאלה איוה שרים נכחו בהצגת הבכורה של שולמית: "שרה-עבודה, שרה-חינוך ושרה רובין."

IT IS TOO LATE TO SPARE
WHEN THE BOTTOM IS BARE
הִיָּה חֶסֶד
לפני שיתרוקן הקנקן
(סתם סקוטי)

החל
לחסוך
היום
רפי חכניה
כח
כולט חופשי

בנק לאומי
לישראל בע"מ

תצוגת בולים

בתל-אביב

1.9 — 15.9.1957

ביתן "סאר", רחוב ביאליק פינת אלנבי. פתוחה כל יום
משעה 6 אחה"צ עד 11 בלילה. במוצאי שבת פתוח.

כניסה חפשיה

הישגים מפליאים בתעשיית יינות ומשקאות חריפים

שלושה דורות של מאמץ בייצור יינות ומשקאות חריפים בעלי איכות גבוהה, אשר קנו לעצמם שם מהולל בארצנו ובחוץ-לארץ — זהו המובן והאמיתי של יקבי ש. פרידמן ובניו, "כרמל אוריג'נל" פתח-תקוה.

ר' שמעון פרידמן ז"ל, אבי משפחת פרידמן בארצנו, ומעשרת המיסדים של חיפה, הקים את המפעל לפני כ-70 שנה, ומאז ממשיכים צאצאיו בנאמנות במסורת הכבוד של חיקב.

בתערוכת האימפריה הבריטית לונדון, 1924, ובתערוכת הממשלתית, חיפה, 1927, קיבל היקב מדליות זהב בעד תוצרתו.

בין מוצרי פרידמן המגוונים — "יין ישן נושן", בן בית בכל בית בעל טעם משובה. קוניאק "סוברין" אשר עוד ב-1902 קיבל תעודות הוקרה על טעמו ואיכותו המעולים מאת גדולי המומחים בשטח המשקאות החריפים בצרפת ובארצות-הברית.

ה"סוברין" זכה זכתה הקוניאק המובחר ביותר בארצנו בבחירת הקהל למוצרי שנת 1957.

המפעל, ההולך ומתרחב, מקים, נוסף על היקב במרכז פתח-תקוה, יקב חדיש על צידו המזרחי בקרית-אריה. ויצורו יגדל עוד יותר עבור השוק המקומי ועבור השווקים בחוץ-לארץ.

המשפחה שותקת - וקרבו נוסף מגלה את תעלוליו של הנוכל במסוה סרמאי "הייתי מזכירתו של אלי גלר"

באחד הימים, כשנשארו לבד במשרד, גלר נעל את הדלת. הוא התחיל שוב לספר על הצלחתו הגדולה עם נשים. אחר כך התחיל לפנות אלי בהצעות, מה דעתך, אמר, שהיחסים בינינו יהיו הדוקים ולא כמו בין מזכירה לבוס? עניתי שאני עושה את עבודתי ולא מסתכלת עליו כעל גבר, אלא כעל בוס. אחרי זה הוא ניסה לי לטף אותי, הציע לי לחיות עמו, כשלא הסכמתי הוא התנפל עלי, השכיב אותי על הארץ, וניסה להתגבר עלי בכוח. נאבקתי עמו, אבל הוא היה יותר חזק. איומתי שאצקע ואתלונן במשטרה, לבסוף שיחרר אותי. למחרת הוא ניסה להתנהג כאילו לא קרה כלום. הוא

כמה חודשים מזכירתו ואשה סודו של גלר. בשלבים הראשונים של חקירת העולם הזה נגדו סירבה למסור עדות ורק השבוע, אחרי שתעלולי גלר הובילו אותה אל עברי פי פחת, הסכימה לספר את קורותיה: בכל פעם, כשאני רק נזכרת בשם אלי גלר, נהיה לי רע. כשאני חושבת איך הייתי כל כך תמימה ונשלתי בי פה שטמן לי, דמי עולה לראשי. "היכרתי את גלר במקרה. באתי אז לחל-אביב כדי לי חפש עבודה. התגוררתי כאחד מבתי החלוצות בעיר. זה אירע בערך לפני חמישה חודשים. פעם חזרתי לחדרי בי שעה מאוחרת בלילה, אחרי שחזרתי מעבודתי בבית חרו-ש לטקסטיל. בחוץ ירד גשם. אני ישבת בחליפה ארו-כה באוטובוס מספר 13. ראיתי שכאילו יושב איזה גבר, שכל הזמן הסתכל עלי. המבטים שלו לא היו נעימים. ירדתי מהאוטובוס מהר ונכנסתי לחדרי. פתאום נזר-כרתי שאין לי לחם. בחוץ היתה תנוה שהיתה פתוחה

סדרת גילויי העולם הזה, על פרשת הרמאות הי גדולה שבוטעה במסוה של חברה לייצור סרטים, אשר התפרסמה לפני כחודשיים (העולם הזה 31-1029). עוררה סערה ציבורית עזה. כל התברות, הגוסס והפרטים שהתפתחו לכזו של אלי גלר, אשר הופיע כיצרון-סרטים ישראלי המנהל חברה שלא היתה קיימת - ישראל-כרמן-918 - גילו את סרצופו האמיתי, משכו ידיהם ממנו. בימים הראשונים אחרי הגילויים, כשראה גלר שהקרקע נשמטת מתחת רגליו וכי חוקרי העולם הזה גילו כל פרט ופרט מתעלוליו, אחזה אותו בהלה. בתום ליבו היה גלר סבור, כפי שהיו סבורים כל קוראי פרשת רמאותו, כי

חבוס. אלי גלר, שחיסל את עסקיו כיצרון סרטים, חוזר למקצוע ההסרטה ותוצאת הכספים אחרי שהי משטרה לא שמה ידה עליו ולא חקרה את תעלוליו.

רעיית הרמאי. יפה ברנדיס, רעייתו של אלי גלר, מלקקת גלידה בשעת הפסקה בעבודה. כיום חי גלר על משכורת אשתו, העוזרת לו להתחמק מנושיו.

המזכירה. רות נוסוביץ' היתה מזכירתו של גלר כחמישה חודשים, לא קיבלה משכורת, אך נאלצה לחתום על קבלות שונות כאילו קיבלה את חכסו.

אמר שנשכח את הענין של אתמול. לא הלכתי להת' לונן במשטרה, מפני שפחדתי שלא ישלם את משכורתי.

★ ★ ★
"חתמתי ודא קיבלתי."

ברתי אצל גלר כחמישה חודשים. אף פעם לא קיבלתי משכורת. כמה פעמים קיבלתי עשי רות לירות כמפרעה, על חשבון המשכורות. לא היה לו כל פנקס משכורות והוא לא היה רשום זאת. רק אחרי כמה חודשים, אחרי פירסומי העולם הזה, הבנתי מה כל הענין. משקיע כל היה לאלי גלר בכלל. היה אדם אחד שרצה להשקיע כסף, אבל אחרי שנודע לו מי זה אלי גלר, הוא הסתלק.

אף פעם לא ראיתי אצלו את הפילמים שצולמו-כאי לו בשעת המיכתן, ולא ידוע לי שום דבר על זה. רק פעם הביא בחור אחד איזה סליל פילם קטן, עליו היה מצולם בחור אחד בלבד. אחרי פירסומי העולם הזה קנה גלר פנקס גדול של משכורות, וקרא לי לחתום על קבי-לות. בקבלות היו רשומים סכומי המשכורות שגלר היה צריך לשלם אך לא שילם. שאלתי למה אני צריכה לחתום על מה שלא קיבלתי והוא אמר שאני מוכרחה לחתום על הסכומים האלה, כעל סכומים שמגיעים לי.

כשגלר חיסל את עסקיו הוא פטר אותי. הוא נשאר חייב לי - 250 לירות, עבור שלושה חודשי עבודה. הוא הבטיח לשלם לי אחרי שבוע; מאז עברו חודשיים ואני מסתובבת ללא עבודה. נכנסתי לחובות ולא שיי למתי שכר-דירה. אני רודסת אחריו יום יום וכל פעם הוא דוחה אותי, אומר שאין לו כסף. רק פעם אחת נתן לי 25 לירות. אני לא יודעת מה לעשות. הוא רימה אותי. הוא הכריח אותי לחתום על קבלות כוזבות אבל כשביקשתי ממנו לתת לי פתקה, שהוא חייב לי את הכסף, ענה לי: אלי גלר לא חותם על שום דבר!

ניסיתי לדבר עם האשה שהוא חי איתה. היא מבטיחה לי ולא יוצא מזה שום דבר. השבוע שמעתי שהוא הולך ומסין עלי שמועות כאילו אני חיה עם אנשים מסוי-מים, תמורת תשלום. כששמעתי את זה בכיתי כל ה-לילה. רציתי שאוטו ידרוס אותי. לא תיארתי שלשפלות כזאת הוא יכול להגיע. אינני רוצה לנקום בו; אני רק סבו-רה שכדי למנוע ממנו להפיל בפה בחזרות אחרות, אסור לתת לאיש כזה להסתובב חששי במדינה."

עד תצות. יצאתי החוצה לקנות לחם. פתאום ראיתי ש-האיש שהסתכל עלי במכונית עומד בחוץ. הוא חסם את הדרך בפני ואמר: את מכירה אותי? עניתי לו: אני מי-כירה אותך ואתעזב אותי, הוא אמר: תוכרי טוב. מאיזה ארץ את? עניתי לו שאני מרומניה.

"הוא סיפר שהוא עובד בתור צלם באיזה סרט. כשש-מע שאני מחפשת עבודה בתור פקידה, אמר ששמע ש-באיזה מקום מחפשים פקידה.

"העבודה בבית החרושת לטקסטיל היתה גורא קשה. רציתי לעבוד בתור פקידה, לכן התקשרתי אתו במשרד. הפעם הציג גלר את עצמו כבוס. כחור ישב או גם זאב פורשטיין. גלר אמר שהיתה לו פקידה שהתנהגה באופן לא הוגן, לכן פיטר אותה והוא צריך פקידה אחרת.

"התעניינתי באיזה מין ברה אני עובדת, אבל אף פעם לא קיבלתי תשובה. גלר אמר לי שיש לו משקעים וי-שהוא רק מנהל החברה. כל פעם היה עושה את עצמו כאילו הוא הולך לשיכיות בחברת ההשקעות, ועשה את עצמו אדם מאוד חשוב. אולם אחרי שעבר חודש ימים ואני בקשתי את המשכורת, דחה אותי גלר. הוא אמר שהמשקיע שלו נמצא בחוץ-לארץ ובלעדיו הוא לא יכול להוציא כסף מהבנק. רק אחרי חודשיים הבנתי שכל ה-סיפור הזה היה בלון.

★ ★ ★

התנמלות בלידה

ברתי בשביל גלר כמו משוגעת. עבדתי הרבה יותר מהשעות שצריכה הייתי לעבוד. גלר אף פעם לא רשם לי שעות נוספות. לפעמים הייתי עובדת גם בשבתות. הכל נעשה אצלו בממדים פנטסטיים. כש-הייתי צריכה להדפיס מכתב, הוא אמר לי: תדפיסי את המכתב בשמונים העתקים.

"אחר כך התחיל כל הקורס והרעש סביב הסרט. לי-משרד היו באות כל מיני בחורות; אלה שלא מצאו חן בעיניו היה מלקק מדי. את היתר היה מכניס אליו לראיונות ארוכים. ממבט ראשון הוא היה מוצא חן ב-עניי הבחורות. הוא ידע איך להתחיל איתן. אחרי הראי-יונות עם הבחורות היה גלר בא אלי ומספר: את רואה, כל בחורה שאני רוצה אני מקבל.

"לפעמים היה נשאר עם בחורות במשרד ואותי היה שולח הביתה. למחרת היה מראה לי כל מיני הוכחות בנאות: היה נותן לי להבין שבא עם הבנות במגע מיני. כשהיה עובר על הכרטיסים של הבנות, שוב היה מתפאר בהצלחתו ומעיר על בחורה זו או אחרת. זאת חמתי מוגה זאת קרה מאוד."

יכבר רק שעות או ימים מספר, עד שהמשטרה תחל בחקירה נגדו, תעמידו לדין בהאשמות שונות. באותם הימים עבדו גלר ושותפו זאב פורשטיין יום ולילה כל מאמציהם כחזו למקרה שתחל חקירה מש-סרתית נגדם, בעקבות גילויי העולם הזה. לצורך זה החל גלר לזייף מסמכים בסיטונות. באיומים ובמימרה החתים את האנשים, אשר להם היה חייב כסף, על קבלות ומיסמכים כאילו שילם להם את כספם.

★ ★ ★

פירשטיין מוכר גרביים

יח צורך בשבועיים ימים כדי להוכיח לגלר שכל חששותיו היו לשוא. המשטרה כלל לא התענינה בו. כל עוד לא הגיש איש תלונה רשמית נגד אלי גלר, לא עניין הדבר את המשטרה. מבחינת החוק, יכול היה גלר להמשיך לקיים את חברת הנפל שלו, להמשיך לרמות אנשים, לסחוט כספים ולטמון מלכודות לבנות תמימות. אולם גלר היה די פיקח כדי לא להמשיך בפעולות אלה. הוא החליט לחסל את עסקי הסרטים שלו. הקורס לאמנות הקולנוע, אותו אירגן גלר, בוטל. כנופיייתו הת-סורה. גם שותפו של גלר, פורשטיין, נפרד ממנו ברונז. מאז עוסק איש הסרטים פורשטיין, שגלר הציג כי כותב תסריטים וכצלם-המבחן שלו, במכירת גרביים ב-רחוב. אמר הוא: "אני מרחיף עכשיו חמש לירות ביום, אבל אני כותב שאת הכסף הזה יש לי ובוושר."

נראה שלאחרונה החל האוש מכרסם בליבו של גלר. בעלי היתבות שלו לוחצים לתשלום כספם, בעל הדירה שלו מאיים להשליכו החוצה. גלר המתקיים על משכורתה של רעייתו, העוברת בחנות בגדים, החליט כי יש לו רק דרך אחת פתוחה לפניו - לחזור לעסקי סרטים. וכך קיבלו השבוע כמה מן האנשים שעמדו להיות שח-קנים בסרטו הפורנוגרפי הודעות, בהן הוא מוסיף להש-תתן בסרט חדש שהוא עומד לייצר.

★ ★ ★

גבר זר באוטובוס

די למנוע כל טעות בקשר למותו של האיש הי-מתקרא אלי גלר, מובא בזה סיפורה של אחת מ-קרבותיו ונוספים של גלר. רות נוסוביץ' היתה במשך

דודג'יטטאן

(המשך מעמוד 7)

למישנהו, מפקיד זה לאחר, כשבידיהם טפס סים אינסופיים. הם מוזעים ורוננים, מקלי לים על ימין ועל שמאל, דוחפים איש את רעהו, חלקם נזהקים על גבי הספסלים. קשה למצוא בהם את עשירי הארץ, את הסוחרים הגדולים, את בעלי בתי-החרושת או את נציגי-המוסדות. אלה מסתדרים בדרכים נוחות יותר.

ליעקוב גירי יבשה הדיו בעט, בדיוק ב־שעה שעמד לחתום את שמו על טופס הבקשה לזרכון. הוא הפליט מפיו כמה קללות. המטפחת שבצווארונו היתה רטובה מוזעה. הוא התבונן סביבו, לחפש עט.

על גבי הטופס הרשמי הספיק יעקב גירי למלא את הפרטים האישיים שלו. הוא בן 46, סוחר, יליד אלג'יר, נשוי ואב לשני בנים, תושב רמלה.

למה לו זרכון?

"מה זאת אומרת למה? רוצה לנסוע, רוצה דרכון."

לאן הוא רוצה לנסוע?

"לצרפת."

למה?

"מה זאת אומרת למה? שש שנים לא ראיתי אחים שלי. שש שנים אספתי כסף ב־צד לנסוע. שמעתי אומרים יגדילו המס, לקחתי כסף בהלואה לנסוע קודם."

ואם יהיה מס על היתרי יציאה, לא יסע? בטח לא. אני אהיה צריך לעבוד עוד שנה להרחיח בשביל המס, אף פעם לא אצא מזה."

להרמן קלאוס, בעל הבעה אופיינית של ייקה, עבכרס ומרכיב־משקפיים, היו טענות בן המוכן. הרמן, בן ה־60, עומד לנסוע ל־גרמניה, לטפל בהשגת פיצויים למשפחתו. התרתו הוא: "איוו מין דמוקרטיה? מה זה פה בית־סוהר? זה פשוט סקנדל לקחת כסף בשביל היתרי־יציאה! פעם אחת בחיים אני נוסע מהארץ! מדוע אני צריך לשלם מס כל־כך גבוה, חוץ מהמסים של הכרטיס?" יעקב גירי והרמן קלאוס לא היו בקיאים במצבה הכלכלי של המדינה. הם לא הבינו מדוע יהיו חייבים לשלם בעתיד 150 לירות עבור הרכות לצאת מן הארץ. הם לא הבינו שהם חיים במדינה עניה הסובלת מגרעון תמידי ומחסור כסף, שאין בה אמצעים לבנות שיכון לעולים ולקיים בתי־חולים, אך שיש בה מיליון ומאה אלף ל־י לקניית מועדוני־לילה למפלגות.

★ ★ ★

הדודג'יטטאן

רא, אין כסף לשיכון־עולים, גם לא לבתי־חולים. יש כסף רק לדברים היחידים ביותר לקיום המדינה. ושום דבר אינו חיוני יותר מאשר מכונת דודג'יט, מודל 1957, למען הוד מעלתו, קצין־המשטרה.

כ־"משטרה־משטרה טובל מחוסר־תקציב, מצמצם את מספר השוטרים. רק לאחר מאבקים ניכרים נמצא הסכום הפעוט לשמירת חוק מינימלית באילת". כך כתב דבר, השבוע. ועל כך היה צורך לקנות את הדודג'יט לקצינים העליונים. לא דודג'יט מפוארים רגילים, חס וחלילה, אלא דודג'יט חלוציים ממש. "הרי הוסרו מהם האבזורים המיותרים (כיסוי הכרס, ואפילו השעונים ומצוי תי הסיגריות)... כך כתב דבר, השבוע.

מי היה זקוק לדודג'יט אלה, שכל אחד מהם עלה למעלה מ־2000 דולאר, מחירם של 33 היתרי־יציאה של אזרחים מסכנים, אם יתקבל התעריף החדש — אפילו אחרי שיוטרו כל אותם "האבזורים המיותרים", שמחירם אינו מגיע לאחוז אחד מהמחיר? לא שומרי־החוק המינימליים באילת, חס וחלילה. אלא: המפקח הכללי ושלוחת סגן יו. גם נהגו לשעבר יקותיאל קר, ראש אגף־המינהלה במטה הארצי, שיוכל להאזין עתה במכוניתו המהודרת לשחות האלחוט של אנשי השיטור, בשעה שהוא נוסע לו מביתו לעבודתו, כמנצח על עבר דו־הג'יט של המשטרה. גם לוי אברהם, פקיד־הסוכנות לשעבר שקנה לו שם בארץ, כשגירסו תחנת־משטרה מוילה ערבית נחמד דה בירושלים ולקח אותה לעצמו. וגם מר עמוס בן־גוריון.

כי הדודג'יט מודל 57 אינו רק כל־כרח. הוא יותר מזה: הוא סמל לעליה מעמדית, סמל כי בעלי הגיע סוף־סוף לאן שנכסף כל ימיהו, עת התקנא בפקידים הקולרי־גיאליים של השלטון הור. הדודג'יט הוא המסמל מי חשוב במדינה — ומי לא.

וגם מה חשוב במדינה — ומה לא. לכן שחה הדודג'יט את כספו. אותו כסף שאינו לשיכון עולים, שאינו לאישפוז אבי יוניס, שאינו ל־28 הכיתות של בני תל־אביב שילמדו השנה בצריפים, שאינו למתן הלוואות לחברי קופת־התגמולים, אשר חס־כו לצורך זה כל ימי חי־עבודתם. רשות־הדיבור לחבר דודג'יט.

נרמל מזרחי

הקפידו על הסמל והטעם של

נרמל מזרחי

יקני ואשון לציון וזכרון יעקב

סל־אריאלי

ליובל הששים של מ.מ. שפט:

ב־25.5.57 ימלאו 60 שנה להולדת המנהל הכללי של חברת פרסום שפט בע"מ, מ.מ. שפט, האיש אשר חברתו נהפכה לשם דבר והידועה לכל ישראלי מעל גבי מסך הקולנוע, אבי פרסום הקולנוע בארץ־ישראל ואחד הראשונים בענף הפרסום בכלל.

מ.מ. שפט נולד ב־5.9.1897 בקוניגסברג, פרוסיה. במלחמת העולם הראשונה שירת בחזית. התחתן ב־1920 ועשה את תחילת דרכו בחיי המסחר הסוואנים אשר בעיר דנציג. ב־1928 עבר לברלין ומתארך זה החלה פעילותו בענף הפרסום. בעיקר בשטח פרסום בקולנוע, שיקופיות וטרטי פרסום. בין השאר עבד עבור חברת "אופא" אשר היתה שליטה בענף זה בשנים לפני עלות היטלר.

מ.מ. שפט עלה לישראל והחל מיד באירגון חברת פרסום. כבר בשנה זו אורגן פרסום בבתי הקולנוע. ברור כי דרכה הראשונית של חברת פרסום בארץ היתה קשה מאד, בהעדר כל התענינות מצד בעלי עסקים והעדר הבנה לענף הפרסום בכלל.

מ.מ. שפט היה זה אשר בשנים 1934 ו־1936 היה בעל זכויות הפרסום של יריד המזרח. מאורע ראשון במינו ואחרון בהיקפו עד לקום המדינה.

עם השינוי אשר חל בחייה הכלכליים של ישראל, נפתחו אפקים חדשים לענף הפרסום. תוך 25 שנות קיום חברתו הצליח מ.מ. שפט ליצור לעצמו עמדה מכובדת בחוגי המסחר והתעשייה ולהתחבב על כל הבאים איתו במגע.

אב לשני ילדים, בנו מר גרט ש. שפט, אף הוא פעיל בשטח הפרסום, ובתו מעינה הנשואה למר מ. קול־נשר, לשעבר נספח אוירי בשגרירות ישראל בושינגטון. וכיום מנהל פרסום שפט בחיפה קשרי מר שפט חורגים מתחומי הארץ; מגעו המתמיד עם העולם הרחב הביאו לקשרי מסחר הדוקים עם חברות כגון: Foote, Cone & Belding Ltd. לונדון, ניו יורק, לוס אנג'לס. חברה אשר נחשבת לאחת מחמשת הגדולות בעולם הפרסום.

שי לחייל

הועד למען החייל

שי לחיילים
ברכה לבני
לראש השנה
ישלח כל
בית אב

כל אזור משתתף ב־1,500 ל־י לחבילת שי המשוגרת על ידי "הועד למען החייל"

למדו עברית - אנגלית - וצרפתית

ביסודיות ומהר בבית־הספר לשפות "קדימה", רחוב בן־יהודה תל־אביב, טלפון 20314. אנו פותחים:

(א) אולפניות לאנגלית למבוגרים ולתלמידי בתי־ספר מתחילים, מתקדמים ומשתלמים ללימוד מרוכז (2 שעות ביום).

(ב) קורסים לעברית. אנגלית וצרפתית מכל דרגות הידיעות — שיחה, דקדוק, כתיב, סגנון וכו'.

(ג) קורסים לאנגלית לתלמידי ד' ו' ח' יסודיות, ה' ו' ד' תיכוניות.

פרטים והרשמה: מ־9 עד 12 לפני הצהריים, 3 עד 9 בערב (פרט ליום ו')

תיאטרון

שבה, שבה השולמית

שולמית (דורה'מי, מאת יגאל מוסינ' ז"ל, המוסיקה משה וילנסקי, ההצגה מתחם גולדפאדן).

שולמית (אוהל, מאת אברהם גולדפאדן, המוסיקה אברהם גולדפאדן, ההצגה משה הלוי).

המוחות שתיכננו את הצגת אותו המחזה עצמו בשני תיאטרונים, בדואי קיח כי היתר חרות תמלא את הקופות. הם השיגו יותר מזה: שתי ההצגות הפכו לשיעור קצר ומשעשע בתולדות התרבות הישראלית.

הצגת אוהל עשויה כולה מקשה אחת. זהו גולדפאדניס יודישעט טהעאטער במה דורה נאמנה — חוטיהב אחד של דיבור, שירה ומישחק המייצג את התרבות היהודית בסוף ימיה. הקשישים יזכרו בתרבות עממית זו, והצעירים ישללו אותה. אולם אלה גם אלה יבחנו בסגנון הבטוח והמלוכני המבטא תרבות של אמת.

ההצגה של דורה'מי היא כמעט ההיפך הגמור — תערובת של עשרות סגנונים, זמרים, רקדנים, שכל אחד מהם כוכב (או כמעט-כוכב) בחזקת עצמו, בלי קשר רב לרעהו. במקום סגנון אחד של תרבות שר קעת, ישנו כאן בליל של סגנונות של תרבות שטרם נולדה, בליל המשקף נאמנה את הפראות התרבותיות של הדור הצעיר, הבמות, הסגנונות, המרק, באו במקום התחושה התרבותית.

יאכנע ועבר כרשי. בהצגתו של הלוי, מצא אוהל שיטה גאונית לנצל את חולשות של עצמו ולהיבנות מהן. המישחק המוגזם, חסר-החיים, הדבקות בדפוסיו היטו — כל אלה הרגישו לא פעם את הצופה, אך נוצלו כאן במתכונן כדי ליצור אפקט משעשע מאד.

כי אוהל כאילו משחק קאריקטורה של עצמו: תיאטרון יהודי מלפני מלחמת-העולם הראשונה, המציג את גולדפאדן. שולמית, הנערה מבית-לחם שנשבעה אמונים למאהב בוגדני מירושלים, אשר נשא לו אשה אחרת על פניה ובה על עושהו, היא שר למית יהודית, כפי שנשמרה לעיני יהודי גאליציה לפני שני דורות. כדי להרגיש כי קודה זו, הוסיף הלוי (כמו בהצגת המכ"שפה) תמונות-בנינים של התיאטרון הישראלי, המשעשעות עוד יותר מתמונות התיאטרון-שבתאיסטון.

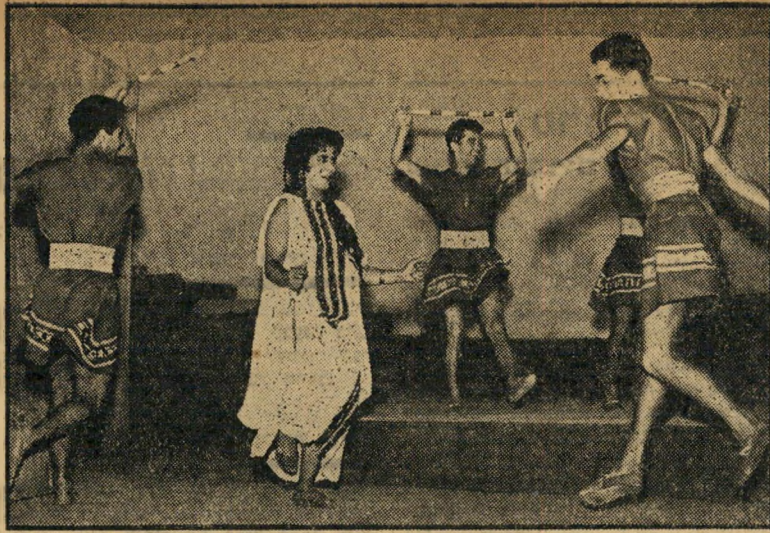
משתתפי ההצגה הבינו את תפקידם, ללא צורך ביוזכור. התפאורות הגהורות של אריה נבון, ריקודיה של יהודית אורנשטיין (שלימדה את השחקנים תנועות-ריקוד פשוטות או מתאמנות, תחת למלא את הבמה ברקדים מקצועיים).

גם השחקנים פעלו בקבוצת-כדורגל ממושמת, לא כאוסף-כוכבים. המצטיינים ביניהם: שלמה פז קעבר הכושי, חנה רביב כיאנע יהודיה משגעת, יעקב גבאי כמנהל-הלהקה היהודי, המקשט את דבריו הקרניים באוסף של מלים לאטיניות שאינו מבין אותן — כל אלה משעשעים מבלי להפריע לשחקנים המרכזיים יותר — שרה לאש כשולמית יהודיה, בטי סגל, המגלמת בהצטיינות את אביגיל מוכת-הגורל.

יתכן מאד כי ההצגה תרגיז רבים מבין הצופים הכבירים, שהפכו אלרגיים לארוחות שבת יהודיות. לאלה מובטח תענוג בהצגה היריבה — כי לא יתכן כמעט אדם אחד שיהנה משתי ההצגות המנוגדות גם יחד.

שושנה ודורה'מי. לעומת הצילנט הצנוע של אוהל, ביקש גורג' האל ליצור תבשיל דורה'מימדי. כדי לרכוש את נפשות צופיה, הוציא דורה'מיסיונר ואל 70 אלף לירות, קנה מכל החומרים בכל-בו האמנותי הישראלי רק את הטובים ביותר. הבמאי היציער, מנחם גולן, נדרש לערוב את הכל לעוגת-ענק אחת — דבר שהיה בלתי-אפשרי. התוצאה מצלצלת כמעט כמו מתכון מסי-סרה-בישול: קח את קולה הנחרד ואש-יותה המלבבת של שושנה דמארי, את הכושר הקומי המצויין של אחיה סעדיה, את מיטת הרקדניות הצעירות והדורה'מיניות של גוטרוד קראוס (תרופות) או בצד זו, אך לא ביחד) שירים טובים אחדים של וילנסקי, מנה גרושה של תלבושות מר-היבנות'עין ושפע של אפקטים משניים (כדי לל ילדה הנראית כבת 4, אף שהיא בת 9) — ושיעור בסיר-לחץ.

מה שיצא מן הסיר הוא שעתים של בידור מהמם ושופע, שקשה להגדיר את טיכו: קומדיה בה מתיים תנוקות בסיטונות מיתות משונות, טרגדיה בה מתגלגל הצחק

שולמית (שושנה דמארי) ומחוללי "דורה'מי"

הקול קול תימן —

שולמית (שרה לאש) וכוהני "אוהל"

— והידיים ידי גאליציה

ספורט

מסעות

הפסד בהולנד

על משחק השני של קבוצת ה"כדורגל של הפועל פתחתקוה ב"אירופה, שנערך בשבת שעברה בעיר גאן בהולנד, נגד הקבוצה ההולנדית פורטונה גאן, מחזיקת הגביע ההולנדי, שהשתתף ב"חן ההולנדים 1:3, כותב כתב "העולם הזה" נוח אחריאזכ, הי מלווה את הנבחרת:

נצחון קבוצת הפועל פתחתקוה על ח"א האוסטרית היכה ממש גלים בעתונות הספורט באוסטריה. אולם השפעתו האמרי תית היתה על יהודי וינה. הם באו בהמוניהם לחדר ההלבשה אחרי המשחק. היה שם אפילו הרב הראשי של קהילת וינה, שבה כילד קטן.

הביקורת בעיתונות היתה טובה מהמשוער וכולנו ראינו בה פתיחה טובה למסע הפועל. אפשר להשתתף נצחון גדול זה לנצחונה של מכבי תל-אביב על קבוצת פרטיזן הי גוסלאבית בשעתו.

מוינה המראנו להולנד. נסענו מיד לגאלן. זוהי עיירה קטנה, בה מרים כ-20 אלף תר שבים. אולם קבוצת הכדורגל שלה נטלה השנה את הגביע ההולנדי. בשנה שעברה היתה פורטונה אלופת הולנד, ואילו השנה נטלה את המקום השני.

הזרמוניות שהחממנו. החברה עלו למגרש עם רצון עז מאוד לנצח. פגשנו כאן את דוננפלד, מחיב תל-אביב לשעבר, והוא נתן לנו פרטים על הקבוצה היריבה.

המשחק החל בשש ורבע בערב, באור יום. המגרש היה יוצא מן הכלל, לא ראיתי עוד מגרש כדורגל כה משובח ומטופח. המאסטר גיהול מישחק טוב. כשקראנו את שמות שח קני חקבוצה ההולנדית, התברר שמצאים בתוכם כמה יהודים. היה שם חלוץ ששם משתתו הוא אליעזר ועוד יהודים שנשא

שמות כמו פינגן ורונשטיין. הפועל שיר חק בהרכב הרגיל.

כשהחל המשחק התברר מיד כי פורטונה היא קבוצה ממשחקת כדורגל יפה. משחק נוסף אמנם ממשחק חזק האוסטרית, אולם הוא הוגן מאוד. במשך כל המישחק הם לא עשו אף פאול אחד. משחקם בנוי על מהירות וחילופי מקומות, כשהקיצונים משחקים מ' אחור. הפועל לא שיחק את משחקו הרגיל, פרט ליוסקר שעצר כדורים נפלאים. אמנם היו להפועל כל הס כויים לנצח אך הור דמנויות רבות הוחמזו. הסיבה לכך היתה שנחום סלמך, הרוח החיה של הקבוצה, עלה לשחק כשהוא מצ'ע ברגלו.

בדקה 30' ביצע נהרי התפרצות נהדרת, בעט בכח לשער. אולם הכדור נתקל בקורה, ממרחק 16 מטר. גם בועז קאיפמן וזכריה רצבי החסיאו הזדמנויות רבות. רק חמש דקות לפני סיום המחצית הראשונה הצליח מקשר פורטונה להטעות את קרני והבקיע את שער הפועל בבועיט-סיבוב לפניה השמאלית.

אחרי המחצית הבקיע החלוץ המרכזי של פורטונה שער שני ורק אז הצליח נהרי להרים כדור למרכזו, שרצבי המשיכו ל' שער ההולנדי. נראה היה שזו תישאר תר צאת המשחק. אולם חמש דקות לפני הסיום הובקע שער הפועל בשלישית. אפשר היה לומר שהוא לא היה מחויב המציאות.

אין ספק שלוא היה הפועל משחק את המשחק ששיחק נגד וואקר, היה יכול לו' כות בנצחון משכנע.

במסלול

הכושי יכול ללכת

אכזבה ראשונה לצופי המכביה, באה השבוע כאשר התברר כי האטרקציה העיקרית של המכביה, האתליט דברילאי המפורסם דה-סילביה, שהבטיח לבוא למכביה ולהופיע בהופעות-ראווה של קפצה משר'שת, ביטל את נסיעתו לישראל. . . . **ספורט הי-שחיה והמים** יעמוד כנראה במרכז הור פעות המכביה והתענינות הקהל בעוד שבר עינם. לא פחות מחמש ובחרות כדורמים יבואו למשחקים, לעומת שתי קבוצות כדורגל ושש קבוצות כדורסל בלבד. . . . **ד"ר יוסף לאם**, השופט המחוזי ב' תל-אביב המשמש כנשיא התאחדות הכדורגל, יתפיר כנראה מתפקידו זה. בשר חות בלתי-רשמיות הביע הדיר לאם את הודעותיו ניבת העובדה שמכבי רחובות לא קיבלה את פסק-דינו בפרשת שערוריות לינה א', למרות שכל האגודות התחייבו מלכתחילה ללכל את ה'לסית ועדת החד קירה. . . . **מכבי רחובות** לא תופיע השבת למשחקי המבחן, תהיה אשר תהיה החלטת בית-הדין העליון של ההתאחדות ל' כדורגל, שיתכנס ביום חמישי. נציגי הי אגודה איימו כי יביאו את הרשה לבית המשפט המחוזי. . . . **הסכסוך הממוי-שך** בין מכבי פתחתקוה לקבוצה הברוטית סטורנז, שהיו נשמעו בכתימ-שפט יר-ראלים וברטיים, הגיע לקצו. סטורנז הסכימה לקיים את התחייבותה, והומינה את מכבי פתחתקוה לחיור באגלה בחרוש אוקטובר. . . . **בידיעה שמסרה** סוכנות רויטר על תוצאות המשחק בין הפועל פ' פתחתקוה וקבוצת חזקת האוסטרית, מסר כי אבר זליקוביץ, שחקן הפועל, הבקיע את שער הנצחון. כמה עתונים פירסמו יר-עה זו, מתוך אירידעה כי אשר נשאר ב' ישראל, לא נעז כלל צם קבוצתו. . . .

לקראת משחקי המכביה הופיע אל-בום יובל המכבי, בעריכת יוסף יקותיאל ודוד תהדו, הכולל את ההיחיידיה המלאה של תנועת המכבי. . . . **בשבת זו תיערך** בפתחתקוה, על מגרש הפועל, תחרות כדורגל בין נבחרת ב' של ישראל (שחקנים עד גיל 23) לבין נבחרת-המלחים של המשחקות הברוטיות המתאחדות בתל-אביב. תוצאה גבוהה לזכות הישראלים צפויה. כדוגמת התוצאה מלפני שנה בין מכבי חיפה ונבחרת דומה של מלחים בריטים. הדבר מחייר המציאות, כשכדורגלנים מאר-מנים מתמודדים עם נבחרת של מלחים, אפסנאים ועצרי-ספון. . . . **השבוע נתגלה** סוד הצלחתן של קבוצות הכדורגל לערוך סיורים נרחבים בעולם. השיטה: חברות תעופה ממיימות נוסלות על עצמן את אירונן המסע בארצות חזקות. שכן יוצא בהסעת השחקנים.

• נבחרת א' נשחרת לקראת התחרות דודית נגד אינדונזיה (שתתקיימת או לא) על גביע-הזכר כדורגל, שתערכנה ב' שטוקהולם.

ער 120

ב ירושלים, השמיץ קול ישראל בתכנית כבקשתך לחולים ומחלימים את מחול החיות לסיועם.

★ ★ ★

אשר יודע למה

ב רחובות, הכניסה הנהלת אשד לשרות אוטובוסים חדשים, קבעה בהם שלטים מאירי עיניים: "אסור לעשן" הצמידה ליתר בטחון מאסרה לכל מושב.

★ ★ ★

הקש בעץ

ב דיוראם, הדרו, התלבט אורח השייך לכת הטמאים כיצד להתגבר על החוק המתיר לקיים יחסים עם נשים בלתי נשור אות רק לאלמנים, התחתן בטכס דתי עם עץ, גרע את העץ בגרון והסך לאלמן.

★ ★ ★

יד ימין ויד שמאל

ב הרטוב, קיבלה המשטרה את תלונתה של אשה ממושב לוויית, כי בעלה היכה אותה גמרצות בהיותה בחודש השמיני להריונה, שלחה הוראה לשוטרי המתגורר במושב זה לעצור את הבעל, נוכחה לתדהמתה כי המכה הוא השוטר עצמו.

★ ★ ★

שיעור מערף

ב נחריה, התלוננה אשה על בעלה, כי הוא שיכנע אותה לצאת עמו לנופש, יצא עמה לים, הבטיח ללמדה לשחות, גרס להסביעה בעת שהתרחקו מהחוף.

★ ★ ★

ציר מוסמך

ב יפו, גנבו אלמונים ציר של שער מאבן מהתקופה הכנענית, אשר נחשף בחפירה רות ואוחסן באופן זמני בבית מרחץ תורכי ערוב.

★ ★ ★

המין החלש

ב גלסגו, סקוטלנד, חשה אשה לעזרת בעלה שהתקף עליה אלמוני, הגרס מה כסא על ראש התוקף, גרמה לבעלה שבר בגולגולתו, וועודעמוח לתוקף.

★ ★ ★

תפסת מרובה, נתפסת

ב אינדיאנופוליס, ארצות הברית, הרב גיימס דייטורד לדין על שהיה נשוי בעת וכעונה אחת לארבע נשים, טען כי הוא עומד להתאסלם ולהגר עם ארבעת נשיו לערב הסעודית, נשלח תחת זאת לבייתאסור לשלוש שנים.

★ ★ ★

יש קמה יש תורה

ב תל אביב, גילה אורח בתוך כיכר הרחם שקנה שני דפים שלמים מהתנ"ך.

★ ★ ★

אוכלי אדם

ב יפו, הסתכסכה אשה עם בעלה, נכנסה לבית קפה, החלה להשתולל, לא השיגה בבעל הקפה שהזעיק את המשטרה, אכלה בתיאבון מנה חומס וחצי אבטיח, נגסה בידו של השוטר שבא לעצרה, נשחקה למאסר.

★ ★ ★

מידה כנגד מידה

ב תל אביב, הודיעה הנהלת מנהל אדום שהיא תשלח בחודש הבא אמבולנסים לרחובות, לשכונת עורבים ושבים לת"ר בביקור מופת, בהקוה שתעשה על המדרכה תמורת כוס מיץ תפוזים שתינתן במקום.

★ ★ ★

התקרבות מקצועית

ב פאריס, צרפת, רשמו שוטרי תנועת "דו"ח עבירת תנועה לנהג שהחנה את מכוניתו במקום אסור לחניה, גילו כי ה"עברין" הוא ראש משטרת ניו יורק, שבא לפאריס להשתלמות.

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

סרטים

שגעון הגברים

רייפטי (אופיר, תל אביב; צרפת) היא מלה צרפתית, שאינה נמצאת אפילו בלקסיקון המלא של לארוס. זהו מונח בסלנג של העולם התחתון הפריסאי, שפירושו ק' דחת סידוף, מין שגועז'לדבראחדו. שמו המלא של הסרט במקורו הוא: הרייפטי ו' הגברים. זהו גם תכנו של הסרט.

הגברים בסרטו של ז'יל דאסאן, הבמאי הצרפתי ממוצא יהודי, חניך הוליבוד, הם גבורי העולם התחתון של פאריס. אין הם עשירים מיקשה אחת. דאסאן מחלק אותם לשתי קבוצות ביניים: פושעים אינטלקטואליים, בעלי משפחות וילדים, לבושים כ' גיטלמנים וגוראים כאורחים מהוגנים לכל דבר. הם בעלי מוח חושב ומצפון, ה' מתחילים אל מקצוע ממש כשם שכל אמן אחר מתיחס אל מקצועו. כשאלה נאלצים לרצוח, עומדות הדמעות בעיניהם.

הקבוצה השניה הם הגנבסטים החוליניים, שהפשע טבוע בדמם וניכר על פני צוהנם. אלה אינם מהססים להסיר את חוקי העולם התחתון, רוצחים וחוטפים באותה

רצח בקברט ב'רייפטי

זה עניין שבדום

נדמה שאיש אינו מסוגל לשנות מצב זה. עד שהחל מספר אורחים ישרים להת' ארגון, למרות טעולות הטיורור נגדם. הם הצליחו לבחור בעורף-הדין אלברט פטרסון כתובע הכללי של חמוניה. יומיים ל' אחר בחירתו, נרצח האיש במרכז העיר. היה זה ביוני 1954. רק או התעוררו השלטונות לפעולה, בלחץ העתונות והקהל, הכריזו משטר צבאי בעיר וחיסלו את מאורות החטא.

המכונה נשכרת. הסרט נוצר בתקופה בה הועמדו לדין כל אנשי כנופית ה' פשע בפניקס סיטי — המכונה בלשון המקום. יוצריו העלו את העובדות כפי שאירעו, במקומות שארעו, ובמקצת בהש' תחנות האנשים שהיו מעורבים בפרשה. את סיומה האמיתי של הפרשה לא הס' פיקו יוצרי הסרט להביא. אנשי חמכונה, ואנשי השלטון שהיו קשורים עמם, הר' עמדו לדין. חלקם נדון למאסר-עולם, חל' קם פוטרו ממשרותיהם, אחדים שוחררו מחוסר הוכחות. גדולתו של הסרט היא בעיקר בכוח השיכנוע שבו: רק מלחמת האזרחים הישרים המאמינים בייצור מר' לדתם, בעזרת העתונות החסידית, עשויה לחסל את השחיתות.

תדריך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי חארי, אשר העולם הזה מחליף לראותם:

● **עודם הרוממה** (מגדור, תל אביב) — צלילה מרוממת-רוח למעמקי ה' אוקיינוס, בחברת דגת-הים ומצלמות-הפלא של אייב קוסטו.

● **הנדין למוות מרח** (צפון, תל אביב) — איש השירות החשאי הצרפתי בורח מכלא הגסטפו, בסרט מתח גאוני של רוברט ברסון.

● **חומשה בונציה** (אורלי, חיפה) קתרין הפבורן באה להנציח כתיירת ו' יוצאת ממנה כאשה. רומנטי ומרסטי.

סדום, ארצות-הברית

ותזק כל העיר (ג'ורג'ה, תל אביב; ארצות-הברית) עוסק בבועה אקטואלית ל' גבי תושבי ישראל — המלחמה בשחיתות. הוא מספר על בעלי עסקים מפוקפקים, קשורים לחוגי השלטון, הגורפים הון ב' עיסקות אשר השלטון מתעלם מהן. הוא מס' סר על משטרה מושחתת העושה יד אחת עם העבריינים, מחסה עליהם ומתייצבת ל' צידם. הוא מספר על טירור פוליטי, על בחירות מזויפות, על קולות בוחרים ה' נקנים בכסף ובאימונים. נגד שחיתות זו מתייצבת קבוצה קטנה של אזרחים שיררלב, הגלחמים לסיחור

אכתדיוס פרותי

התקשרו אתו. פני לפי כתובתו התל'אביבית, שהיא רחוב ביל"ו 8.

★ ★ ★ חתול וחנינוך ילדים

(1039/46) בעצמה טוענת ששורותיה עלו בות, ומי אני שאעז לחלוק על דבריה?
"לא אציג כאן", אומרת היא, "את תכור נותי המגהנות כאותם כפרי הפוטיומקין הידועים. אספר רק זאת, שיצאתי לאחרי הידועים בדיק לכבוד פרוץ מלחמת העולם השנייה. אי לכך מוכנה אני להוסיף שאוהבת אני לראות את הגברים בפרספקטיבה, עד שלא יוכיחו עצמם כראוי. מוכנה להתכתב עם כל אחד מבני המין החזק — שייכנס למסגרת הנחונה למטה מבלי שישארו עוד פים או חורים — על כל נושא בעולם, החל מאסטרונאוטיקה וכלה בציונות. בכל מה שנמצא בתחום זה, מבינה אני קצת יותר מאשר מבין חתול בחינוך ילדים. (האמנם?)
"ועכשיו, אתה בחור, כן, בדיק אתה הקורא מלים אלה, הבט בראי וחטט היטב בזכרונך, ובאם כתוצאה מכך תהיה בטוח שגולדת בין השנים 1935-7, מתגורר בין מתולה לאילת, קח את העט בידך, שב והרץ מכתב, "ישר כוחך!!!"
האמינו או לא, נערה זו היא קיבוניקית.

★ ★ ★ על אימונים ונערות

לפניכן כאן שני חניכים בקורס מכ"ם של הנח"ל (1039/47). הרוצים לגנון את חייהם אימונים המפרכים בהתכתבות עם שתי גערות תבויות בגיל 16-18, החובבות טיולים

יכול לסלוח לעצמי. תארי לך את התמונה, גם ממולי וגם מימיני הוזקרו שני שעוני ענק, על פרק ידי היה שעון גדול, ודחקא על ידה של הנערה לא היה כל שעון. היא הביטה בי בעיניים ירקרקות במין תמיהה והורתה בידה על השעון הגדול שהיה תלוי מעל לבית הקפה הסמוך. לפני שהיה סיפק בידי לתקן קצת את העיניים, באה המכוננית שחיכיתי לה, ויותר לא ראיתי את הנערה.
"עוד סימני היכר: עם הנערה היתה ילדה קטנה כבה שלוש או ארבע, שבחדאי היתה אחותה, כי דממה לה מאד. היא קראה לקטנה אירית או ערדית.
"הנערה עצמה לבשה שמלה תכלת בפרח, עם כיסים גדולים. תספורתה קצרה, פניה עגולות ונאים. לא גבוהה, ומאד עדינה. בחיי, בדיק הטיפוס שלי!"
... דחילק עשי משהו בזריזות, כי ב" עוד שבועיים עלי לחזור לירושלים, ואני מקהה שאוכל לראותה עד אז פנים אל פנים, כי אחת צפויה סכנה רבה לשנת לימודי האחרונה באוניברסיטה."

עניין הראות, אלמונית צעירה, שכוננו היו הנחות, כאשר תתגבר על הסנסטיות, "ובכן, רותי", כותב אורי שאן הירושלמי, הנמצא לימים מספר תל'אביב, "עוד ירו שלמי זקוק לעזרתך."
"רק בשבוע שעבר קראתי במדורך על ירושלמי שפגש בנערה נאה ונהג כגולם גמור. הוספתי לו אז כמה כינויים שמיותר לצטטם כאן. והנה כל זה, ובתוספת, מגיע לי היום.
"... רותי, הטי שכם ועיורי לי למצוא נערה קטנה ונאה. ביום חמישי, בשעות היצהריים, עמדתי ברחוב דיונוגוף בסביבות גורדון, וחיכיתי למכוננית שצריכה היתה לבוא לקחתני, כאשר נגישה נערה בלונדית דקתגו לקיוסק העתונים הסמוך וקנתה את העולם הזה. מיד כשנגישה, הרגשתי שזו משהו אישם בחור נשמתי. תקראי לזה איך שאת רוצה, הרי יש לך נסיון רב בכגון אלה.
"ונכרתי בירושלמי האומלל מן השבוע החולף, ניסיתי להוכיח לעצמי שאני שדה לפחות משהו. אורתי עזו, נגישה לנערה ושאלתי — תארי לך כבר מה יכולתי לשאול — מה השעה? — ובשאלה זו עשיתי את עצמי למטופש כל כך שאני

מאז ומתמיד התייחסתי בחשד לתמונות של לפני ואחרי, אולם כאשר ראיתי את תמונותיה של הנערה שנלחמים עליה ושואלים עליה במשאלים נודע לי ששינויים אלה נעשו בחלקם במכון זיאנה, החלטתי שאין חכם כבעל הנסיון. מאז ומתמיד סיקרן אותי אגף מסויים במכון זה, בו אני מסתפרת. "זה לא בשבילך", היתה פוסקת תמיד בהחלטות טובה, הספרית שלי, זו שנקראת כבורמאית ואשר אינה אלא בתו (החורגת) של חזקל אישכסית, כל אימת שהייתי מלכסנת מבטים סקרניים לעבר המחלקה לחיטוב הגוף. "אין לך מה לעשות שם."

לא, חביבתי, החלטתי הפעם, לא יעזור לך. גיורתי הדקה לא תיעלם לגמרי אם אצמק אותה בסנטימטרים מספר. אני מוכרחה לנסות.
מה קורה שם? הייתי שואלת את עצמי כאשר הייתי רואה את כל הנשים והנערות (המון חיילות, אה, האוכל הצבאי!) חומקות לשם. אורתי עזו ונגישה אל בעל המכון, רון צוריאנו, צעיר בן 25 ורוחק, והיבעתי את רצוני להתיחב. הלה הרים את גבותיו בתמיהה, סקר אותי בדיסקרטיות במידת האפשר, פתח לי כרטיס, הומין בטלפון הפנימי יות מנהלת המחלקה לצאת. זהו הנהג: יש לשוחח תחילה עם הלקוחה. המנהלת, אשה סימפטית ולבבית מאד, בשם הלה שליודר, אמרה לי בלי גינונים של טכס שאין היא מסכימה שעלי לרדת במשקל. תיקונים פה ושם, בבקשה, אולם הורדה במשקל אינה באה בחשבון. טוב. עשרה סיפוי לים. זה המינימום. 35 ל"י.

רגע, מרגיעה היא את התלהבותי להתחיל מיד במקום. עליך להיבדק תחילה אצל הרופא. אך אני בריאה לחלוטין, מרגיעה אני אותה. מצטערת. זהו הנהג. עלי לקבל ממנו הנחיות.
הלכתי לרופא. זה כלול ב35 ל"י. הוא קבע שאני צריכה לרדת, והורה לי להמשיך לאכול כתמרי. במקרים אחרים, כשהאשה שמה באמת, הוא קובע לה דיאטה. אם היתה חלשה במקצת או סובלת מלחץ דם גבוה, הוא נותן למכון היראות כיצד לנהוג.
באתי למחרת מלאח-מרץ. התעלמתי ממבטיהן של כל השמנות בסביבה שהתחלתי במינימום לבוש. "מה, באים הנה גם ל"השמיים?" לא התאפקה נערה שמנמנה שעשתה במרץ תרגילי אופניים. היו שם מכל הסוגים. צעירות וצעירות פחות. נשים אחרי לידה, כאלה שבאו לתקן פגם זה או אחר בגופן. "אני גאה בך", אומרת הגברת שליודרר לאשה לא ביותר רזה, שאמרה על המשקל: "ירדת עוד שלושה קילו." זו גיחכה בקורת רוח.

היא יודעת איך לנהוג בהן. חשבת. היא הסכימה ברצון להסביר לי את הפונקציה של כל מכונה שעמדתי לעבור. הייתי מוכנה.
תחילה העמידו לי ליד מכונה בעלת רצועה רחבה. הרצועה משפפת ומרטיטה אותך במקומות אותם היית רוצה לצמצם. המותן, הירכיים. אחר שאת מוועזת היטב מן המעמד, את מועברת למכונה אחרת, בשם פמבט, החובטת על בטנך, מוכירה לך את כל ענותיך, ככל מנות הגלידה והענות שהרבות בולילתן. זה בשביל שבתוך תהיה שרירית. משם — לאופניים. האופניים הם קבועים ברצפה, ואת עושה תרגילים רגעים מספר. טוב בשביל חלקו התחתון של הגוף.

היא יודעת איך לנהוג בהן. חשבת. היא הסכימה ברצון להסביר לי את הפונקציה של כל מכונה שעמדתי לעבור. הייתי מוכנה.

תחילה העמידו לי ליד מכונה בעלת רצועה רחבה. הרצועה משפפת ומרטיטה אותך במקומות אותם היית רוצה לצמצם. המותן, הירכיים. אחר שאת מוועזת היטב מן המעמד, את מועברת למכונה אחרת, בשם פמבט, החובטת על בטנך, מוכירה לך את כל ענותיך, ככל מנות הגלידה והענות שהרבות בולילתן. זה בשביל שבתוך תהיה שרירית. משם — לאופניים. האופניים הם קבועים ברצפה, ואת עושה תרגילים רגעים מספר. טוב בשביל חלקו התחתון של הגוף.

וספורט. "אשר לעצמנו", קובעים הם, "אם היו עזר שים סינטזה בין שני המינים ומרכיבים את המין השלישי — החזק והיפה — הרי בלי שום נקיפת מצפון היינו משייכים עצמנו אליו."

ציפור קטנה לחשה לי ש...

זאב ברלינסקי מסמבטיון מוכן לע" שות ממך כוכבת. אם את בחורה צעירה, בעלת הופעה נעימה הודעת לשיר רומנטי. עליך לא להיות זמרת מקצועית. סמכי עליה. הוא אומר כי בדרך זו גילה את מתניהו רוזין המנוח. בעצם, הוא מחפש גם בחור צעיר מאותו הסוג. מעוניינים? טלפנו לסמבטיון, מס. 3222, בין השעות 4-6. בהצלחה. ... שחקן שמן מסויים נהג, עם כל הופעה בטרטון תעמולה על חרקים וגזקים, לדרוש קבלת על סכום גבוה יותר משקבל באמת. בשביל להשוות לפני החבר רה. ... אני שמחה שחזלו להשמיע ב" רדיו את אורב בוקר משדה בוקר בביצוע **יונה עזרי**. מאז חזר השקט והשלום ל" משפחת גיטתי. היא היתה חורקת שיניים כל פעם שבעלה היה מתמוגג בחושבו על יונתלה. ... **יוסף כנאי** הוא אמנם לק, אך מדוע, בכל פעם שאני שונה קפה ב" חברתו, הוא מרגיע אותי שאין זה מחייב אותי לכתוב עליו?

כיבים אותך על ספה נוחה, ועושים לך מסג' חשמלי. מר- כיבים עליך מעין דיסקה המחברת לשני חוטים, ומפעילים את המכשיר. את חשה בזעזועים קלים בכל הגוף, המתפשטים והולכים, כאילו תקפה אותך התקפת גיהוק. הקוסמוטון, נאמר לי, מקובל ביותר בצרפת. הוא מעורר את מחזור הדם, מחלק את השומן בכל הגוף.

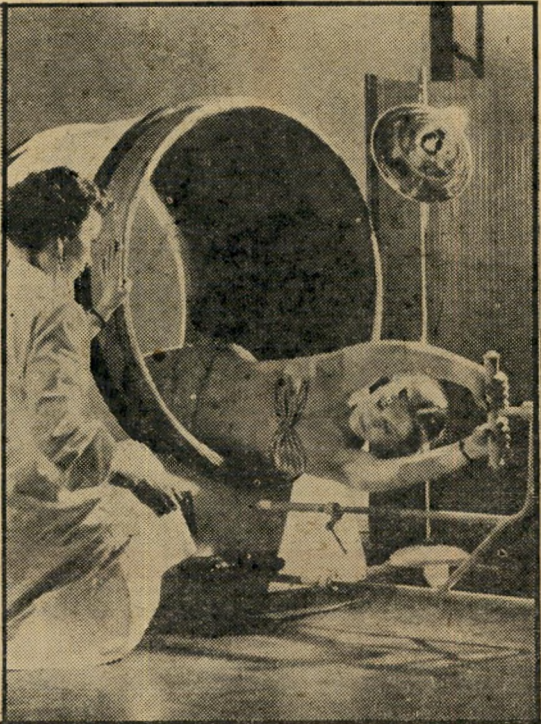
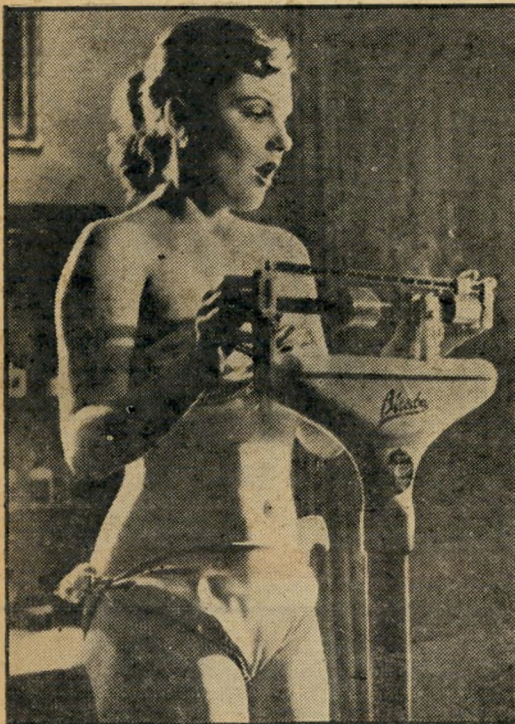
אחריו באים פעמונים בגדלים שונים, המוצצים בהאקום את השומן שעל מתנך ואת הגלגל המיותר שבמותניך. אבל עליו ויתרתי, כי כמעט מצצו לי את העצמות. ניסיתי כמיטב יכולתי לדובב את סימה אביטבול, הנערה היפה העובדת כאסיסטנטית במקום. הצלחתי לברר ש:

● כמעט כל הנשים מסתירות את העובדה שהן באות למכון. לפני שבוע נפגשו שתי חברות באולם ההמתנה, שיקרו זו לזו שבאו לעשות מניקור. הן מסתירות זאת בעיקר מן הבעל או הידיד, כדי שיחשבו שזה מן אללה.

עושים אותי לחתיכה

אחרי שנדמה לך שהגעת בערך עד לתחנה המרכזית, את מורדת משם, מושבת על כסא, נחה, כשכפות רגליך מונות על שני כדורים בשם ויברטורים. את מרגישה זעזוע קל, אך נעים. בשביל לחלק את השומן ברגליים, טוב לרגליים עייפות.

נחת קצת — ולטרומבול! הטרומבול נראה כאחד מאותם גלגלי העיניים, הנראים בסרטי הפיראטים ההוליוודיים. הוא רחב מאד, את שוכבת בתוכו כשרגליך מחוצה לו, כפותה אל מין נעלים — וידיך לופתות מוט ברזל. את מתוחה

התוצאה. לפני ואחרי הטיפול, נגישים למאזניים. הם קובעים מי ניצח — (שומן) האדם או המכונה. הם גם קובעים אם זולת עונות למעלה מהמידה.

● לא רק שמנות באות למכון. באות שחקניות ורקדניות רבות, הרוצות לעבור אוברהאול. שחקנית צעירה ב" הבימה באה למקום בתירוף שהיא משחקת לרוב תפקידי ילדות, ולכן רצונה להיראות דקה יותר.

זה היה יומי הראשון. בצאתי, ראיתי את נחמה דוידיה מהאוהל, שהתכוונה לנסוע לאירופה. עובדת במרץ על היפמבט — זה שחובט בבטן. כן, שכחתי, בכל טיפול שלישי מקבלים אמבט וועה.

אולי ידוע לכן על תופרת העושה תיקונים?

הקרב. זהו הטרומבול, מכונת הפלא המטלטלת אותך לכל הכיוונים, חובטת ו"מטייחת" אותך כש" רגליך קשורות וידיך מתוחות, ואוזות במוט ברזל.

כמו במיטת סדום. את עוצמת את עיניך ומתפללת לטוב. האסיסטנטית מפעילה את המכשיר.

אל תנסי לפתוח את עיניך. תחושי סחרחורת, כמוני, מסובבים אותך לכל הצדדים. תחושה נעימה למדי, אחרי שהתגברת על הפחד הראשוני. לשאלתי לשם מה עלי להימצא בתוך גלגל זה, השיבו לי שהוא מעורר את מחזור הדם בכל הגוף. טוב במיוחד להורדת המשקל, כיוון שהגוף כולו, מכף רגל ועד ראש, נמצא בפעולה.

אחריו בא הקוסמוטון. מעבירים אותך לחדר אחר. מש-

חמשיריים

מומחה לסטאטיסטיק, שמו פטר
אדם ממוצע (כמו חיתר),
טבע בביצה
שעומקה הממוצע
ארבעים ושמונה סנטימטר.
★ ★ ★
מעשה בטיים סילוני
שהשיג לבסוף את השיא.
במהירות הזק
הוא חזר ממרחק
ופגש את עצמו עוד ממריא.

העולם הבא

בעריכת לילי גלילי

דגש חזק

אינני יכולה להבין מה הוא מוצא בה.
אינני יכולה להבין מה הוא מוצא בה.
אינני יכולה להבין מה הוא מוצא בה.
אינני יכולה להבין מה הוא מוצא בה.
אינני יכולה להבין מה הוא מוצא בה.
אינני יכולה להבין מה הוא מוצא בה.
אינני יכולה להבין מה הוא מוצא בה.

דן מירקין, חיפה

הערות-שוליים

עפרות זהב נמצאו בבטן-האדמה בישראל...
... מה הפלא? אחרי ששנים כה רבות קברו זהב בארמה.
★ ★ ★
מה ההימנון המתאים לחברת "זורו", אחרי שהתברר כי נהנתה ברוחב-יד מחסדיו של מנהל המחלקה לייבוא וייצוא במשרד המסחר והתעשייה מיכאל צור?
... "צור משלו אכלנו".
★ ★ ★
חמש אוניות מלחמה סובייטיות נעות מהים הבלטי לים התיכון...
... זה מה שנקרא תנועת השלום.
★ ★ ★
מדוע נדרש יעקב חרותי לחזור לכלא 10 ימים אחרי הולדת בנו?
... כנראה, כדי שלא יספיק להשפיע על הרך הנולד לבצע פעולות טרוריסטיות.

חרוזים במחרוזת

שמע ורשם: עטאללה מוצור

בדרכו, התפרץ לפתע כלב עזיגפס מן הסימטה וחטף בשיניו את הבשר מידי בעליו. בראות ג'וחא את הנעשה, פרץ בצחוק גדול.
"מה אתה צוחק?" תמחו העובדים ושבים, "הרי הכלב גול את הבשר שלך."
"יכול הוא לחטוף את הבשר," השיב ג'וחא בצחוק, "אבל ליהנות ממנו לא יוכל — סוד צלייתו בידי הוא!"

ספריית השאלה

ראש שבט שכן, שנלחם בשבט אויבו, פנה אל משפחתו של ג'וחא וביקש את עזרתו.
"אין ראשינו ספרייה להשאלה," ה' שיב ג'וחא.

סיפורי-עם ערביים

ג'וחא ובעל חובו

בעל חוב בא אל ג'וחא לגבות את המגיע לו. יצאה אשתו של ג'וחא וה' דיעה לנושה, כי בעלה איננו בבית. "אבל," התעקש הנושה, "ברגע זה ראיתיו נכנס אל הבית!"
התקצף ג'וחא בשמעו את השיחה, יצא אל האיש וצעק לו:
"חמור שכמותך! שכחת כי לבית ישנן שתי דלתות?"

הכנסת אורחים

הכנסת אורחים היא מקור גאווה לכל ערבי אמיד, אבל ג'וחא לא היה אמיד. למרות זאת, קבעת חבורה של סוחרים נוהג לעצמה להתארח בביתו של ג'וחא לעתים תכופות. לבסוף מאס ג'וחא באורחיו.

"סליחה, רבותי," אמר להם באחד הביקורים, "מה היא הקירבה שלכם אלי, בעצם?"
"היינו חברים טובים של אביך ה' מנוח," ענו הסוחרים. "פעם אחת רצה לקנות מאתנו חמור."
"והאם קנה?"
"לא."
"תודה לאל," השיב ג'וחא, "כי אז היינו הופכים לקרובי משפחה ממש."

צלי ערב לחיך

יום אחד קנה ג'וחא בשוק נתח בשר. בצאתו מן האיטליו, פגש בידו. "מה זה בידך?" שאל היד. "בשר," השיב ג'וחא. "וכיצד אתה מתקין אותו לאכילה?"
ג'וחא אמר כי יש בדעתו לבשל את הבשר במים. איש שיחו השיב על כך, כי הבשר יכול להיות טעים אף מוגנים אם צולים אותו בדרך מיוחדת, בתוספת תבלינים וירקות. ג'וחא הת' להב לרעיון, ורשם לו על גבי פתק את אופן התקנת הצלי הערב לחיך. לאחר שנפרדו השניים וג'וחא המשיך

ספר לסבתא!

דיון על חלוציות

דיון נוקב וממצה על בעיות ה' חלוציות בימינו נפתח אמש במלון דן בתל-אביב, לרגל העברתו ה' גיגית לבעלות משק דן, בשותפות עם בעליהן מגאנה. בדיון זה נח' שפו שרשי ירדית המתח החלוצי, והושמעו הצעות לתיקון המצב ה' ממאיר.

את הדיון פתח החבר מושקה ממשק נאות-מרכזי, מרכז שרשרת חנויות הכליבו שופרונו (סופר-מארקט) בשלוש הערים הגדולות. הוא קבל על תופעות הפיצול בי' מחנה החלוצי ודרש לרכו את כל השרותים החלוציים תחת גג אחד.

החבר בומה ממשק נטפים, המנהל הארצי של שרשרת הקיוסקים לסו' דה ולגונו, התמרמר על חוסר התסיסה החלוצית בנוער, ודרש להגביר את הלחץ.
קול ממשק-ספר השמיעה החברה אטי מנחל-עז, העומדת בראש החב' רה להפצת שפתוני הלן קרטיס. "על הנוער לחזור לדגל האדום ול' השליט את הצבע האדום בחיינו!"

מאגדות בית-הספר העברי

ועד ככלל

רפול היה מפורסם בכיתה בכך, שלא ידע לצחוק בשקט. התכונה הזאת התנקמה בו באחד השיעורים של ד"ר גדעוני, כשמישהו סיפר בלחש בדיחה מפולפלת, ורפול התחיל לגעות בצחוק קולני מועז-קירות.
התרגו ד"ר גדעוני צעק לרפול: "צא מיד החוצה עד שתרגע, ועד בכלל!" אברהם צרפתי, ירושלים

חמור נוער

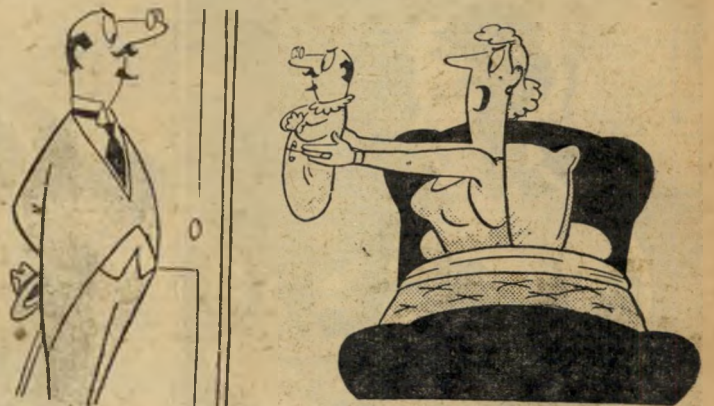
חבובה, המורה לערבית בבית-הספר הריאלי בחיפה, הוא אחד המפורסמים ביותר באימרות-הכנף שלו. יום אחד, שהתלמידים הפריעו בשיעור, צעק חבובה: "בכל פעם שאני פותח את הפה — איזה חמור נוער!" אברהם שרון, מושב שזור

חסלית רטובה

אחד המורים בגימנסיה הרצליה נכנס יום אחד לכתה והחל בהרצאתו. תוך כדי דיבור, מחק משהו מן הלוח ואת המסלית תחב לכיסו. כעבור דקות אחדות, הוציא את המסלית מכיסו ובלי להוריד את עיניו, קינח היטב את אפו. בהמשך השיעור, הוציא המורה את המסלית מכיסו והניחה ליד הלוח, במקומה. כשניקה

טעות לעולם צודקת

בית גדול בן 2 קומות מעוניין להכיר אשה יפה. (ידיעות אחרונות)
מרדכי דן, תל-אביב
כך מקימים בית בישראל.
"במשך 35 נשים זיפתי 391 בולי דואר." (טרקלין)
נעמי גבות, תל-אביב
בוליגאמיה.
אין בידינו להפיק מתיחות זאת. (הארץ)
גדעון בן-משה, ירושלים
הגברת התפוקה והפגיון.
עוסקות בשחיתות-רכילות עם ידידים. (העולם הזה)
יונה כרמל, חיפה

— "זה בנך שלך! אתה לא יכול להכחיש!"